

AUTORISEREDE PSYKOLOGERS KOMPLEKSE ARBEJDE MED AT UDFØRE FORÆLDREKOMPETENCEUNDERSØGELSER

Et kvalitativt studie af psykologernes vurderingsarbejde

**Kandidatuddannelsen i Socialt arbejde
Aalborg Universitet, København
Speciale**

Amalie Frederikke Lindhardt Petersen

Studie nr.: 20201982

Fatma Selvi

Studie nr.: 20211880

Kübra Kozan

Studie nr.: 20210735

Vejleder

Anne-Kirstine Mølholt

Institut for Sociologi og Socialt arbejde

Antal anslag:

212.489

ABSTRACT

This master thesis investigates how licensed psychologists handle the complex task of evaluating parenting abilities and the challenges they meet in the working relationships with other professions in their field of practice. This study specifically investigates the complexity of assessment work and what dilemmas licensed psychologists face in practice. When evaluating a parent's abilities, the psychologists judge parents' ability to fulfill a child's need and support its development. This is a task given by the municipality to licensed psychologists, where the psychologists oversee the parent's abilities to mentalization and affect regulation through an examination based on the parent's competency level. Cognitive abilities are also examined through IQ tests and by a variety of other psychological methods. This study is based on seven semi-structured interviews with six licensed psychologists and a leader of a team of licensed psychologists and social workers. Broadly, the master thesis concludes that many factors play a role in the psychologists' task of evaluating parenting abilities and in the collaboration with other professions where they mainly criticize younger licensed psychologists and other professionals for their lack of psychological knowledge.

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1: Problemfelt	2
1.2. <i>Problemformulering og arbejdsspørgsmål</i>	5
Kapitel 2: Forskningsdesign og metode	7
2.1. <i>Litteratursøgning</i>	7
2.2. <i>Studiets forskningsdesign</i>	8
2.3.1. <i>Præsentation af informanter</i>	11
2.4. <i>Semistruktureret interviews</i>	13
2.4.1. <i>Interviewguide</i>	14
2.5. <i>Transskription</i>	15
2.6. <i>Validitetskriterier</i>	16
2.7. <i>Etiske overvejelser</i>	16
2.8. <i>Analysestrategi</i>	19
2.8.1. <i>Abduktion</i>	19
2.8.2. <i>Behandling af empiri og kodningsstrategi</i>	20
Kapitel 3: Teori	23
3.1. <i>Bourdieu's begreber</i>	23
3.2. <i>Symbolisk kapital</i>	23
3.3. <i>Felter, position og positionering</i>	24
3.4. <i>Symbolisk vold, symbolisk magt og symbolisk dominans</i>	25
3.5. <i>Brugen af Bourdieus begrebsapparat</i>	26
3.6. <i>Foucaults disciplinære magt</i>	26
3.7. <i>Pastoralmagt</i>	28
3.8. <i>Subjektivisering</i>	29
3.9. <i>Brugen af Foucaults begrebsapparat</i>	30
3.10. <i>Andrew Abbotts teoretisering af professionskampe</i>	30
3.10.1. <i>Objektive og subjektive egenskaber</i>	31
3.10.2. <i>Akademisk viden</i>	32
3.10.3. <i>Årsager til forstyrrelser i professioner</i>	32
3.10.4. <i>Kognitive strategier for ændring i jurisdiktioner</i>	33
3.11. <i>Brugen af Andrew Abbotts begrebsapparat</i>	34
Kapitel 4: Analyse	35
4.1. <i>Analysedel 1: Komplexitet i forhold til vurdering af forældreevne og udviklingspotentialer</i>	35
4.1.1. <i>De uperfekte forældre</i>	37
4.1.2. <i>Stempling af forældre gennem psykologiske undersøgelsesmetoder</i>	39

4.1.3. <i>Prognosevurderinger i sager om adoption uden samtykke</i>	41
4.1.3.1. Forældre med varigt nedsat udviklingspotentiale	42
4.1.4. <i>Gråzoner og tipping points i anbringelsessager</i>	44
4.1.5. <i>Særligt om kompleksiteten i sager om ufødte børn</i>	46
4.1.5.1. Sager hvor forældrene allerede har barn/børn:	48
4.1.5.2. Sager om førstegangsførelse:	49
4.1.6. <i>Den endelige vurdering af forældreevnen</i>	50
4.1.7. <i>De etiske dilemmaer med at vurdere forældreskab</i>	52
4.1.8. <i>Delkonklusion</i>	55
4.2. Analysedel 2: Udfordringer relateret til andre psykologers faglighed	56
4.2.1. <i>Psykologernes rolle i feltet</i>	56
4.2.2. <i>Psykologernes kritik af yngre psykologers faglighed</i>	57
4.2.2.1. Certificeringsordninger	60
4.2.3. <i>Forældrekompetenceundersøgelser bliver udført som "business"</i>	62
4.2.4. <i>Den udførende psykologs neutralitet</i>	63
4.2.5. <i>Vigtigheden af supervision for at kvalitetssikre undersøgelsen</i>	66
4.2.6. <i>Delkonklusion</i>	69
4.3. Analysedel 3: Det komplekse arbejde med andre faggrupper	70
4.3.1. <i>Kompleksiteten ved udarbejdelse af opdraget til undersøgelsen</i>	70
4.3.1.1. Videnskampe mellem autoriserede psykologer og socialrådgivere	73
4.3.2. <i>Den uvildige vurdering</i>	73
4.3.2.1. Faglige stridigheder.....	76
4.3.3. <i>Manglende psykologisk indsigt</i>	77
4.3.3.1. Nye jurisdiktioner og uddannede dommere	79
4.3.4. <i>Flydende jurisdiktionsgrænser på opholdssteder</i>	80
4.3.5. <i>Delkonklusion</i>	81
Kapitel 5: Diskussion	83
Kapitel 6: Konklusion	88

Kapitel 1: Problemfelt

Siden Mette Frederikssens nytårstale i 2020 er der sket en ændring i tilgangen til arbejdet med anbringelser. Dette har blandt andet medført, at der nu kan træffes afgørelse om anbringelse og/eller adoption uden samtykke, på baggrund af autoriserede psykologers vurdering af forældrenes evner og potentiale til at udvikle sig. Dermed indtager autoriserede psykologer en central position i forhold til at vurdere, hvorvidt forældre er 'gode nok'. Dette har vakt vores nysgerrighed i forhold til at forstå, hvordan autoriserede psykologer arbejder med at vurdere forældreevne i tilfælde, hvor der sættes spørgsmålstegn ved forældres evner til at tage vare på deres barns behov. I forlængelse heraf er formålet med dette speciale at belyse den kompleksitet og de udfordringer, autoriserede psykologer oplever, når de arbejder med at vurdere forældreevne.

Undersøgelser foretaget af Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) viser, at børn og unge, der har været anbragt uden for hjemmet, klarer sig dårligere end deres jævnaldrende. Disse unge har et lavere niveau af livskvalitet, hvilket kan have stor betydning for deres generelle trivsel, skolegang og senere uddannelse, job og tilknytning til arbejdsmarkedet (Baviskar et al., 2016). Årsagerne til dette er blandt andet, at de typisk oplever brud og mangel på stabilitet i deres anbringelsesforløb, samt at de udsættes for mange svigt i omsorgsmiljø både før, under og efter anbringelsen (ibid.). Ustabiliteten og de mange brud forringer deres mulighed for at opnå en stærk og tæt tilknytning til deres nærmeste omsorgspersoner. Derudover kan det også forhindre dem i at indgå i venskaber og generelt i sociale sammenhænge (ibid.).

Blandt andet på grund af ovenstående, har der fra socialpolitisk hold gennem de seneste 13 år været øget fokus på at forbedre livsvilkår og udviklingsmuligheder for de mest udsatte børn og unge. Tilbage i april 2009 tog Folketinget de første skridt mod Barnets Reform, da de blandt andet vedtog en lovændring om kontinuitet i anbringelsesforløb (ibid.) og ændrede i lovgivningen for adoption, så børn efter 3 års anbringelse ville kunne bortadopteres uden samtykke (Socialstyrelsen, 2019). Efterfølgende trådte Barnets Reform i kraft 1. januar 2011 og medførte lovændringer, der satte udsatte børn i centrum, og som især fokuserede på at skabe bedre forhold for anbragte børn og unge (Socialministeriet, Servicestyrelsen, KL, 2010). Derudover indeholdt reformen lovændringer, der havde til formål at sikre trykthed i børns og unges opvækst, at forbedre deres rettigheder, at styrke den tidlige indsats, samt forbedre kvaliteten i indsatsen til de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (ibid.).

I 2015 ændrede man igen adoptionsloven, så der ikke længere skulle ligge en anbringelsesperiode på 3 år forud for en anbringelse uden samtykke (Socialstyrelsen, 2019). Denne lovændring markerede også et skift i synet på forældre og deres potentiale til at udvikle sig. Tidligere skulle sagsbehandlere fremlægge dokumentation for, at forældre var uegnede og havde varigt nedsat udviklingspotentiale, før der kunne træffes beslutning om adoption uden samtykke (tvangsbortadoption). Med den nye lov åbnede man for, at en sådan beslutning kan træffes på baggrund af psykologernes vurdering af, hvorvidt forældreevne og udviklingspotentiale er varigt nedsat (Socialstyrelsen, 2019). I 2019 forenkledede man lovgivningen yderligere med det formål at forenkle sagsbehandlingsprocessen i sager om adoption uden samtykke for at kunne placere børn så tidligt som muligt i deres blivende familier (ibid.)

Effekten af disse lovændringer kan man stille spørgsmålstejn ved, men det må antages at Statsminister Mette Frederiksen ikke fandt resultaterne tilstrækkelige, eftersom hun i sin nytårstale fra 2020 italesatte en skarp kritik af anbringelsesområdet. Hun udtalte, at vi som samfund har en særlig forpligtelse overfor de børn og unge, som er allermost udsatte. En forpligtelse som vi ikke lever op til. Dette bevirker, at for mange børn og unge lever for længe i mistrivsel, før de får den fornødne hjælp. Derudover konstaterede hun også, at der fortsat er udfordringer med at skabe kontinuitet i anbringelsesforløb. I forsøget på at give denne gruppe af børn og unge bedre muligheder for at vokse op i en tilværelse med stabilitet, tryghed og kærlighed, udtalte hun, at flere udsatte børn bør bortadopteres (Regeringen, 2020).

I kølvandet på dette udgav Socialstyrelsen i januar 2021 nye retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser (senere FKU). Med de nye retningslinjer indførte man et krav om, at det fremover kun er autoriserede psykologer, som må udføre FKU'er (Socialstyrelsen, 2021). I maj 2021 indgik den daværende regering en bred politisk aftale om at vedtage Barnets Reform. Som en del af reformen implementeres Barnets Lov, der indeholder initiativer, som søger at skabe bedre og tidligere indsatser for udsatte børn og familier samt skabe færre skift og mere stabilitet i anbringelsesforløb. For at leve op til disse ambitioner, lægges der i aftaleteksten blandt andet vægt på; at der allerede forud for fødslen, skal kunne træffes afgørelse om anbringelse eller bortadoption; at styrke inddragelse af anbragte børn og unge samt at forbedre deres retssikkerhed (Social-, Bolig- og Ældreministeriet, 2021). Barnets Lov er i skrivende stund ikke trådt i kraft

Forældrekompetenceundersøgelse som en del af børnefagligeundersøgelser

I lovgivningen findes der ikke en direkte beskrivelse af i hvilke tilfælde en forældrekompetenceundersøgelse skal udarbejdes. Men hvis kommunen mistænker, at et barn eller en ungs trivsel er i fare, iværksættes en børnefaglig undersøgelse (servicelovens § 50) for at afklare, om barnet har brug for særlig støtte. Hvis der i forbindelse hermed er mistanke om, at barnet eller den unge ikke trives hos sine forældre, iværksættes en forældrekompetenceundersøgelse. Formålet med FKU'en er at frembringe psykologfaglig ekspertviden, der kan styrke kommunernes oplysnings- og beslutningsgrundlag i tilfælde, hvor forældreoven betvivles. FKU'er skal udføres af autoriserede psykologer, der gennem psykologiske undersøgelser skal afdække forældres kompetencer i forhold til, om de kan tage vare på deres barn/børn (Socialstyrelsen, 2021).

Af Socialstyrelsens retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser (2021) fremgår det, at der ikke er nogle specifikke krav til udformningen eller indholdet af en FKU. Dog er der listet en række anbefalinger til, hvad undersøgelsen bør indeholde, men det vil altid være op til den enkelte psykolog at vurdere, hvilke delelementer der er relevante at udføre i en given sag. Hertil beskrives det, at FKU'er bør baseres på information fra flere forskellige kilder, hvorfor det anbefales at der medtages informationer fra; relevante sagsakter; psykologens undersøgelse af henholdsvis barnet og forældrene; observation af samspillet mellem barn og forældre og eventuelle informationer fra andre professionelle om barnet/og eller forældrene. Derudover anbefales det, at der udføres psykologiske tests af forældrene, som frembringer information om forældrenes; kognitive funktioner (intelligensniveau, funktionsniveau og eksekutive funktioner); personlighedsfunktioner (affekregulering, mentalisering, indlevelsesevne, forsvarsmekanismer mv); afdækning af temaer i interaktionen (samspillet mellem barn og forældre, herunder struktur, afstemning og gensidighed mv.) (ibid.). Ud fra disse informationer skal psykologerne i en afsluttende erklæring sammenfatte en vurdering og konklusion om forældrenes evner.

I nogle tilfælde bliver psykologerne bedt om at vurdere forældrenes udviklingspotentiale, forstået som deres mulighed for at udvikle deres forældreevne. I denne forbindelse skal psykologerne undersøge forældrenes motivation for at forbedre sig, og hvorvidt de har en realistisk opfattelse af deres egne vanskeligheder og begrænsninger. Psykologerne skal forholde sig til, om forældrene besidder de kognitive funktioner, der gør dem i stand til at imødekomme barnets behov, samt hvorvidt

de er socialt stabile og forventes at kunne indgå i et forpligtende samarbejde. Slutteligt skal vurderingen forholde sig til, hvorvidt det forventes, at forældrene besidder den følelsesmæssige tolerance og kapacitet, der er forbundet med at lære nyt, hvilket kræves af dem, hvis deres forældreevne skal udvikles (Socialstyrelsen, 2021).

I særlige tilfælde, hvor forvaltningen overvejer at indstille til adoption uden samtykke, bliver psykologerne bedt om at lave en prognosevurdering, som er psykologens vurdering af det langsigtede perspektiv for forældrene og deres udviklingspotentiale. På baggrund af alle indsamlede informationer i FKU'en, skal prognosevurderingen indeholde en beskrivelse af det langsigtede perspektiv for barnet og forældrene, hvorigennem det sandsynliggøres, hvorvidt forældrene har varigt nedsat forældreevne, der vurderes til ikke at kunne forbedres (ibid.).

Forældrekompetenceundersøgelse forstået som et vildt problem

Ifølge Krogstrup (2007) er sociale problemer kendetegnet ved at være *vilde problemer*. Hun argumenterer for, at der er tale om komplekse problemstillinger, der ikke er klart defineret eller adskilt fra andre problemer. Der vil typisk være mange opfattelser af, hvordan problemerne bedst håndteres og løses, hvorfor håndteringen og løsningen på et givent vildt problem præges af socialarbejderens skøn. Således er vilde problemer altid påvirket af konteksten, hvorfor vurderingen og den efterfølgende indsats vil være påvirket af øjnene, der ser. I tilknytning hertil ser vi forældrekompetenceundersøgelser som eksempel på et vildt problem, i og med der er tale om en kompleks problemstilling for den udførende psykolog i forbindelse med at vurdere forældrenes evne.

På baggrund af ovenstående, vil vi i dette speciale belyse de udfordringer, autoriserede psykologer oplever i forbindelse med udarbejdelse af forældrekompetenceundersøgelser. Dette vil vi gøre ud fra nedenstående problemformulering.

1.2. Problemformulering og arbejdsspørgsmål

Hvordan vurderes forældreskab gennem forældrekompetenceundersøgelser, og hvad er særligt udfordrende for autoriserede psykologer i dette arbejde?

Uddybning af problemformulering

For at besvare problemformuleringen, har vi formuleret tre arbejdsspørgsmål, der skal bidrage til at strukturere analysen og belyse problemstillingen fyldestgørende. Spørgsmålene er formuleret ud fra undersøgelsens empiriske grundlag og er udtryk for de tematikker, som psykologerne særligt lagde vægt på, i beskrivelsen af de udfordringer, de oplever i arbejdet med at udføre FKU'er. Således er hvert spørgsmål udtryk for et forhold, som ifølge psykologerne komplicerer eller udfordrer deres arbejde. De tre arbejdsspørgsmål lyder:

1. Hvordan arbejder psykologerne med at vurdere forældreevne og udviklingspotentiale i forældrekompetenceundersøgelser?
2. Hvilke udfordringer italesætter psykologerne i forhold til andre psykologers faglighed?
3. Hvilke udfordringer italesætter psykologerne i forhold til samarbejdet med andre faggrupper?

Kapitel 2: Forskningsdesign og metode

Dette kapitel vil præsentere undersøgelsens metodiske tilgang. Kapitlet indledes med et afsnit, der præsenterer, hvordan vi i den indledende fase foretog en omfattende litteratursøgning, der har bidraget med at frembringe den viden, som vores problemformulering og problemfeltet blandt andet udspringer af. Herefter kommer en beskrivelse af undersøgelsens forskningsdesign og metodevalg. Dette følges op af et afsnit, der beskriver den intentionelle udvælgelse, som vi har foretaget. Efter dette kommer et afsnit, der beskriver, hvordan vi har søgt og fundet informanter. Afsnittet indeholder ligeledes præsentation af informanterne. Hertil knytter sig et afsnit om, hvilke etiske overvejelser vi har haft i forbindelse med indsamling og anvendelse af undersøgelsens empiriske grundlag. Slutteligt præsenteres specialets analysestrategi herunder kodningsstrategien.

2.1. Litteratursøgning

Informationssøgningen har været det første skridt i specialets afgrænsning. I mange år har der været politisk bevågenhed på anbringelsesområdet og et politisk ønske om at styrke børnenes retssikkerhed samt i højere grad sikre kontinuitet og stabilitet i børnenes hverdagsliv under anbringelsen. Vi blev hurtigt optaget af diskussionen om, hvorvidt børn havde bedst af at få afskåret båndene til de biologiske forældre og især den vurdering, der ligger til grund for dette. Vi drøftede sideløbende, hvilke eller hvilken aktørgruppe, der ville være oplagt at rekruttere til specialet, som kunne bidrage med kvalificeret viden i forhold til den vurdering, der ligger i, hvornår en forældreevne er tilstrækkelig. Vi kom herefter frem til at ville bygge undersøgelsen ud fra autoriserede psykologers viden og erfaringer med at lave forældrekompetenceundersøgelser. Dette er begrundet i, at deres vurderinger indgår som en del af kommunens oplysningsgrundlag og vejer tungt i beslutningen om enten anbringelse eller adoption.

Vi lagde en bred søgestrategi i starten af informationssøgningen og gik hovedsageligt efter at læse fagbøger om omsorgssvigt, tilknytning og anbringelser i bred forstand for at hente inspiration til udformningen af interviewspørgsmål til psykologerne. Denne strategi var præget af en deduktiv tilgang, idet vi primært lænede os opad de teoretiske udsagn i fagbøgerne. Udover at læse i fagbøger, anvendte vi forskellige videnskabelige databaser, herunder blandt andet ProQuest, da vi interesserede os for at få viden om, hvilke tests der anvendes i FKU'er. Undervejs intensiverede vi søgestrategien med formålet om at kigge mere ind i danske kilder. Her blev Google Scholar og Googles søgemaskine benyttet aktivt som led i udarbejdelsen af problemfeltet. Via denne søgestrategi fik vi sporet os frem

til en række danske forskningsrapporter, mediekilder i form af avisartikler, offentlige forvaltningskilder som eksempelvis politikdokumenter samt danske retskilder.

Derudover prioriterede vi ligeledes at søge efter usynlig litteratur, som betegner de kilder, der ikke er tilgængelige i almindelige databaser (Andersen et al., 2016). Her benyttede vi Aalborg Universitetsbibliotekets elektroniske søgemaskine og foretog en avanceret søgning, hvor vi søgte efter relevante projektrapporter og specialer. På den måde var det muligt at søge efter nyere akademiske udgivelser for at blive klogere på vores emne. I takt med at vi tilegnede os mere viden på området, valgte vi at arbejde med en induktiv praksis, idet vi ville undgå at fastlåse os på en bestemt teoretisk ramme. I stedet samlede vi al den viden, vi havde opnået gennem informationssøgningen og omsatte det til interviewspørgsmål for derved at afdække skjulte nuancer og udfordringer i forbindelse med udarbejdelsen af FKU'er.

2.2. Studiets forskningsdesign

For at undersøge problemstillingen, har vi tilrettelagt undersøgelsen ud fra et intensivt kvalitativt design (Andersen et al., 2012). Med den intensive strategi får vi mulighed for at udvælge et begrænset antal af informanter, som kan hjælpe os med at opnå en dyb og nuanceret viden om problemstillingen (Monrad & Olesen, 2018). Konkret har vi udført syv semistrukturerede interviews, hvoraf de seks var med autoriserede psykologer, og det syvende var med en, der er ansat som leder for et team af autoriserede psykologer og socialrådgivere.

Det intensive kvalitative design giver os mulighed for at forstå det komplekse samspil af faktorer, der påvirker psykologernes arbejde. Med dette design, kan vi opnå en dybere forståelse af, hvilke dilemmaer og problematikker, der er på spil. Med inspiration fra et kritisk hermeneutisk videnskabsteoretisk udgangspunkt, søger vi blandt andet at veje undersøgelsens resultater op mod et normativt og abstrakt ideal for, hvordan man er en "god nok" forældre, og hvordan FKU'er ifølge psykologerne bør udarbejdes.

Med denne tilgang tillader vi også at give plads til den kritik, som psykologerne giver udtryk for i interviewsituationerne. Således vil vi ud fra psykologernes perspektiv påpege forhold, der hver især kan påvirke deres arbejde med at vurdere forældreevne- og i særdeleshed fokusere på faldgruber og udviklingspotentialer inden for området.

2.3. Rekruttering af informanter

For at opnå viden, der kan bidrage til besvarelsen af problemstillingen, har vi foretaget en intentionel udvælgelse af informanter. En af fordelene ved denne udvælgelsesstrategi er, at den tillader os at udvælge de informanter, der forventes at kunne give os det bedst mulige indblik i undersøgelsesemnet (Andersen et al., 2016). Efter at have foretaget litteratursøgningen havde vi en idé om, at vi ville undersøge de udfordringer, autoriserede psykologer oplever, når de udarbejder FKU'er i sager om adoption uden samtykke. På baggrund heraf, opstillede vi følgende udvælgelseskriterier for den intentionelle udvælgelse:

- 1) Psykologerne skal være autoriserede
- 2) Psykologerne skal have erfaring med at udarbejde forældrekompeteundersøgelser og prognosevurderinger i sager hvor adoption uden samtykke er på tale

Inden vi påbegyndte søgningen efter informanter, var vi opmærksomme på, at vi sandsynligvis ville støde på nogle udfordringer i rekrutteringsprocessen. Dels var vi bekendte med, at autoriserede psykologer er travle folk, hvorfor der kunne være en udfordring forbundet med, om de ville prioritere deltagelse i et interview. Derudover var vi også bevidste om, at antallet af psykologer, der opfyldte kriteriet om at have erfaring med disse sager, ville være relativt begrænset. Med dette in mente, påbegyndte vi en online søgning efter informanter, der levede op til udvælgelseskriterierne. Vi har medtaget en informant, der er autoriseret psykolog, men som ikke selv har erfaring fra sager om adoption uden samtykke. Til gengæld kender hun til det, fordi hun gennem supervision er blevet præsenteret for nogle sager, hvor hendes kollega har udført FKU'er med henblik på adoption uden samtykke.

Indledningsvist udformede vi en mail, hvori vi gav en kort introduktion til undersøgelsen og dens formål, samt hvad det krævede at deltage. Denne mail sendte vi til omtrent 60 autoriserede psykologer og klinikker, der ud fra informationerne på deres hjemmeside, så ud til at opfylde udvælgelseskriterierne. For at komme i kontakt med flere mulige informanter, sendte vi samme mail til en række relevante forvaltninger og afdelinger i landets kommuner. Herefter lavede vi også et opslag, som blev delt på vores private profiler på sociale medier, herunder Facebook og LinkedIn. Dette delte vi ligeledes i relevante grupper på Facebook, eksempelvis i grupper for uddannede

psykologer. Deling på sociale medier førte ikke til nogle aftaler og trods mange afslag på mail, var det herigennem, at vi fik kontakt til de 6 autoriserede psykologer.

Da vi tidligt i processen konstaterede, at vi fik mange afslag, besluttede vi at intensivere søgningen yderligere. Vi gik i gang med at læse jobopslag og stillingsbeskrivelser, hvorigennem vi fandt frem til forskellige afdelinger i kommuner, døgnanbringelsesinstitutioner og privatpraktiserende klinikker, der alle søgte autoriserede psykologer, til at udføre FKU'er og prognosevurderinger. Tanken med denne tilgang var, at de måske allerede havde andre psykologer ansat, som lavede det samme, og at de dermed kunne fungere som gatekeepers for os. Dette førte ikke til nogle konkrete aftaler, eftersom alle afviste os grundet tidsmangel.

Vi kom dog i kontakt med en informant, der ikke levede op til udvælgelseskriterierne, men på baggrund af en indledende samtale vurderede vi, at informanten kunne tilvejebringe relevant information om problemstillingen. Denne informant er rekrutteret ved hjælp af sneboldmetoden, idet kontakten blev etableret gennem andre kontakter. (Monrad & Olesen, 2018). Vi besluttede derfor at fravige udvælgelseskriterierne i dette konkrete tilfælde, eftersom vi tidligt i processen var opmærksomme på udfordringen ved at få adgang til feltet. Det begrundes, at informanten har mange års erfaring inden for feltet og stor viden om, hvilke udfordringer og dilemmaer de autoriserede psykologer står over for i arbejdet.

En uforudset udfordring vi stødte på i rekrutteringsprocessen var, at flere af psykologerne udtrykte bekymring og modvillighed til at deltage. Blandt andet fordi det er et følsomt emne, som mange har skarpe holdninger til, og fordi nogle af dem tidligere har oplevet at blive hængt ud offentligt for nogle udtalelser, de har gjort sig om emnet.

Gennem litteratursøgningen blev vi opmærksomme på, at der blandt nogle faggrupper, såsom advokater, er en udtalt kritik af, at kommuner kan benytte internt ansatte psykologer til at udføre FKU'er og lave prognosevurderinger. Kritikken går konkret på, at den udførende psykolog kan blive påvirket af sine kollegaer og deres kendskab til sagen (Olsgaard et al., 2021). Med udgangspunkt i denne kritik, havde vi et ønske om at udvælge informanter, der adskilte sig fra hinanden i forhold til, hvorvidt de var ansat i offentlig eller privat regi. Formålet med at skabe variation i gruppen af informanter var at få indblik i, om disse forskelle havde nogen særlig relevans for problemstillingen

(Monrad & Olsesen, 2018). Vi lykkedes imidlertid ikke med at finde nogle offentligt ansatte psykologer, der havde tid til at deltage.

2.3.1. Præsentation af informanter

Alle de deltagende psykologer er privatpraktiserende og beskriver sig selv som meget erfarne inden for psykologfaget. Derudover er de alle ildsjæle, der på hver deres måde er engagerede i det psykologfaglige miljø og brænder for at forbedre området, hvilket de fleste nævner som begrundelsen for at deltage. Psykologerne har arbejdet inden for feltet med udsatte børn og familier i mange år. Derudover har de forskellige interesser indenfor det psykologiske felt, hvilket har en betydning for, hvilke andre ting de har beskæftiget sig med inden for psykologfaget. Deres erfaring og interesse beskrives yderligere i den følgende præsentation af informanterne. Forud for præsentationen af dem, skal det nævnes, at vi benytter pseudonymer for at beskytte og anonymisere informanterne. Vi har prioriteret deres anonymitet højt, hvorfor der er flere forhold, som er anonymiseret. Dette udfoldes yderligere i afsnit 2.9 om etiske overvejelser.

Anja er autoriseret psykolog og har været privatpraktiserende i 13 år. Forud for dette, har hun en lang karriere inden for det offentlige, hvor hun blandt andet har arbejdet med udsatte børn og familier i forskellige sammenhænge. Hun har både været ansat som småbørns- og daginstitutioners konsulent og har gennem en lang årrække arbejdet som psykolog på både døgninstitutioner og behandlingshjem. Derudover har hun en uddannelse i psykoterapeutisk børneterapi. Udover at lave forældrekompetenceundersøgelser arbejder hun med supervision af andre psykologer, samtidig med at hun i sin klinik har børn og unge i terapi.

Karen har været uddannet psykolog i 15 år og har været privatpraktiserende i seks år. Udover at udføre forældrekompetenceundersøgelser laver hun også børnefaglige undersøgelser. Derudover har hun to ugentlige dage i sin klinik, hvor hun udfører terapiforløb og eksempelvis behandler angst, depression og/eller relations problematikker.

Peter er autoriseret psykolog og har været privatpraktiserende i fem år. Han er uddannet i pædagogisk psykologi og afsluttede sin uddannelse før 2004, hvilket gør, at han er berettiget til at benytte den beskyttede titel "psykolog". Fra sit tidligere arbejdsliv har han mange års erfaring med ledelse inden for PPR-området. Sideløbende med dette påbegyndte han, under supervision fra en erfaren kollega,

at udføre forældrekompetenceundersøgelser. Ud over at lave FKU'er, udfører han også terapiforløb af forskellig art.

Kathrine er autoriseret privatpraktiserende psykolog. Hun er uddannet i pædagogisk psykologi og afsluttede sin uddannelse før 2004, hvilket gør, at hun, ligesom Peter, kan benytte den beskyttede titel som psykolog. Hun er specialist i børnepsykologi og klinisk psykologi, og afslutter snart et speciale i psykoterapi med børn og unge. Gennem sine 23 år som psykolog, har hun blandt andet erfaring med anbringelsesområdet, omsorgssvigtede børn, børn med neurologiske forstyrrelser og psykotiske børn. Derudover har hun gennem de seneste 12 år lavet forældrekompetenceundersøgelser, prognosevurderinger, tilknytningsundersøgelser og børnefagligeundersøgelser.

Eva er privatpraktiserende autoriseret psykolog. Hun har været uddannet psykolog i 23 år og har været ansat i offentligt regi, inden hun blev privatpraktiserende. Her beskæftigede hun sig med en kombination af forvaltningsarbejde og PPR. Derudover har hun været ansat som VISO-konsulent i nogle af de mest komplicerede sager om omsorgssvigt, anbringelse og adoption om samtykke i Danmark. Hun har erfaring med sager, der involverer drab og/eller incest, samt erfaring fra arbejde med børn og unge, der udviser seksuelt krænkende adfærd. Ud over at foretage forældrekompetenceundersøgelser og tilknytningundersøgelser, tilbyder hun udrednings- og terapiforløb til udfordrede børn og familier.

Anni er privatpraktiserende autoriseret psykolog, og har haft egen klinik i 14 år. Hun er specialistuddannet og godkendt supervisor. Hun har været psykolog i mange år og har gennem sin karriere både arbejdet inden for børne-, ungdoms- og voksenpsykiatri. Hun har været chefpsykolog på en psykiatrisk afdeling i et andet nordisk land, og har gennem en lang årrække været ansat på psykiatriske afdelinger på danske hospitaler.

Marie er oprindeligt uddannet socialrådgiver, og har efter mange år videreuddannet sig gennem en nyligt afsluttet kandidat i pædagogisk psykologi. Hun er således ikke autoriseret psykolog, hvilket adskiller hende fra de øvrige informanter. Hun har mange års erfaring inden for børne- og familieområdet og har de sidste seks år arbejdet med faglig ledelse. Til dagligt er hun ansat i en lederfunktion, i et psykologisk undersøgelsesteam, hvor hun både leder psykologer og socialrådgivere, der alle beskæftiger sig med sager om adoption uden samtykke. Gennem hendes

ansættelse har hun ligeledes erfaring med undervisning og vejledning i, hvordan sager om omsorgssvigt og/eller adoption uden samtykke håndteres kommunalt.

Display 1: Overblik over informanter

Informanter	Uddannelse	Beskæftigelse
Anja	Cand.psych.	Privatpraktiserende autoriseret psykolog
Karina	Cand.psych.	Privatpraktiserende autoriseret psykolog
Peter	Cand. pæd. psych.*	Privatpraktiserende autoriseret psykolog
Kathrine	Cand. pæd. psych.*	Privatpraktiserende autoriseret psykolog
Eva	Cand.psych.	Privatpraktiserende autoriseret psykolog
Anni	Cand.psych.	Privatpraktiserende autoriseret psykolog
Marie	Bachelor: Socialrådgiver Kandidat: Cand.pæd. i pædagogisk psykolog	Leder for team af psykologer og socialrådgivere (ansat i offentligt regi)

*Nedlagt uddannelse, der tidligere var ligestillet med cand.psych. (kandidat i psykologi), og som derfor også gav tilladelse til at benytte betegnelsen "psykolog". (Ankestyrelsen, 2020)

2.4. Semistruktureret interviews

Den kvalitative metode forsøger at skabe en forståelse af en samfundsmæssig kontekst, som den kvantitative metode kan have sværere ved at vise. Den kvantitative metode kan indkredse et antal af mennesker, mens den kvalitative metode i stedet koncentrerer sig om en dybere forståelse af udsagnene. Ved hjælp af den kvalitative metode skabes således et mere nuanceret indblik i fænomenet. Vi anvender af denne grund den kvalitative forskningsmetodologi for at kunne besvare vores problemformulering fyldestgørende i forbindelse med dilemmaerne, som autoriserede psykologer står overfor i udførelsen af forældrekompetenceundersøgelser (Kvale & Brinkmann, 2015).

Vi anvender enkeltpersonsinterviews (Thagaard, 2011), eftersom vi ønsker indsigt i informanternes arbejde med at vurdere forældreevne samt kompleksiteten af deres arbejde. Fordelene ved kvalitative interviews er, at den enkelte kan udfolde sine tanker, som giver et indblik i informantens oplevelser

og erfaringer i forbindelse med undersøgelsesfeltet (ibid.). Vi tilsigtede at skabe tryghedsskabende rammer i interviewsituationerne ved at interviewe dem enkeltvis. Denne metode medvirkede til, at psykologerne kunne være åbne og udfolde deres udtalelser uden bekymring for at blive hængt ud, hvorfor vi vurderede, at semistrukturerede interviews ville være mest oplagt (ibid.).

Interviewguiden (Bilag 1) er udarbejdet efter en semistruktureret opbygning, eftersom det sikrer, at vi kan fremskaffe information om problemformuleringen ved hjælp af vores interviews. Dette bidrager til, at der opnås et mere naturligt forløb under interviewene. Interviewguiden sikrer, at vi berører vores undersøgelsesfelt, og samtidig giver informanterne mulighed for at udfolde sig yderligere, hvorfor vi agerer som aktive samtalepartnere under interviewene (Staunæs & Søndergaard, 2005).

2.4.1. Interviewguide

En af fordelene ved at gennemføre interviewene med udgangspunkt i en interviewguide er, at det giver mulighed for at holde en overordnet struktur, hvilket sikrer, at vi får stillet de spørgsmål, der er nødvendige for besvarelsen af problemstillingen (Kvale & Brinkmann, 2015).

De fleste af vores interviews er udført ud fra samme interviewguide, men i interviewet med Marie ændrede vi dele af den. Dette gjorde vi, fordi hun har en anden beskæftigelse og uddannelse, hvorfor vi vurderede, at det ville være mere meningsfuldt at stille hende nogle spørgsmål, der var anderledes. Ved at gøre dette, gav vi således plads til, at hun kunne udfolde de nuancer og perspektiver, hun oplever i sit daglige arbejde med psykologer og socialrådgivere.

Interviewguiden er opbygget af en række forskellige spørgsmål, der hver især bidrager med at opnå et nuanceret blik på psykologernes arbejde i forhold til at foretage FKU'er. Alle interviews indledtes med en kort briefing om undersøgelsen og dens formål. Herefter er den opbygget af en kombination af forskellige typer af spørgsmål. Vi stillede både indledende spørgsmål, relativt lukkede informationssøgende spørgsmål, samt mere åbne og eksplorative spørgsmål (Kvale & Brinkmann, 2015). Derudover var vi opmærksomme på at stille sonderende og opfølgende spørgsmål, når informanterne nævnte noget, vi ville vide mere om (ibid.).

Interviewguiden er struktureret ud fra tematikker og emner, som vi i vores research af emnet kom frem til, muligvis kan have betydning for de udfordringer og den kompleksitet, psykologer står over for. Eksempelvis har vi stillet spørgsmål, der er formuleret med inspiration fra Socialstyrelsens retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af FKU'er. Formålet med dette var at spørge ind til nogle af de elementer, som kan være særligt følsomme eller kritiske i forbindelse med udarbejdelsen af FKU'er. I forlængelse af ovenstående spurgte vi ind til, hvordan psykologerne arbejder med at vurdere den samlede forældreevne og deres udviklingspotentiale, hvilket relaterer sig til vores interesse for, hvornår man er en 'god nok' forældre. Derudover stillede vi spørgsmål af mere diskuterende karakter.

2.5. Transskription

Transskription foregår som bekendt ved at overføre datamaterialet fra talesprog til skriftsprog. Eftersom tale- og skriftsprog er to forskellige stile, har vi været nødsaget til at træffe nogle beslutninger i forhold til transskriptionsproceduren. Fyldord såsom 'øh' er ikke gengivet i transskriberingerne, da det ikke er det mundtlige, men essensen i informanternes udsagn som er det bærende i empirien. Der kan dog være nogle komplikationer med at oversætte talesprog til skriftsprog, idet talemåden kan have en lidt anden betydning, når det kommer ned på skrift. For at give et levende billede af det sagte, har vi anvendt Kvale og Brinkmanns transskriptionskonventioner. Disse demonstrerer situationsbeskrivelser, tone i form af høj lyd, pauser mellem ytringer og overlap mellem ytringer (Kvale & Brinkmann, 2015).

Der kan endvidere være nogle ulemper ved at optage interviewet med en lydoptager på mobiltelefonen, hvis der ikke er sikret en god lyd kvalitet. For at komme dette til livs, har vi under transskriberingen anvendt en dikteringsfunktion på Word, som et hjælpeværktøj i de sekvenser, hvor lyden var utydelig. Denne strategi er også blevet benyttet i forbindelse med forveksling af to næsten ens ord, eller hvis vi har været usikre på det sagte. Sætningskonstruktioner som eksempelvis forkert ordstilling er ligeledes rettet til under transskriberingen. Der er dermed foretaget minimale korrektioner i forbindelse med grammatiske fejl, som forstyrrer meningen i konteksten.

2.6. Validitetskriterier

Specialet er inspireret af den kritisk hermeneutiske tilgang, hvorfor vi gennem undersøgelsesprocessen har tilstræbt at indfri forskellige validitetskriterier for at kvalitetssikre undersøgelsens resultater. Vi har i denne forbindelse haft særligt fokus på følgende kriterier: argumentation, gennemsigtighed og kohærens (Juul, 2012), som sammenlagt har bidraget til at validere resultaterne af undersøgelsen. I denne sammenhæng har vi i metodeafsnittet ekspliciteret vores forforståelser og hertil formidlet, hvordan vi er blevet udfordret på dem. Et af analyseafsnittene uddyber ligeledes, hvordan nogle af vores forforståelser er blevet udfordret gennem informanternes udsagn. Transskriberingerne er blevet bearbejdet grundigt, hvor vi er kommet frem til, at kompleksiteten af psykologernes arbejde er omdrejningspunktet for alle udførte interviews. Tendenserne i empirien peger ikke på en specifik form for kompleksitet, men derimod på nogle gennemgående tematikker, som danner baggrunden for analysen. Analysens dele er derfor opbygget således, at de er logisk sammenhængende. Det kritiske element fremtræder i empirien ved at informanterne udtrykker utilfredshed og peger på en række udfordringer i deres arbejde omhandlende egen profession og andre professioner. Det normative aspekt bliver i analysen brugt til at belyse informanternes ønske- og drømmescenarier om forhold, der kan forbedres.

2.7. Etiske overvejelser

I dette speciale har de etiske overvejelser spillet en stor rolle for udførelsen af interviewene, idet vi italesætter følsomme emner som eksempelvis adoption uden samtykke, hvilket er en alvorlig og indgribende foranstaltning på anbringelsesområdet. For at komme de etiske problemer til livs, har vi udført interviewene med udgangspunkt i Kvale og Brinkmanns (Kvale & Brinkmann, 2015) fire etiske retningslinjer, som er informeret samtykke, fortrolighed, konsekvenser og forskerens rolle.

Informeret samtykke

Vi har i vores søgen efter informanter i mailudkast og opslag på Facebook beskrevet specialets centrale omdrejningspunkt, og har i beskrivelsen bestræbt os på at være transparente med undersøgelsens formål. Vi har eksplicit skrevet, at vi ønskede viden om psykologernes praksis og deres arbejde med at vurdere forældreevne og udviklingspotentialer.

I interviewguiden har vi været gennem briefing og debriefing for at skabe nogle bløde overgange i interviewforløbet. Det informerede samtykke har i denne forbindelse været et vigtigt led for at skabe

en interviewsituation, hvor informanterne følte sig trygge i at dele deres erfaringer og kunne udtale sig frit om sårbare emner. Dette har vi lagt særligt vægt på, da vi ikke har givet informanterne adgang til vores interviewguide på forhånd, selvom der var forespørgsel på det fra enkelte. Vi havde op til interviewene drøftelser om, hvor mange detaljer om interviewets design og indhold, der skulle videregives, da vi ikke ønskede at afsløre for meget. Vi vurderede derfor ulempen til at være, at vi ikke vil kunne opfange informanternes spontane udsagn på anden vis.

I interviewguiden havde vi tilføjet et diskussionsafsnit i slutningen, hvor formålet var at spørge ind til psykologernes subjektive holdninger til adoption uden samtykke på anbringelsesområdet, og hvordan de selv positionerer sig i forhold til det. Denne del var informanterne ikke bekendt med før interviewets start, men da vi nåede frem til afsnittet, udtrykte vi klart og tydeligt, at vi blot var interesserede i deres subjektive udsagn, og at der ikke var noget forkert eller rigtigt svar på spørgsmålene.

Fortrolighed

I forbindelse med interviewene er der blevet givet fortrolige oplysninger både om informanternes arbejdssted og deres arbejdspraksis med de involverede parter i en anbringelsessag. Dette er vi kommet til livs ved at anonymisere en række informationer, der kan spores tilbage til en bestemt kommune, person, eller familie.

Hvad angår anonymiseringen af informanternes oplysninger har vi valgt ikke at sløre for, hvorvidt informanterne arbejder i privat eller offentligt regi for at undgå bias. Den ene af informanternes beskæftigelse er blevet anonymiseret, idet informanten er tilknyttet en organisation, som er letgenkendelig. For at beskytte informantens identitet, har vi undladt at beskrive dele af vedkommendes arbejdsopgaver og andre identificerbare oplysninger knyttet til organisationen.

Både før og under interviewet udtrykte nogle informanter usikkerhed ved at dele specifikke informationer om bestemte sager, der havde været i medierne, da de ikke ville risikere at bryde deres tavshedspligt. Vi beroligede dem med at fortælle, at deres identitet og fortrolige oplysninger på ingen måde ville fremgå af specialet. Dertil foreslog vi ligeledes at fortrolighedsstemple specialet, således at projektet ikke kan søges frem via universitetets digitale projektbibliotek, men dette ønskede ingen af informanterne.

Konsekvenser

Eftersom interviewguiden indeholdt holdningsprægede spørgsmål, var det vigtigt for os at være opmærksomme på ikke at påføre informanterne skade ved at stille grænseoverskridende spørgsmål. I tilfælde af, at de under interviewene udviste utilpashed eller ikke ønskede at svare på spørgsmålene, skiftede vi enten lidt retning eller gik videre med nye spørgsmål. På den måde respekterede vi informanterne, hvis de ikke ønskede at dele deres subjektive holdninger med os. Ifølge Kvale og Brinkmann skal skaden, der påføres informanten, være så minimal som overhovedet muligt, da den viden, de kommer med, også skal være brugbar for projektet. Derfor er det ud fra et nytteetisk perspektiv vigtigt ikke at lade risikoen for at skade informanterne opveje deres positive oplevelse ved deltagelsen og den producerede viden i interviewsituationen (Kvale & Brinkmann, 2015).

Forskerens rolle

Den sidste etiske retningslinje er forskerens integritet i undersøgelsen, hvilket ifølge Kvale og Brinkmann er det mest essentielle i forhold til at kvalitetssikre den viden, der produceres (Kvale & Brinkmann, 2015). Interviewet er en interaktiv forskningsmetode grundet den mellem menneskelige interaktion med informanterne, hvorfor det er centralt som forsker at være bevidst om, hvilken påvirkning det kan have på udførelsen af interviewet og den opnåede viden (ibid.). Vi har under interviewene været påpasselige med ikke at binde os emotionelt til informanternes udsagn, men lagt vægt på at forstå og reflektere over deres udtalelser. Som nævnt indeholder diskussionsafsnittet i interviewguiden sensitive emner, som delvist er præget af vores egne forståelser om adoption uden samtykke. Blandt andet i forhold til om adoption uden samtykke er et bedre alternativ til turbulente anbringelsesforløb. Ved at være bevidste om vores egen rolle i interviewsituationen, har vi forholdt os neutrale til informanternes udtalelser og givet dem plads til at udfordre vores forforståelser.

Vores egne holdninger

For at undgå at vores egne holdninger kommer til at påvirke analysen, har vi forud for undersøgelsen diskuteret, hvor vi selv står i forhold til adoption uden samtykke. Én af os er for, at der iværksættes flere bortadoptioner ud fra en tanke om, at der i større grad bør tages hensyn til de udsatte børns mulighed for at opvokse med en stabil tilknytning, og at der i mindre grad skal tages hensyn til forældrenes ret til at være forældre. Omvendt er to af os mere tvivlsomme og usikre på, hvorvidt det er en god ide at bortadoptere flere børn. Dette relaterer sig til en bekymring om, hvorvidt beslutningerne træffes på det rigtige grundlag. Vi er alle enige om, at barnets tarv skal vægtes højest,

og at beslutningerne skal træffes ud fra en vurdering af, hvad barnets bedste er. Eftersom adoption uden samtykke er en yderst indgribende foranstaltning, er vi alle enige om, at sagerne bør tilgås med et højt niveau af faglighed og kvalitet. Det er blandt andet ud fra diskussioner om dette, at vi kom frem til at undersøge de udfordringer, psykologerne oplever, når de står overfor at lave disse komplekse vurderinger af forældreevne.

2.8. Analysestrategi

Afsnittet udfolder, hvordan vi har tilgået det empiriske grundlag ud fra en abduktiv forskningsstrategi, som har bidraget til at øge vores forståelse for de udfordringer, psykologerne står overfor, når de arbejder med forældrekompetenceundersøgelser. Der indledes med en beskrivelse af, hvordan abduktion har præget vores teorivalg. Derefter uddybes det, hvordan vi gennem kodningsprocessen er kommet frem til tre overordnede tematikker, der udgør analysens omdrejningspunkter.

2.8.1. Abduktion

Vi anvender den abduktive forskningsstrategi i vores undersøgelse, som er en kombination af induktion og deduktion. Indledningsvis var vores teoretiske forståelsesramme påvirket af den litteratur, vi læste gennem litteratursøgningen. Til start fremgik den teoretiske ramme tydeligt i interviewguiden, men vi besluttede efterfølgende at lægge vores teoretiske antagelser til side og formulerede nogle spørgsmål med udgangspunkt i vores nysgerrighed. Efter at have udført vores interviews, kunne vi se, at informanternes udtalelser ikke kunne forklares ud fra vores oprindelige teoretiske forståelse. I forlængelse heraf anlagde vi en abduktiv tilgang, som tillod os at inddrage nye teorier ved at genbesøge empirien. Således har både de empiriske fund og teoretiske perspektiver gensidigt påvirket hinanden (Thagaard, 2011).

Vi havde forskellige antagelser om vores teoriramme inden interviewene blev udført, som efterfølgende ændrede karakter. Vi ville have anvendt Kari Killéns forståelse af, hvornår man er en ”god nok” forælder ved at anvende hendes beskrivelser af forældrenes forældreevner i forbindelse med barnets udvikling. Hertil ville vi have anvendt John Bowlby, idet han snakker om tilknytningsaspektets vigtighed for barnets overlevelse, samt at man ikke kan adskille forældrenes funktion med barnets udvikling, da de anses for at være to forbundne elementer. Derudover havde vi en idé om at anvende Michel Foucaults magtbegreb, som fortsat danner vores teoretiske

forståelsesramme, da vi er interesserede i dilemmaerne, som autoriserede psykologer konfronteres med. Efter interviewene blev transskriberet, kom vi endvidere frem til, at Pierre Bourdieu og Andrew Abbott ville være relevante at anvende som teoretiske perspektiver i henhold til at belyse psykologers vurderingsevne af forældreevne, egen profession og andre professioner. På den måde har vi udvidet vores blik, hvor vi startede med at indsamle informationer om autoriserede psykologers vurdering af forældreevne, hvorimod fokus nu er rettet mod deres udfordringer, der relaterer sig til vurderingspørgsmålet. Vores tilgang har således ikke udelukkende været funderet i teorivalget, men vi har været åbne over for nye teoretiske perspektiver, som nuancerer problemstillingen.

2.8.2. Behandling af empiri og kodningsstrategi

Kodningen af vores interviewmateriale har bestået i en kombination af empiridrevne og begrebsdrevne koder, som led i vores abduktive tilgang. De empiridrevne koder har været de ledende koder, da vi var optagede af at genbesøge empirien, og anvende den som en direkte kilde til at udtænke koderne. De begrebsdrevne koder, som repræsenterer forskellige teoretiske tematikker, er konstrueret med udgangspunkt i udsagnene fra empirien. Desuden har vi benyttet os af åbne koder ved at konstruere hovedkoder, og hertil oprette underkoder i programmet NVivo med formålet om at opfange skjulte nuancer. Ved at sammensætte forskellige mønstre på tværs af interviewmaterialet, er vi ligeledes blevet klogere på, hvordan empirien skulle teoretiseres i analysen. Alle anvendte koder fremgår af bilag 9.

Før vi gik i gang med at kode, kiggede vi datamaterialet igennem for opmærksomhedspunkter, der kunne være relevante for analysen. Således anlagde vi et bredere blik på datamaterialet, som vi konstruerede koder ud fra. Derudover har vi kigget på sammenhænge på tværs af interviewene og fundet frem til, hvad psykologerne fremhæver. I den arbejdsproces har vi tillagt informanternes udtalelser betydning og dermed lavet en meningskondensering, som gjorde det nemmere at typificere koderne. Gennem meningskondensering fandt vi nye måder at organisere koderne på, hvor modsatte koder eksempelvis blev slået sammen for at tydeliggøre visse forskelle. Koderne *afbrudt samvær* og *samvær* samt *adoption uden samtykke* og *videreført anbringelse* er sammenlagt til én kode, da disse koder behandler samme tematikker, men danner to forskellige sider af samme sag.

Koden, *vurderingsevne*, er konstrueret som en hovedkode med følgende underkoder: *forældreevne*, *egen profession*, *andre professioner* og *disposition (habitus)*. De nævnte underkoder er gennemgående i interviewene og fortæller implicit noget om informanternes måder at vurdere på. Koden 'vurderingsevne' er en blanding af empiridrevne og begrebsdrevne koder, og fremtræder implicit mellem linjerne i psykologernes udtalelser. Koderne 'egen profession' og 'andre professioner' er ligeledes udformet ud fra psykologernes udtalelser.

Koden *generel kritik* udspringer af projektets videnskabsteoretiske orientering og har til hensigt at kaste lys over informanternes generelle kritikpunkter til blandt andet anbringelsessystemet, forvaltningsarbejde og andre faggrupperes faglige viden og erfaringer. Koden *normativ kritik* er den samme betegnelse for et normativt ideal, og repræsenterer også den kritisk hermeneutiske tilgang.

Kodningens betydning for analysen

I forbindelse med at fastlægge undersøgelsens analytiske tematikker, har vi genbesøgt empirien for at identificere de mønstre, som fremtrådte hyppigst. Som en del af denne proces har vi set på, hvilke koder, der er anvendt flest gange. Ud fra dette kunne vi efter kodningen se, hvad der stod frem, som de mest centrale tematikker i empirien. Som det fremgår af ovenstående, havde vi indledningsvist en idé om, at FKU'er, der udarbejdes i relation til sager om adoption uden samtykke, skulle være omdrejningspunktet for vores undersøgelse. Efter at have færdiggjort kodningen gik vi bort fra dette, da vi kunne se, at det ikke var det mest fremtrædende i empirien. Ved hjælp af informanternes udsagn er vi blevet klogere på, at vurderingen af forældreevne i sager om adoption uden samtykke ikke er så komplekse, som man skulle tro. Med inspiration fra den kritiske hermeneutik er dette et udtryk for, at vi under bearbejdning af vores interviewmateriale har været igennem en erkendelsesproces, hvor vi er blevet udfordret på vores forforståelser og fået nogle nye.

Efter at have færdiggjort kodningen kunne vi derimod se, at der var følgende tematikker, som informanterne fremhævede:

Forældreevne

Egen profession

Andre professioner

Ud fra disse tematikker har vi, som beskrevet tidligere, udarbejdet tre arbejdsspørgsmål, der strukturerer analysen og bidrager til besvarelsen af problemformuleringen. Af empirien kunne vi se, at der er mange faktorer, som spiller ind i vurderingen af forældreevnen og det tilstrækkelige forældreskab, hvorfor vi har valgt at udfolde dette i første analysedel. Derudover viser empirien tendenser til, at informanterne kritiserer forhold, som vedrører egen profession samt andre professionsgrupper i samarbejdsfladerne. Disse udsagn fra informanterne udfoldes nærmere i henholdsvis analysedel 2 og 3.

Kapitel 3: Teori

Dette kapitel indeholder en anvendelsesorienteret redegørelse af de teorier og begreber, vi inddrager for at belyse de udfordringer, psykologerne oplever. Kapitlet indledes med et afsnit, der præsenterer Pierre Bourdieus begrebsapparat. Med begreber som symbolsk kapital, felter, positionering, doxa og symbolsk magt, vil der blive redegjort for, hvordan kapitalstærke grupper indtager en magtfuld position i forhold til ressourcetsvage grupper. Efter dette følger et afsnit, der redegør for Michel Foucaults magtbegreber. Afsnittet udfolder den disciplinære magt, den pastorale magt og subjektivering. Afslutningsvis redegøres der for Andrew Abbotts teori, som indeholder begreber, der vedrører teoretisering af professionskampe. Hertil redegøres der for begreber, som relaterer sig til opgavens objektive og subjektive egenskaber, akademisk viden, årsager til forstyrrelse i professioner samt kognitive strategier for ændringer i jurisdiktioner.

3.1. Bourdieus begreber

Bourdieu beskriver, at der er en grundlæggende kamp om anerkendelse, som udgør en fundamental dimension i samværet mellem mennesker. Kampen er centreret om retten til at dømme, hvilke egenskaber eller handlinger, som den dominerende gruppe tilskriver som værende ærefulde og positive. Dette forstår han som en *symbolsk kapital*, hvilket er et udtryk for, at en given gruppe besidder ressourcer af en hvilken som helst art, som de kan bruge til at få et forspring i forhold til andre grupper (Järvinen, 2013). Et af hans centrale argumenter i tilknytning hertil er, at menneskers måde at anskue, møde, forstå og dømme verden, er betinget af deres sociale ophav. Han beskriver, at der forekommer en distinktion i smag og dømmekraft, som gør at mennesker fra forskellige sociale lag tilegner sig nogle særegne egenskaber, holdninger og manerer, som er kendetegnende for den sociale klasse de tilhører (Bourdieu, 1995).

3.2. Symbolsk kapital

Bourdieu benytter begrebet *kapitaler*, som dækker over de livsmønstre, normer og værdier, som mennesker tilegner sig gennem deres opvækst. Han beskriver tre overordnede kapitaler; økonomisk, kulturel og social kapital (Prieur & Sestoft, 2006). Bourdieu beskriver symbolsk kapital som noget, der kan betegnes som enhver form for egenskab, der anerkendes og får værdsættelse gennem perceptionskategorier. Perceptionskategorier er et andet ord for sociale agents måde at percipere på. Ifølge Bourdieu skal symbolsk kapital ikke forveksles med de andre kapitalformer (ibid.). Kapitalformer kan få status som symbolsk kapital, hvor kapitalerne omdannes og opnår en legitim

funktion gennem perceptionskategorier. Den symbolske kapital bliver til, når den får social anseelse og tilskrives værdi i forskellige sociale kontekster. Den symbolske kapital kan være medvirkende til at skabe en symbolsk effekt i tilfælde, hvor der forekommer efterspørgsel på en specifik egenskab, og når sociale agenter tilskriver denne egenskab symbolsk værdi (ibid.). Dette kan eksemplificeres med det akademiske sprog. Hvis en gruppe af sociale agenter viser at beherske det akademiske sprog ved at markere sig med de akademiske sprogkoder, kan det i praksis tydeliggøre en forskel mellem dem, der behersker det akademiske sprog og dem, der ikke gør. Bourdieu forklarer hertil, at det akademiske sprog ville miste sin symbolske værdi, hvis alle beherskede de akademiske sprogkoder, hvorfor det vil blive nedvurderet som en symbolsk kapital (ibid.).

3.3. Felter, position og positionering

Bourdieu definerer feltbegrebet som bestående af objektive relationer mellem adskillige positioner, hvor sociale agenter subjektivt opfatter de objektive relationer i feltet ikke har gennemslagskraft i praksis (Prieur & Sestoft, 2006). Derudover beskriver Bourdieu feltbegrebet som et magtfelt, da feltet forholdsvis er autonomt og ikke skal betragtes som et lukket system. Det skyldes, at felter udsættes for udefrakommende kontrol og tilsyn, eksempelvis ved bevillinger fra magthavere, som har direkte indflydelse på forholdene internt i feltet (ibid.).

En position er bestemt af den enkeltes kapitalformer eller den samlede kapitalsammensætning og siger noget om, hvordan forskellige positioner adskiller sig fra hinanden (ibid.). Position og positionering står i et afhængighedsforhold til hinanden og repræsenterer henholdsvis en materialitet og det symbolske. Sociale agenter positioneres som en materialitet, idet deres position indgår som en objektiv relation i feltet, hvortil positionering determinerer sociale agenter idemæssige ståsted og typisk er præget af subjektive fortolkninger (ibid.). Med dette afhængighedsforhold forsøger Bourdieu yderligere at forklare, at individers subjektive holdninger ikke er tilfældige, men knytter sig til deres sociale egenskaber i kraft af deres position. Endvidere kan dette være med til at belyse, hvilke idégrundlag forskellige symbolske positioneringer har, og hvordan disse tilskrives forskellige værdier samt opnår succes i feltet (ibid.).

3.3.1. Feltets doxa

I tilknytning til ovenstående beskriver Bourdieu ligeledes, hvordan det sociale rum udgøres af *felter*, der hver især har en række specifikke regelsæt, værdier og interesser. Som nævnt er felter relativt autonome, hvilket vil sige, at der foregår en forhandling om, hvad der er anerkendelsesværdigt indenfor et givent felt. Hvert felt er kendetegnet ved, at det har sin egen *doxa*, som er en forestilling om, hvad der er acceptabelt og uacceptabelt, normalt og unormalt, eller hvad der er kvalificerende eller diskvalificerende (Järvinen, 2013). Feltets doxa har således påvirkning på, hvilke spilleregler der opstilles for feltet og består både af ikke-bevidstliggjorte og kropsliggjorte adfærdsregler for, hvad der er tilladt inden for feltet. Et felts doxa kan altid udfordres, da mennesker med høj kapitalsammensætning har bedre forudsætninger for at vinde kampen om feltet, og dermed er det også dem, der påvirker spillereglerne. Når visse samfundsgrupper har magten til at definere og opretholde et felts doxa, har de også retten til at dømme nogen ude i en given sammenhæng.

3.3.2. Habituelle dispositioner

Habitus defineres som de indlærte dispositioner for bestemte handlemåder gennem erfaringer og oplevelser. Disse menneskelige dispositioner beskrives som kropsliggjorte i den forstand, at de ubevidst styrer vores måde at handle og reagere på (Prieur & Sestoft, 2006). Bourdieu beskriver yderligere, hvordan menneskers samlede niveau af kapitaler udgør deres *habitus*, som er "*et system af varige, men foranderlige dispositioner, gennem hvilke agenterne opfatter, bedømmer og handler i verden*" (Järvinen, 2013). Des højere niveau af økonomisk- og kulturel kapital et menneske besidder, des bedre og mere magtfuld en position kan de indtage i det sociale rum.

3.4. Symbolsk vold, symbolsk magt og symbolsk dominans

Symbolsk vold er kendetegnet ved at være en ikke-voldelig magtform, der ikke opfattes som en magtudøvelse af befolkningen (Järvinen, 2013). Udover den symbolske vold, skelner Bourdieu mellem symbolsk magt og symbolsk dominans. Sammenlagt kan disse former for magtudøvelse realiseres gennem den symbolske kapital (Prieur & Sestoft, 2006), som giver dominerende agents forestillinger social anseelse i det sociale rum. Den symbolske magt kan ses som et udtryk for de dominerende (ressourcestærke) gruppers magt til at definere og opretholde forestillingerne om, hvad der er anerkendelsesværdigt i det sociale rum. Det kan forstås som resultatet af et socialt hierarki, der er så rodfæstet, at alle samfundets medlemmer opfatter det som naturligt (Järvinen, 2013). Med andre ord omhandler symbolsk magt at pådutte andre sine egne virkelighedsopfattelser og dermed styre

perceptionerne af denne virkelighed (Wilken, 2011). Bourdieu påpeger hertil, at symbolsk magt viser sig i form af en selvfølgelighed, således at det i praksis udløser en reaktion, som gør, at sociale agenter bliver opmærksomme på den magtudøvelse, som synliggøres (Prieur & Sestoft, 2006).

Med begrebet symbolsk dominans forsøger Bourdieu at tydeliggøre dominansforholdene i en given kontekst. Bourdieu definerer dominansforholdet således: *De dominerede opfatter de dominerende gennem kategorier, som er frembragt af dominansforholdet og følgelig svarer til de dominerendes interesser* (Prieur & Sestoft, 2006: 53). Med social dominans mener Bourdieu, at de dominerende råder over perceptionskategorierne og vurderingskriterierne i forhold til, hvilke forestillinger der er om verden. Dette er en forudsætning for udøvelsen af symbolsk vold. I tråd med dette forklarer Bourdieu, at vi anvender vores perceptionskategorier og værdsættelseskategorier som en målestok for at vurdere andre.

3.5. Brugen af Bourdieus begrebsapparat

I analysen vil vi anvende Bourdieus begrebsapparat, som en bagvedliggende forståelsesramme, der benyttes til at forklare, hvordan distinktion i kapitaler og habituelle dispositioner spiller ind i psykologernes vurdering af forældreevne. Derudover vil vi benytte begreberne relateret til symbolsk kapital til at udfolde, hvordan psykologerne omsætter deres kulturelle kapital og indtager en magtfuld position i det sociale rum, hvorigennem de opnår legitimitet til at vurdere forældreevne og udviklingspotentiale. Med disse begreber søger vi også at analysere, hvordan psykologerne gennem denne positionering i feltet råder over de perceptionskategorier og vurderingskriterier, når de vurderer forældreevne. I tilknytning hertil vil vi med begrebet doxa analysere, hvordan psykologerne er med til at forme og opretholde spillereglerne for, hvad der er tilladt adfærd i det tilstrækkeligt gode forældreskab.

3.6. Foucaults disciplinære magt

Foucault beskriver overvågning og straf som en indflydelsesrig ramme for forståelsen af mekanismerne af social kontrol i det moderne samfund. Hans beskrivelser er centrale i forhold til at forstå, hvorledes magt udføres, eftersom magt ikke er begrænset til åbenlys tvang og vold, men i stedet omfatter mere subtile former for kontrol. Magt er ikke i besiddelse af individer eller institutioner, men er snarere en diffus kraft, der forekommer via forbundne netværk af relationer (Foucault, 2002). Overvågning handler ikke kun om at observere individer, men bruges som et middel

til at gøre dem opmærksomme på, at deres adfærd ønskes ændret (ibid.). Formålet med overvågning er at kontrollere individers adfærd og forstærke samfundets dominerende værdisæt, hvilket har til hensigt at skabe gode samfundsborgere (Villadsen, 2004). Straf anvendes således ikke kun som et middel til at uddele gengældelse for overtrædelser, men også som en standard, der sætter rammen for, hvilke typer adfærd, der accepteres. På den måde defineres en afvigende eller en uacceptabel adfærd, som individer skal internalisere (Foucault, 2002). Derudover eksisterer straf som et middel til at forstærke kontrolinstansens autoritet ved at bekræfte deres tilladelse til at straffe individer, som overtræder etablerede standarder (ibid.). Foucaults ideer om overvågning og straf er indbyrdes afhængige, da de understøtter hinanden om at skabe et system af social kontrol, der forstærker dominerende normer og værdier i samfundet.

Der er en række magtteknikker, som anvendes for at skabe kontrollerbare individer. Den første er *den hierarkiske overvågning*, hvor individer udsættes for konstant observation og bedømmelse af deres adfærd. Det hierarkiske element indikerer magtens ulige fordeling i en given kontekst, hvilket indebærer, at individer i den øverste del af hierarkiet behersker større autoritet over dem, som er i den nederste del af hierarkiet. I forlængelse heraf skabes et underordningssystem, hvor graden af magt bestemmer individers position (Foucault, 2002).

Den anden magtteknik er den *normaliserende sanktion*, som vurderer og kategoriserer individer i henhold til dominerende normer for socialt accepteret adfærd i en given kontekst. Individer som ikke lever op til standarderne, bliver straffet eller udsat for anden form for korrektion, hvilket både sker på mikro- og makroniveau. På mikroniveau er individer underlagt konstant overvågning af individer fra den øverste del. Formålet er at vurdere, om individer fra den nederste del af hierarkiet overholder de etablerede normer, ellers kan de udsættes for straf eller blive udelukket fra samfundet. På makroniveau er samfundet som helhed indordnet en normaliserende dømmekraft, hvor visse adfærd anses for tilladte, mens andre udstødes. Den disciplinære straf virker således på en måde, hvor afvigelser, der ikke overholder etablerede normer, reduceres. Hertil virker straffen ved at være korrigerende. Straffen står til gengæld ikke alene under den disciplinære magt, men indgår i et dobbelt system, som Foucault kalder belønning-sanktion (ibid.).

Den sidste magtteknik er *eksamenen*, hvor vigtigheden af eksamenen tydeliggøres i at producere lydige individer. Denne magtteknik er en kombination af hierarkiets overvågning og den normaliserende sanktion, hvorigennem eksamenen virker ved at klassificere og straffe individer. Regelmæssige undersøgelser og vurderinger udsætter individer for vedvarende evaluering og sammenligning, hvilket fordrer dem til at overholde etablerede normer og adfærds-kriterier i overensstemmelse med den magthavende institution. Foucault italesætter således eksamenen som en teknik til at objektivere individer, som kan rangeres, hvor individer enten bliver belønnet eller straffet i henhold til deres indsats (ibid.). På den måde fanges individerne i en objektivierungsproces, fordi magten med sin gennemslagskraft viser sin dominans ved at disciplinere individer gennem objektiveringen. Herunder kan eksempelvis dokumentationsværktøjer sige noget om denne objektivierungsproces, idet skriftens magt *konstruerer sig som et væsentligt element i disciplinens maskineri* (ibid., 205). Subjekter bliver dermed objektiviseret gennem magtens observation.

3.7. Pastoralmagt

Pastoralmagt er en anden magtform, som refererer til en magt, hvor afretningen af individers adfærd står centralt. Pastoralmagten er afledt af den kristne tradition, hvor hyrden i materiel forstand værner om flokken, som lever videre i velfærdsstaten i form af en hjælpende hånd (Nilsson, 2009). Hertil benytter pastoralmagten individualiserende taktikker i forsøget på at 'frelse' individet (Villadsen, 2004). Pastoralmagt betegnes endvidere som en magt, der udøves med den tanke om at forme individerne til *dens eget bedste* (Nilsson, 2009). Foucault fremhæver, at pastoralmagten ikke er funderet i tvang, men er derimod funderet i en viden om individerne samt forståelse for deres inderste. Denne viden anvendes derefter til at forme individers adfærd, hvis formål er at nå frem til bestemte sociale resultater i samfundet ved hjælp af den produktive magt (Nilsson, 2009; Villadsen, 2004). Et andet centralt aspekt er, at pastoralmagten munder ud i den enkeltes selvhjælp, hvor nære relationer bliver relevante for forandring (Järvinen, 2014). Det enkelte individ er ikke blot underlagt kontrol, men er selv aktivt engageret i processen med selvledelse. Formålet med pastoralmagten er at få individer til at spejle sig i bestemte sandheder (sandhedsregimer), således at det skaber forudsætninger for at andre kan bearbejde individet, og derudover gør individet i stand til at styre sig selv (Villadsen, 2004).

3.8. Subjektivering

Subjektet er en central del af Foucaults værk, som refererer til en magt, hvor den enkelte tildeles en identitet, uanset om vedkommende erkender etiketten eller ikke. Individet dannes som subjekter, der er i stand til at handle inden for en bestemt social, kulturel eller historisk kontekst. Subjekter er ikke allerede eksisterende entiteter, men formes af diskurser, der eksisterer i et bestemt samfund eller kultur (Nilsson, 2009). Af denne grund er subjektivitet ikke en fast eller stabil enhed, men derimod en konstant genstand for forandring. Subjektivitet er således ikke et fundamentalt kendetegn ved individer, men snarere et resultat af magt, idet vi herigennem skaber os selv som individer. Dette er med til at forme vores tænkemåder, samt hvordan vi forstår os selv eller vores rolle ude i verden (Christensen og Hamre, 2018). Med andre ord er subjektivitet ikke et iboende træk, men derimod en social, kulturel eller historisk konstruktion (Nilsson, 2009).

Individet er historisk set blevet objektiveret via institutioner, hvor den enkelte bliver kategoriseret, i kraft af kontrol og overvågning (Foucault, 2002). Ideen om, at individer kan studeres som objekter fører til, at alt vedrørende mennesket kan kategoriseres. Individets selvforståelse afspejler forløbet med at objektivere sig selv, når de beskriver deres følelser, tanker, adfærd m.m. gennem subjektiveringsprocesser, hvorigennem de kategoriseres. Denne objektiveringsproces er integreret i skabelsen af vores identitet, selvforståelse samt andre aspekter af vores individuelle eksistens (Christensen og Hamre, 2018). Foucault anser disse som kontrolmekanismer, idet han mener, at termer ofte anvendes til at begrænse eller undertrykke individer, da de anvendes til at klassificere mennesker ud fra deres adfærd ved at kontrollere dem (Foucault, 2002). Når fokuset er rettet mod ét bestemt træk af den enkeltes identitet, negligeres andre aspekter af deres karakter. Denne form for subjektivering udøves gennem teknikker, der har sit udgangspunkt i forskellige vidensformer og ekspertise (ibid.). I forbindelse med Foucaults perspektiv har udtrykket "subjekt" to betydninger, som begge repræsenterer en manifestation af magt. Den første antyder underordning af ydre kræfter, der udøver kontrol over ens handlinger, mens den anden fortolkning betegner selvbevidsthed og kontrol over sig selv. Foucaults subjektiveringsbegreb fremhæver overordnet set vigtigheden af at forstå, hvorledes magt og viden former vores identitet (ibid.).

3.9. Brugen af Foucaults begrebsapparat

Vi anvender Foucaults begrebsapparat som en forståelsesramme for at analysere magtdynamikkerne i forældrekompetenceundersøgelser, samt hvordan autoriserede psykologer kategoriserer forældreskab i forbindelse med samfundets normer og værdier. I denne anledning bruges pastoralmagt til at analysere psykologers udfordringer, når de vurderer forældreevnen. Psykologerne har en autoritet, som giver dem magt til at vurdere individers egnethed til at blive forældre. Denne magtdynamik minder om forholdet i pastoralmagten, hvor psykologen påtager sig rollen som en hyrde, der vejleder og påvirker forældrenes adfærd. Denne magtudøvelse giver psykologer mulighed for at forme og styre, hvad der anses for at være et tilstrækkeligt godt forældreskab, eller at udelukke dem, der ikke overholder disse standarder. Den disciplinære magt anvendes i henhold til psykologers udførsler af forældrekompetenceundersøgelser, om hvorledes magten træder i kraft i deres bedømmelse af forældreevnen. Denne magtform lægger vægt på overvågning og disciplinering af individer, hvor psykologerne kan anvende forskellige vurderingsværktøjer til at kontrollere forældres adfærd. Subjektiveringsbegrebet anvendes til at analysere, hvordan vurderingsprocessen former forældre som subjekter og bidrager til konstruktionen af deres identiteter.

3.10. Andrew Abbotts teoretisering af professionskampe

Professioner indgår i et interdependens system. I systemet af gensidigt afhængige professioner, tildeles hver enkelt profession jurisdiktioner til at udføre og løse bestemte opgaver. Med jurisdiktion kan der medfølge en fuld kontrol over professionens aktiviteter, og andre gange kan kontrollen tage form som en styring af subordinerede professionsgrupper i et givent system (Abbott, 1988). For at give et eksempel på, hvordan jurisdiktioner på anbringelsesområdet er uddelegeret, kan der peges på en række professionsgrupper, som indgår i et gensidigt afhængigt samarbejde. Disse nævnte grupper tilhører hver især en profession, som får uddelegeret en jurisdiktion, der er bestemmende for, hvilke opgaver de må udføre. Når flere professioner er involverede i et område, kan jurisdiktionsgrænserne forekomme faste og i andre tilfælde mere flydende, eftersom konflikter og kampe om forskellige jurisdiktionsområder medvirker til organisatorisk udvikling.

Ud fra den litteratur, der findes om professioner, kommer Andrew Abbott med følgende teoretiske definition af professioner: *“Professions are exclusive occupational groups applying somewhat abstract knowledge to particular cases.”* (Abbott, 1988). Professioner består dermed af eksklusive

faggrupper, som anvender abstrakt viden på bestemte cases. I forlængelse af dette forklarer Abbott, at hans grundlæggende interesse er at undersøge professionernes udvikling, deres indbyrdes forhold samt faggrupperes måder at kontrollere viden og kvalifikationer på. Den indbyrdes relation mellem professioner er bestemt af, hvordan disse grupper kontrollerer produktionen af viden og egne kvalifikationer inden for professionen. Hertil identificerer Abbott to måder, hvorpå professioner kan opnå en vis kontrol. Den første måde består i at benytte teknikker til brug for at udføre opgaver. Den anden form for kontrol opnås gennem abstrakt viden, hvorfra kvalifikationer udvikles og er med til at generere praktisk viden i forhold til anvendelsen af teknikkerne (ibid.).

Abstraktion er et essentielt begreb i sammenhæng med tværprofessionel konkurrence. Denne abstraktion er med til at forme videnssystemet inden for professionen og kan alene omdefinere problemforståelsen og opgaverne, forsvare professionens monopol på et jurisdiktionsområde eller overtage nye arbejdsområder. Abbott beskriver yderligere abstraktionen som en slags overlevelsesmekanisme under konkurrencen mellem professionerne (Abbott, 1988).

3.10.1. Objektive og subjektive egenskaber

Opgaveløsningen i professionerne overdrages til eksperter, som skal løse menneskelige problemer (Abbott, 1988). Abbott skelner hertil mellem to dimensioner af et problem, bestående af objektive og subjektive egenskaber. De objektive egenskaber refererer til de naturgivne og teknologiske imperativer, hvorimod de subjektive egenskaber er præget af de kulturelle bevægelser fra fortiden og nutiden. Disse objektive og subjektive egenskaber bidrager til et givent problems abstraktionsniveau, som legitimerer en faggruppes håndtering af specifikke opgaver. Abstraktionsniveauet er dermed også en afspejling af faggruppernes videnssystem, og hvordan denne videnskilde genererer de bedst mulige løsninger. Hvis opgaveløsningen understøttes af et legitimt videnssystem og abstrakt viden om problemets karakter, løses opgaverne i høj grad objektivt, hvorfor det bliver sværere for andre faggrupper at gøre krav på et bestemt jurisdiktionsområde. Som tidligere nævnt, udnytter professioner deres abstrakte viden for at undgå andre professionernes indtrængen. Det er derfor de objektive egenskaber af opgaveløsningen, som modarbejder konkurrencen mellem professioner og dermed modstår en eventuel rekonstruktion (ibid.).

De subjektive egenskaber af en opgave bliver til, når professioner arbejder hands on med opgaverne. For at undersøge de subjektive egenskaber af en jurisdiktion, skal man derfor kigge på de

fagprofessionelles arbejde i praksis. De subjektive egenskaber består i tre dele: retten til at klassificere et problem, drage en logisk slutning, og at handle på det. Eller med andre ord: at diagnosticere, at udlede, at behandle.

Ifølge Abbott afspejler disse tre aktiviteter professioners praksis, som desuden former den kognitive struktur af et jurisdiktionsområde (Abbott, 1988). Nedenfor illustreres de nævnte aktiviteter:

Diagnose → Udledning → Behandling

Udledningen eller den logiske slutning er den medierede handling, hvilket vil sige, at diagnosen bidrager med informationer til professionens videnssystem, hvorfra faggrupper udleder en række behandlingsmuligheder (ibid.).

3.10.2. Akademisk viden

Professioners evne til at opretholde deres jurisdiktion afhænger hovedsageligt af den magt og prestige, der kommer af deres akademiske viden. Det akademiske abstrakte videnssystem er, som nævnt, vigtigt i alle professioner, eftersom andre professioners begrundelse for at gøre krav på bestemte jurisdiktionsområder altid vil være rettet mod den anden professions akademiske videnssystem (Abbott, 1988). Overordnet set består det akademiske videnssystem i tre ting: legitimation, forskning og instruktioner. Disse led træder i kraft som forsvarsmekanismer, når der opstår udefrakommende trusler om fratagelse af en jurisdiktion. Legitimitet er dermed et centralt fundament for opretholdelsen af en jurisdiktion, da mangel på dette svækker jurisdiktionen og dermed muliggør angreb udefra. Det akademiske videnssystem genererer ligeledes viden om nye behandlingsmetoder, diagnoser og logiske slutninger. Og hvis dette system ikke har kapacitet nok til at leve op til denne funktion, kan det være et tegn på svag faglig jurisdiktion (ibid.).

3.10.3. Årsager til forstyrrelser i professioner

I forhold til hvilke årsager, der kan være til forstyrrelser i systemet, skelner Abbott mellem eksterne og interne faktorer. De eksterne beskrives som værende de faktorer, der direkte forstyrrer systemet enten ved at åbne op for nye opgaveområder, styrke nuværende jurisdiktioner eller nedlægge gamle jurisdiktioner. Hertil understreger Abbott, at det ikke alene er opgaver, der kan komme og forsvinde, men også visse faggrupper (Abbott, 1988). I modsætning til de eksterne faktorer, kan forstyrrelserne

også forårsages af interne faktorer. Disse forstyrrelser udspringer inden for selve professionen, men har ikke kræfter nok til at skabe eller nedlægge hele jurisdiktioner. Effekten vil typisk enten være at svække eller styrke nuværende jurisdiktioner. Tilegnelse af ny viden og opnåelse af nye færdigheder kan dermed styrke jurisdiktionen i form af udvidelse, hvilket kan ske på bekostning af andre faggrupper (ibid.).

For at få indblik i, hvordan de interne faktorer medvirker til forstyrrelser i systemet, er det relevant at kigge på den interne struktur af en profession, herunder blandt andet den interne stratifikation. Som tidligere nævnt konstrueres professioner af videnssystemer, og jo mere faggrupper trækker på dette videnssystem, desto større chance har de for at opretholde en høj status. Dette kan suppleres med Abbotts forklaring af karrieremønstre, idet enhver profession har typiske karriereveje, hvortil nogle er mere officielle og andre uofficielle. Og forskelle i karrieremobiliteten afspejler også en ulige fordeling af status (Abbott, 1988).

3.10.4. Kognitive strategier for ændring i jurisdiktioner

Frem til nu er det blevet forklaret, hvilke egenskaber af professioners opgaver samt eksterne og interne faktorer, der spiller en rolle i den tværprofessionelle konkurrence. I dette afsnit beskrives, hvilke mekanismer der træder frem under konkurrencen om jurisdiktion. Disse benævner Abbott som de kognitive strategier for at ændre i jurisdiktioner:

Reduktion: Reduktion er et af de strategier, der tages i anvendelse i forsøget på at omdefinere en anden professions jurisdiktion, og inkorporere det i egen jurisdiktion. Det vil sige, at den angribende profession forsøger at reducere en anden professions opgaver til noget, der kan løses af den angribende profession. Set i betragtning af de subjektive egenskaber af en opgave, som f.eks. diagnosen, så kan en profession ved hjælp af denne strategi erstatte en anden professions klassificering af et problem med andres. Endvidere kan det påstås, at en professions måder at drage logiske slutninger på også skal være gældende for andres praksis. Et angreb kan også ske ved, at den angribende profession påstår, at dens behandlingsmetoder egner sig bedre til at behandle andre professioners diagnosticering af et problem (Abbott, 1988).

3.11. Brugen af Andrew Abbotts begrebsapparat

Abbotts begrebsapparat bruges hovedsageligt i analysen til at belyse videnskampe mellem forskellige faggrupper. I forhold til det faglige aspekt af psykologernes arbejde, anvendes Abbotts begreb om abstraktionsniveau til at anskueliggøre, hvordan de objektive og subjektive egenskaber af opgaven samt den akademiske viden kommer i spil. Når Abbott snakker om forstyrrelser i systemet og kognitive strategier, bruges disse begrebsapparater til at illustrere måder, hvorpå psykologerne angriber egen profession eller andre faggruppers faglighed i en given kontekst.

Kapitel 4: Analyse

I dette kapitel søger vi gennem arbejdsspørgsmålene at udfolde undersøgelsens empiriske grundlag og besvare problemformuleringen. Den første analysedel belyser, hvordan psykologerne arbejder med at vurdere forældreevne og udviklingspotentiale i FKU'er. Afsnittet udfolder, hvad forældreevne udgøres af og analyserer den kompleksitet, der relaterer sig til at vurdere, hvorvidt forældreevnen er tilstrækkelig. I anden analysedel analyseres de udfordringer, som psykologerne italesætter i forhold til andre psykologers faglighed. Hertil udfoldes det, hvordan faglighed og supervision er centralt for kvaliteten i FKU'er, hvorfor det ifølge psykologer er et problem, hvis udførende psykologers faglighed er utilstrækkelig. Tredje og sidste analysedel er centreret om de udfordringer, der relaterer sig til psykologernes samarbejde med andre faggrupper. Analysedelen udfolder den kompleksitet, psykologerne beskriver i forhold til udarbejdelsen af opdrag til FKU'en. Hertil analyseres de udfordringer, psykologerne oplever i forhold til fagligheden blandt andre faggrupper på familieinstitutioner og opholdssteder.

4.1. Analysedel 1: Kompleksitet i forhold til vurdering af forældreevne og udviklingspotentiale

Gennem denne analysedel søger vi at besvare arbejdsspørgsmål 1, der lyder: Hvordan arbejder psykologerne med at vurdere forældreevne og udviklingspotentiale i forældrekompetenceundersøgelser? I besvarelsen af dette benyttes Bourdieus begreber til at analysere, hvordan uperfekte forældre vurderes ud fra psykologernes faglige viden og personlige vurderingskriterier. Derefter udfoldes de etiske dilemmaer, psykologerne oplever, når de skal vurdere forældre og konfrontere dem med utilstrækkeligheden i deres forældreskab. Herefter følger et afsnit, der analyserer, hvordan psykologerne stempler forældre på baggrund af de psykologiske tests og undersøgelsesmetoder, der udføres gennem FKU'er. I forlængelse heraf følger to afsnit, der analyserer kendetegnene ved vurderingen af forældreevne i sager om adoption uden samtykke og anbringelsessager. Derefter udfoldes det, hvordan der ifølge informanterne er en særlig kompleksitet forbundet med vurderingsspørgsmålet i sager om ufødte børn. Næst følger et afsnit, der analyserer, hvordan psykologerne arbejder med at sammenfatte en samlet vurdering af forældreevne. Afslutningsvis opsummeres analysedelens centrale pointer i en delkonklusion.

Hvad udgøres forældreevne af?

Fordi forældreevne er det, der undersøges gennem FKU'er, har vi været optaget af at få indblik i psykologernes opfattelse af, hvad forældreevne udgøres af. Ud fra empirien kan vi se at forældreevne ifølge psykologerne udgøres af tre delelementer: mentaliseringsevne, affektregulering og kognition. Informanten Peter beskriver forældreevne som en trebenet skammel, hvoraf hvert ben udgør ét af de tre delelementer (Interview Peter). For at give et tydeligere indblik i, hvad psykologener henviser til, når de taler om mentalisering, affektregulering og kognition, forklarer informanten Kathrine følgende:

Jeg undersøger for eksempel impuls kontrol, hvis du ikke har impuls kontrol på et stabilt og godt nok niveau, så er du faktisk en skræmmende forælder, og det skader børn (...) så skal du have en affektregulering, det vil sige de følelser, der opstår inde i dig, skal på nogenlunde ok vis kunne reguleres inden for en eller anden norm ramme. Det gør ikke noget, du farer op og bliver hidsig og sur, det er jo ikke et problem for et barn. Det gør ikke noget, du nogle gange ligger på sofaen og ikke orker noget. Men det gør noget, hvis du aldrig selv formår at forstå og se indad, reflektere over det, der foregår og kan række ind og forstå den andens sind (...) så vi kigger rigtig meget på mentaliseringsevnen, vi kigger på affektregulering, og vi kigger på kognition (Interview Kathrine).

I citatet beskriver Kathrine, at hun undersøger forældrenes evne til at mentalisere og affektregulere samtidig med, at hun også undersøger deres kognitive funktioner. Citatet giver os blik for, hvad forældreevne udgøres af, samt hvilke evner forældre forventes at mestre for at være tilstrækkeligt gode i forælderrollen. Ifølge psykologerne er det på baggrund af deres forskningsbaserede og faglige viden, at de kan udtale sig om, hvad forældreevne udgøres af. Det er således også denne viden, de trækker på, når forældres kompetenceniveau vurderes (Interview Kathrine).

Skeler man til Socialstyrelsens retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser, fremgår det ikke præcist, hvad forældreevne udgøres af. Men det fremhæves, at psykologerne bør undersøge forældrenes evner til at mentalisere og affektregulere (Socialstyrelsen, 2021). Her ser vi således, at der er overensstemmelse mellem den socialpolitiske forståelse af, hvad forældreevne skal udgøres af og de delelementer, som psykologerne selv fremhæver som afgørende for forældreevne. Når psykologerne arbejder med at vurdere forældreevne

og udviklingspotentialer, strukturerer de undersøgelsen, så den indeholder psykologiske tests og metoder, som frembringer viden om forældreevnen i forhold til de tre ben; mentaliseringsevne, affektregulering og kognitive funktioner.

4.1.1. De uperfekte forældre

Når psykologerne arbejder med at vurdere forældreevne og udviklingspotentialer, laver de en afvejning, hvorvidt forældrene besidder de evner, der skal til for at imødekomme et barns behov eller om det forventes, at de har potentialer til at udvikle sig, så de bliver i stand til det. Ud fra det empiriske fund kan det udledes, at psykologerne er enige om, at forældrene ikke skal vurderes op mod urealistiske forventninger i forhold til, hvad det tilstrækkeligt gode forældreskab udgøres af. Dette udfordrer spørgsmålet om, hvad det vil sige at være en tilstrækkelig god forældre, og hvilke evner, der skal være tilstedeværende for at blive anset som 'god nok'.

Der er tale om et komplekst vurderingsspørgsmål, som påvirkes af mange faktorer. Som udfoldet ovenfor vurderes forældreevne op imod forskningsmæssig viden om, hvad forældreevne udgør, og hvad man skal kunne for at imødekomme et barns behov. I forlængelse heraf italesætter de autoriserede psykologer Eva, Kathrine og Karina vigtigheden af, at forældrene ikke vurderes ud fra urealistiske krav og forventninger til, hvad det vil sige at være forældre. Om dette udtaler Eva:

Jeg tænker, at nu må vi holde op. Man skal jo ikke være perfekt (...) Barren er meget høj og jeg tænker at det er sørgeligt hvis man vurderer forældre på den baggrund, for den er alt for høj. Den er ikke realistisk i forhold til almindelige forældre (Interview Eva).

I citatet beskriver Eva, at kriteriet ikke er at være perfekt i forældrerollen, hvortil hun understreger vigtigheden af, at forældre ikke vurderes ud fra en urealistisk barre. Det påfaldende i Evas udtalelse er, at selvom der ikke bør opstilles urealistiske forventninger, så erkender hun, at forældre, der deltager i FKU'er ikke skal sidestilles med 'almindelige forældre'. I denne sammenhæng tilkendegiver Eva, at disse forældre ikke nødvendigvis behøver at udføre forældrerollen perfekt. Hun påpeger yderligere, at det er sørgeligt, hvis forældre vurderes på baggrund af høje forventninger. Den symbolske magt kommer i citatet til udtryk ved, at autoriserede psykologer på baggrund af en selvstændig vurdering kan opretholde en forestilling om, hvad der anses for at være et anerkendelsesværdigt forældreskab. I citatet tilkendegiver Eva selv at have en realistisk forståelse af

forældrenes evner, således at hun ikke kommer til at vurdere forældrene ud fra urealistiske kriterier. Da Eva indtager en magtfuld position i feltet, skal denne analytiske betragtning hjælpe os til at forstå, at der udøves symbolsk vold i den forstand, at psykologer i vurderingsarbejdet selv er med til at bestemme, hvad de anser for anerkendelsesværdigt forældreskab. Angående arbejdet med at vurdere, hvorvidt forældrene leverer tilstrækkeligt i rollen som forældre, fremhæver autoriseret psykolog Kathrine, at hun trækker på forskningsbaseret viden, når hun vurderer forældreevnen. Om dette siger hun:

Når man kigger på det forskningsmæssigt, så kan man jo se, at hvis du skal lave en korrekt affektspejling med dit barn, er det faktisk godt nok, at du 25% af tiden rammer rigtigt. Det er ikke særlig meget, vel. Så 75% af gangene rammer moren faktisk helt forkert eller faren, men det er godt nok, så vi er ikke ude efter, at du skal være perfekt (Interview Kathrine).

I citatet konkretiserer Kathrine, at det ifølge forskning er tilstrækkeligt, at forældre er i stand til at ramme rigtigt i 25% af de affektspejlinger, som forældre laver i interaktion med deres barn. I lighed med Eva argumenterer hun, at “vi” (underforstået psykologerne) ikke er ude efter, at forældre skal være perfekte. Dette er et konkret eksempel på, hvad psykologerne forholder sig til, når de arbejder med at vurdere forældreevnen. Det er et gennemgående mønster i alle udførte interviews, hvor psykologerne fremhæver, at vurderingen af forældreevnen foretages ud fra forskningsbaseret viden samt evidensbaserede metoder og tests.

I en bourdieusk ramme kan dette ses som et udtryk for, at psykologerne gennem deres uddannelsesniveau har opnået en symbolsk kapital, der omsættes til en symbolsk værdi i forbindelse med vurderingsarbejdet, eftersom det tillader dem at vurdere og dømme forældre gennem FKU'er. Ifølge Bourdieu er det typisk ressourcestærke agenter med et højt niveau af kapitaler, som er i stand til at indtage magtfulde positioner i det sociale rum, og gennem deres symbolske kapital være med til at definere spillereglerne (doxa) (Järvinen, 2013). Dette ser vi, når psykologerne fremhæver, at forældre vurderes ud fra forskningsbaseret viden om, hvad forældreevne udgøres af. Forældre vurderes således ud fra viden og standarder, der er sat ud fra psykologfaglig viden. Ved at vurdere forældrene ud fra spilleregler, som er sat af deres egen profession, er psykologerne med til at

opretholde og skabe feltets doxa på samme tid. Når de vurderer om forældre dømmes inde eller ude, er det altså et eksempel på, at de er med til at opretholde feltets doxa.

For at forstå det vurderingsmæssige aspekt af psykologernes arbejde, må vi først kigge på, hvilken position de selv indtager i deres arbejdspraksis. Når psykologerne foretager vurderinger af specifikke testresultater, må det antages, at vurderingen foretages gennem egen målestok for, hvad der anses som værende anerkendelsesværdigt forældreskab. Eksempelvis hævder Kathrine, at 'korrekt affektspejling' tolkes på en bestemt måde. I Bourdieusk forstand positionerer Kathrine sig derfor på en måde, hvor tolkningsspørgsmålet kommer til at korrespondere med hendes egen psykologfaglige viden og forskningsviden. Kathrine opstiller således også selv nogle værdsættelseskategorier, som følgelig svarer til hendes subjektive fortolkninger.

4.1.2. Stempling af forældre gennem psykologiske undersøgelsesmetoder

Et andet forhold, der bevirker, at FKU'er kan betragtes som et vildt problem, er, at der ifølge psykologerne er tale om komplekse problemstillinger, som kræver, at arbejdet tilgås med en bred vifte af metodiske tilgange. Rettes blikket mod Socialstyrelsens retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser, anbefales det, at der arbejdes med en række forskellige tilgange og metoder. Hvilket er med til at understrege, hvordan FKU'en kan ses som et vildt problem. Som udfoldet i ovenstående afsnit, udgøres forældreevne af mange faktorer, hvilket ifølge psykologerne er en af årsagerne til, at de anvender forskellige typer af tests og metoder, når de laver FKU'er. Psykologen Anni italesætter vigtigheden i at tilgå arbejdet ud fra en multimetodisk tilgang. Hun forklarer, at den udførende psykolog vil opnå et mere nuanceret vidensgrundlag for at kunne vurdere det samlede kompetenceniveau hos forældrene. Anni udtaler følgende herom:

Det er alt sammen meget mere komplekst, og det er en kombination af de forskellige sider. Det kan være, at der er noget, man er rigtig dårlig til, men så kan man kompensere for det, fordi der er noget andet, man er god til. Så derfor er det også vigtigt at komme hele vejen rundt (Interview Anni).

Hun beskriver i citatet, at vurderingen af forældreevnen kræver en samlet bedømmelse på baggrund af flere test, fordi forældrene kan være mangelfulde i et aspekt, mens de kan være tilstrækkelige i et andet aspekt. Det handler om en helhedsvurdering, hvor autoriserede psykologers samlede

bedømmelse står helt centralt. I tråd med ovenstående fremhæver Anni endvidere: ”*så skal man prøve at få det til at passe sammen. De skal helst gerne vise det samme på forskellige måder, så man har et sikkert sted at stå.*” (Interview Anni). Ifølge Krogstrup (2007) kan vurderingsprocessen beskrives som kompleks, fordi den samlede vurdering af forældreevnen kan opfattes som et sammensurium af flere test, der hver især viser forskellige sider af forældrenes evner.

Ifølge psykologen Peter opleves kompleksiteten blandt andet ved, at forældrene under FKU'er forsøger at svare anderledes til testene for at undgå at skabe et negativt billede af dem selv (Interview Peter). De tilstræber i stedet at beskrive dem selv som forældre, der passer ind i beskrivelsen af det tilstrækkelige forældreskab, men Peter tilkendegiver i denne forbindelse, at det som regel ender i en mere urealistisk beskrivelse, end hvad virkeligheden viser. Forældrene er således bevidste om kategoriseringsprocessen forud for FKU'en, hvilket Foucault beskriver som den disciplinære magtform, hvorigennem forældrene kan normaliseres (Foucault, 2002). Den disciplinerende magtform fremskynder underkastelse, hvorigennem et underordningsforhold dannes (ibid.). Dette sker ved, at forældrene må indordne sig efter, hvad psykologerne forventer af dem i det sociale møde. Forældrene kommer derfor til at italesætte deres selvopfattelse, så det stemmer overens med det normative syn. De er dermed bevidste om, at deres forældreevner bliver evalueret i en FKU, hvorfor de som nævnt tilstræber at fremvise dem selv som værende anderledes for ikke at blive stemplet som utilstrækkelige forældre.

FKU'en anses for at være et socialt møde mellem psykolog og forældre, hvorigennem forældrene tildeles en etikette. I denne interaktion vil forældre betragtes som et objekt, der både reagerer på stimuli, men samtidig også fortolker på en lang række symboler, som de kan agere ud fra. I dette samspil forhandles der om roller, hvilket Peters udtalelse indikerer, da forældrene forhandler om den rolle, der passer bedst i den givne situation. Magtudøvelsen i disse identitetsskabende processer baserer sig på, hvordan forældrene italesættes, beskrives og kategoriseres. Det er det professionelle sandhedsregime, der illustrerer forældrenes problemfyldte identiteter. Under disse kategoriseringer sker der en subjektivering, da hensigten er at skabe nogle identiteter med en bestemt selvopfattelse. Ifølge Foucault er de udførte test derfor medvirkende til at pådutte forældrene med bestemte etiketter.

Med Foucaults subjektiveringsbegreb refereres der således til måderne, hvorpå forældrene konstrueres som subjekter som følge af denne proces, hvor autoriserede psykologer kategoriserer

forældre i henhold til deres adfærd. Vi kan i forlængelse heraf argumentere, at kategoriseringen af forældrene medvirker til at forme deres selvforståelse eller selvfølelse i takt med, at de bliver overbevist om, at de er mangelfulde som forældre. Med dette begreb kan vi fra Peters udtalelse udlede, at subjektivering indtræder i feltet, som et led, hvor forskellige tests og observationsundersøgelser foretages. Forældrenes magtesløshed træder herigennem frem, hvor de accepterer etiketten ved at erkende, at de ikke kan leve op til den normative forældrerolle, som Peter yderligere eksemplificerer med en anden sag. Han forklarer om en ung kvinde, som ender med at erkende, at hun ikke kan opfylde sit barns behov efter at have været en del af FKU'en (Interview Peter).

4.1.3. Prognosevurderinger i sager om adoption uden samtykke

Forud for undersøgelsen havde vi en antagelse om, at psykologerne ville opleve sager om adoption uden samtykke som væsentligt sværere at vurdere end sager om forældreevne i anbringelsessager. Dette antog vi, fordi resultatet af dem kan være voldsommere i den forstand, at forældrene kan miste myndigheden over barnet. Empirien viser imidlertid, at dette ikke er tilfældet. Informanterne oplever, at sager, der ligger op til adoption uden samtykke, opleves mindre komplekse end sager, der ligger op til anbringelse. Dette skyldes, at de faktorer, som kendetegner forældrenes kompetenceniveau i disse sager, er mere stabile forstået på den måde, at det er faktorer, som ikke forventes at have et ændringspotentiale over tid. Når faktorerne er mere stabile over tid, udgør de ifølge informanterne bedre prædiktorer for at udtale sig om forældrenes langsigtede udviklingspotentiale.

I modsætning til vores forforståelse er det generelle indtryk blandt informanterne et helt andet, da forældreevnen i adoptionssager er 'nemmere' at vurdere. Informanten Karina fortæller følgende om de sager, hun har haft, hvor adoption uden samtykke var påtænkt: *"de har været super grelle... der har der ikke været så meget at være i tvivl om"* (Interview Karina). I lighed med Karina beskriver informanten Peter, *"at når sagerne når til mig, så er der typisk meget få ressourcer at spore"* (Interview Peter). Heraf kan det udledes, at forældrene i sager om adoption uden samtykke er ressourcesvage og udfordrede i en så høj grad, at det næsten er indlysende for psykologerne, at de ikke er i stand til at indfri et barns behov. Den samme pointe understreges af informanten Anni, som udtaler: *hvis man ligger på et tipping point i forhold til, om man er god nok som forældre eller ej, så vil der aldrig blive tale om tvangsbortadoption* (Interview Anni). Af citatet kan det udledes, at hvis der er tvivl om, hvorvidt forældrenes evne er tilstrækkelig eller ej, vil sagen ikke blive lagt op til

adoption uden samtykke. Dette siger således noget om, at tvivls- og vurderingsspørgsmålet i forhold til forældreevnen er mindre komplekst i disse sager.

4.1.3.1. Forældre med varigt nedsat udviklingspotentiale

Noget andet som gør, at adoptionssager kan være mindre tvivlsomme er, at de udfordringer som forældrene ifølge psykologerne har, udgøres af faktorer, som er relativt stabile over tid. Det vil sige, at det er faktorer, der ikke forventes at ændre sig. I forbindelse hermed beskriver informanten Marie følgende:

Når man skal kunne sandsynliggøre, at forældreevnen er varigt ude, eller ikke til stede, kan det tilgås på en anden måde, hvis der også ligger en dokumentation i form af en neuropsykologisk undersøgelse, eller en tilkendelse af en førtidspension, eller andet, med en mor med Downs, og en far der er svært udviklingshæmmet, hvor de venter sig et barn. Det er noget, der kan underbygge, og lave sandsynliggørelsen lidt mere tydelig, end hvis det er et forældrepar, der er i et svært misbrug (...) (Interview Marie).

I citatet beskriver Marie, hvordan nogle faktorer såsom Downs og svær udviklingshæmning, kan benyttes til at underbygge argumentationen og sandsynliggøre, at forældrenes udviklingspotentiale er begrænset set i betragtning af det langsigtede perspektiv. Hun beskriver dermed, hvordan disse faktorer kan ses som karakteristika, der kan gøre det nemmere for psykologerne at sandsynliggøre udviklingspotentialet, når de skal forholde sig prognostisk til det langsigtede udviklingspotentiale i forbindelse med prognosevurderinger. Dette skyldes, at dokumentationsmaterialet sandsynliggør, at udviklingspotentialet er varigt begrænset. Af Maries citat kan det yderligere udledes, at svært misbrug hos forældrene er en faktor, der ikke udgør en lige så god prædikator for at udtale sig om det langsigtede udviklingspotentiale. Dette skyldes, at misbrug er noget, der med større sandsynlighed end lavt intelligensniveau kan ændre sig.

Dokumentation i forhold til sandsynliggørelsen af et varigt begrænset udviklingspotentiale kan sammenlignes med et kontrolmaskineri, der legitimerer den disciplinære magts virkemåde ved at fange forældrene i en objektiviseringsproces. Forældre bliver en del af et overvågningssystem, hvor skriftens magt medvirker til at identificere, dokumentere og beskrive, hvordan udviklingshæmmede

forældres evner er varigt ude. På den måde objektiveres forældrene gennem dokumentationsværktøjer, hvorigennem de kategoriseres og stemples.

Maries pointe understreges også af psykologen Eva. Hun udtaler følgende: *“man går jo ikke fra at være dårligt begavet til at blive godt begavet. Man går heller ikke fra at have en meget lav refleksiv funktion til at have en meget høj refleksiv funktion, hvis man får et barn”* (Interview Eva). Når der er tale om dokumenterbare faktorer som eksempelvis svær udviklingshæmning eller lavt intelligensniveau, peger psykologerne på, at disse stabile faktorer ikke har et ændringspotentiale. Dette er således udtryk for, at psykologerne vurderer forældrenes evner op mod deres psykologfaglige viden med udgangspunkt i, hvilke kompetencer forældrene forventes at skulle besidde for at blive anset som tilstrækkeligt gode forældre. Når informanterne fremhæver disse faktorer, er det, fordi de qua deres faglige viden og ekspertise ved, at det er faktorer, som begrænser forældreevnen. Når forældreevnen er præget af disse faktorer, er det med til at gøre tvivlsspørgsmålet om forældreevnen mindre, hvorfor sagerne også vil være mindre komplicerede.

Den faktor som alle informanter fremhæver som noget, der i særdeleshed påvirker forældreevnen og mulighederne for at disse udvikles og forbedres, er intelligens. Om dette udtaler psykologen Anni følgende:

Et udviklingspotentiale er en vurdering af, hvorvidt den her person har et ændringspotentiale, har en mulighed for at udvikle sig videre for at lære nyt og for at ændre sit perspektiv. Og det er der flere ingredienser i. En af ingredienserne er intelligens. Hvis man er meget dårlig begavet, så tilsiger det et ringe udviklingspotentiale (...) dårligt begavelse, går ofte hånd i hånd, med at så har du også meget ringe mentaliseringsevne. Og så har du som regel også nogle alvorlige personlighedsmæssige udfordringer i forhold til at kunne realitetsteste og regulere sig overfor barnet, ikke også? (Interview Anni).

I citatet beskriver Anni, hvordan et lavt intelligensniveau hos forældrene har en negativ påvirkning på deres mentaliseringsevne, realitetssans og evner til at kunne afstemme sig overfor barnet. Disse faktorer har ifølge Anni en negativ påvirkning på udviklingspotentialet, fordi mentaliseringsevnen er afgørende for forældrenes evner til at imødekomme og opfylde barnets behov.

Igennem intelligenstestene gøres forældrene til en del af et overvågningsfelt, hvor testresultater får skriftlig legitimitet og dermed får gennemslagskraft som følge af hierarkiets overvågende teknikker. Foucault peger på nogle magtteknikker, som anvendes for at skabe kontrollerbare individer (Foucault, 2002). Det særlige ved eksamenen som magtteknik er, at den skaber et afhængighedsforhold mellem magtudøvelsen og vidensdannelsen forstået på den måde, at psykologerne gennem intelligenstest frembringer informationer baseret på psykologfaglig viden, hvor magten manifesterer sig ved at objektivere forældrene, således at magten muliggør at klassificere eller straffe disse forældre. Derudover kan denne form for overvågning ligeledes sammenlignes med skolesystemets belønning-sanktion-system. Helt konkret betyder det, at et tilstrækkeligt højt intelligensniveau giver gode point, hvorimod et lavt intelligensniveau giver dårlige point. Intelligensniveau og begrænset mentaliseringsevne fremhæves som faktorer, der begrænser udviklingspotentialer. Dette får prognosevurderingen til at trække i en negativ retning, hvilket taler for adoption uden samtykke. I tilknytning hertil argumenterer Anni for, at begrænset mentaliseringsevne og dårlig begavelse ofte medfører, at forældrene har nogle personlighedsmæssige udfordringer, som begrænser deres evne til at realitetsteste og regulere sig selv overfor barnet. Derfor er intelligens ifølge informanterne en bedre prædikator for at sige noget om det langsigtede udviklingsperspektiv.

4.1.4. Gråzoner og tipping points i anbringelsessager

Det empiriske fund viser tendenser til, at psykologerne har en oplevelse af, at der i højere grad er en kompleksitet forbundet med at vurdere forældreevnen i sager om anbringelse end i sager om adoption uden samtykke. Det skyldes, at forældrene har flere ressourcer og et ændringspotentiale, hvilket gør, at vurderingsspørgsmålet behæftes med en større grad af tvivl og usikkerhed. Ifølge informanterne skyldes det ligeledes, at der er flere faktorer, som kan påvirke tipping pointet, og psykologernes vurdering af forældreevnen. Om dette udtaler Anni:

(...) det her tipping point, altså hvornår man er god nok som forældre, det er det, man skal undersøge i almindelige forældrekompetenceundersøgelser. Altså i forhold til at kunne drage omsorg for sit barn. Og det er nogle gange svært. Der er gråzoner her, bestemt. Det kan være afhængigt af, hvor meget støtte man har i sine omgivelser, også hvis man ligger der på et tipping point. Hvis man har en nedsat mentaliseringsevne, og nedsat begavelsesniveau, men det er ikke under normalområdet, og det er ikke ekstremt

dårligt, og man er ikke fjendtlig over for sit barn, så er det jo et spørgsmål om hvor meget man kan med støtte og hjælp, og hvilken type støtte og hjælp. Det er et spørgsmål om, hvorvidt man er god nok som forældre (Interview Anni).

I citatet beskriver Anni, hvordan man i 'almindelige' forældrekompetenceundersøgelser skal undersøge, om forældrene er i stand til at varetage omsorgen for deres barn/børn. Når der tales om almindelige FKU'er, henvises der til FKU'er, som udarbejdes i anbringelsessager. I denne forbindelse forklarer hun, at der kan være mange faktorer, som hun skal forholde sig til, hvilket bidrager til at skabe gråzoner. Hvis forældrene har nedsat begavelsesniveau, men stadig ligger inden for normalområdet, er psykologerne nødt til at se på andre forhold i forældrenes liv, når de vurderer forældreevnen og udviklingspotentialer. Derfor bliver psykologerne nødt til at forholde sig til forældrenes netværk og andre forhold, når de vurderer, hvorvidt de tror på, at forældrene vil kunne tage vare på barnet, hvis de modtager den rette hjælp.

I tilknytning til ovenstående kan FKU'en ses som et vildt problem, der er kendetegnet ved at være en problemstilling, som er påvirket af mange faktorer, hvilket netop er tilfældet i disse sager. Et andet kendetegn ved disse vilde problemer er, at de er behæftet med en stor grad af kompleksitet, hvilket Anni ligeledes beskriver i citatet ovenover, når hun nævner de mange gråzoner forbundet med vurderingsaspektet i denne type af sager. Når forældrene har flere ressourcer, og der er flere tvivlsspørgsmål, er der således også flere forhold, der kan påvirke tipping pointet for, hvordan den enkelte psykolog vurderer forældreevnen. Et af de forhold, som ifølge psykologerne kan være med til at øge kompleksiteten i vurderingen, er, hvis forældrene er misbrugende. Informanten Marie beskriver følgende om vurderingsspørgsmålet i en sag, hvor forældrene er stærkt misbrugende:

Hvad så, hvis ikke de er misbrugende længere? Eller nogen, hvor der er tungt og socialt armod. Så siger jeg: hvad hvis de fik den rette hjælp med en kontaktperson, en bostøtte, og far kom i fleksjob. Hvad nu hvis, hvis, hvis, hvis, hvis, ikke? (Interview Marie).

I citatet beskriver Marie, hvordan man er nødt til at forholde sig til de mange 'hvis'er. Hvad hvis forældrene kommer ud af deres misbrug, eller hvis de får den rette hjælp og støtte i hjemmet og kommer i job etc. Misbruget og de mange hvis'er er i ovenstående citat udtryk for de mange ustabile faktorer, som har ændringspotentiale, og som psykologerne derfor er nødt til at forholde sig til, når

de vurderer forældreevnen og udviklingspotentialer. Når forældrene har flere ressourcer, er der således også flere punkter, hvorpå de potentielt vil kunne ændre sig. Dette forklarer psykologerne med det høje niveau af ressourcer og graden af potentiale, som gør, at forældre har bedre forudsætninger for at udvikle sig på sigt.

Tager man misbrug som eksempel, beskriver informanten Peter, at man som undersøger er nødt til at være *“åben i forhold til at misbrug godt kan være noget der ligger i en fortid”* (Interview Peter). Forældre kan med den rette hjælp komme ud af misbrug, og derfor må psykologerne vurdere, hvor sandsynligt de tror, at forældrene stopper misbruget. Ud fra en ambition om at fremme og forbedre samfundet, interverneres der med sociale indsatser i tilfælde, hvor det vurderes, at medlemmer af samfundet udviser afvigende eller uacceptabel adfærd (Foucault, 2002). Det er denne proces, vi ser udspille sig, når psykologerne arbejder med at vurdere forældreevne, hvor de bedømmer, hvorvidt forældre er i stand til at imødekomme deres barns behov. Dette er relevant i denne kontekst, fordi en af Foucaults centrale pointer er, at samfundsmedlemmer, der udviser afvigende adfærd oftest vil foranlediges til at deltage i en subjektiverende proces, hvorigennem man søger at ændre deres adfærd. Når psykologerne gennem FKU'er arbejder med at vurdere forældreevne og udviklingspotentialer, er de således nødt til at forholde sig til, at forældrene potentielt kan gennemgå en udvikling, som gør, at de kommer ud af deres misbrug. Derfor er misbrug en faktor, der kan ændre sig over tid, hvilket øger kompleksiteten og skaber gråzoner i vurderingsaspektet.

4.1.5. Særligt om kompleksiteten i sager om ufødte børn

Når vi har været interesserede i at høre om psykologernes oplevelser med disse sager, skyldes det blandt andet, at der som resultat af den ændrede politiske retorik på anbringelsesområdet lægges op til, at der i fremtiden skal være bedre mulighed for at træffe afgørelse om adoption inden fødslen (Folketinget, 2022). Derfor har vi været interesserede i at høre psykologernes oplevelse af, om der er nogle særlige forhold, der gør det mere udfordrende at foretage disse vurderinger før barnet er født. De empiriske fund peger på, at der er nogle særlige udfordringer, som opstår i forbindelse med sager, hvor der under graviditeten lægges op til, at barnet skal bortadopteres uden samtykke efter fødslen. Den første udfordring er, at der ikke kan laves samspilsobservationer, hvorfor psykologerne må trække på andre typer af informationer. Her ser vi, at der er nogle særlige forhold, som kendetegner henholdsvis sager, hvor forældrene allerede har et barn/børn i forvejen og sager, hvor der er tale om førstegangsførelse.

Ifølge psykologerne er der nogle særlige udfordringer, som relaterer sig til sager om ufødte børn. Et forhold, som psykologerne Anni, Kathrine og Peter påpeger i forbindelse med disse sager, er, at man ud fra en lovgivningsmæssig ramme (som den ser ud i skrivende stund) ikke må kalde det en forældrekompetenceundersøgelse, når barnet er ufødt. Informanten Anni begrundet dette med følgende:

Man kan aldrig lave en forældrekompetenceundersøgelse på et ufødt barn (...) og hvis barnet ikke er født, så ved man ikke, om forældrene vil kunne magte og kunne have kapacitet og kompetence til at være forældre til netop det barn. Derfor bliver det det, der hedder en prognostisk vurdering af forældres kommende forældrekompetence. Det kan godt være man har nogle forskellige formuleringer, men det kan aldrig hedde en forældrekompetence (Interview Anni).

I citatet beskriver Anni, at sådanne undersøgelser ikke kan kaldes FKU, når barnet ikke er født. Dette begrundet hun med, at man ikke kan vurdere forældrenes kompetencer over for et barn, der ikke er født endnu, hvorfor man i stedet kalder det en prognostisk vurdering af forældrenes kommende forældrekompetencer.

Psykologerne beskriver en særlig udfordring, der knytter sig til disse sager. Vurderingen af forældreevnen skal ske ud fra, hvorvidt det vurderes, at forældrene kan imødekomme det enkelte barns behov. Når barnet er ufødt, og psykologerne ikke kan observere forældrene i samspil med barnet, kan de ikke udtale sig om forældrenes evner til at håndtere barnet. Derfor kommer vurderingen til at hvile på andre typer af informationer, hvilket øger sagens kompleksitet og påvirker undersøgelsesprocessen. Informanten Kathrine beskriver: *“du kalder det en psykologisk undersøgelse, og så supplerer du, når barnet lige er født, og de lige er faldet på plads ikke også efter nogle måneder, så kan jeg supplere det med samspil“* (Interview Kathrine). Flere af de andre psykologer beskriver ligeledes, at de følger samme proces og laver observationer, når barnet er født (Interview 2-8). Selvom det jævnfør ovenstående ikke er tilladt at lave FKU'er på ufødte børn, beskriver flere af psykologerne, hvordan de laver disse prognostiske vurderinger af kommende forældrenes forældreevne, og at børnene i flere tilfælde fjernes timer eller dage efter fødslen. Denne beslutning træffes ikke af psykologerne, men kan ifølge psykologerne træffes, hvis den foreliggende

prognosevurdering af forældreevnen er meget dårlig, og forældrene ikke klarer sig godt på mor-barn hjem (Interview 2-8).

4.1.5.1. Sager hvor forældrene allerede har barn/børn:

Når vi ser på, hvordan psykologerne handler i sager om ufødte børn, kan vi af det empiriske grundlag udlede, at der forekommer nogle forskelle i måden, sagerne håndteres på. Disse forskelle udspringer af, hvorvidt familien allerede har børn eller ej. Når der er tale om sager, hvor forældrene i forvejen har børn, som typisk også er anbragt eller bortadopteret, er der flere informationer psykologerne kan forholde sig til. I tilknytning til dette beskriver informanten Karina følgende:

Man bliver nødt til at pege på, jamen alt har været afprøvet og ingenting har virket. Der har været afprøvet mor-barn hjem, også i forhold til det barn, de allerede har, at de valgte halvvejs i undersøgelsen at afbryde (...) der må man også ud fra historik snakke om, hvad er sandsynligheden for, at det her bliver bedre? Og det her med, når man ikke vil modtage hjælp... altså jeg ved heller ikke, men i den der sag der altså... der er jo masser af notater fra psykiatrien (Interview Karina).

I citatet beskriver Karina, hvordan man kan forholde sig til historikken og de informationer, man allerede har om forældrene. Når psykologerne vurderer sandsynligheden for, om disse forældre vil kunne tage vare på et nyt barn, trækker de således på eksisterende sagsakter. Ovenstående er centralt, fordi der også er informationer om, hvordan de klarer sig i samspillet med det barn, de allerede har. Det vil sige, at der på et tidligere tidspunkt har ligget en erklæring, hvor forældrene på daværende tidspunkt ikke var i stand til at tage vare på barnet. Når psykologer skal vurdere sandsynligheden for, hvorvidt forældre vil kunne tage vare på det ufødte barn, kan de således støtte sig op ad andre fagprofessionelle vurderinger. De informationer, der allerede er tilgængelige på sagen, kan være med til at gøre det mindre kompliceret for psykologerne at vurdere sagerne, fordi de kan forholde sig til flere informationsgivende oplysninger. Når psykologerne kan se, at der allerede har været afprøvet meget, som ikke er lykkedes, kan det være med til at præge tipping pointet i en negativ retning. Dette kan ifølge informanten Peter føre til, at vurderingen bliver, at der bør være afstand mellem forældre og barn. Dog understreger han, at psykologerne forholder sig til, at forældrene kan have udviklet sig og klarer sig bedre på nuværende tidspunkt.

4.1.5.2. Sager om førstegangsførelse:

Set i forhold til de sager, hvor forældrene ikke har et barn i forvejen, peger empirien på, at psykologerne griber sagerne anderledes an. Derudover ser vi også, at disse sager er behæftet med en større usikkerhedsfaktor. Psykologen Eva beskriver, at usikkerhedsfaktoren opstår, fordi samspillet mellem barn og forældre ikke kan observeres. I tilknytning hertil udtaler hun:

(...) vi ved jo ikke, hvilket barn der kommer ud af maven. Men det var i hvert fald et delelement, som var vigtigt for mig tænker jeg, i forhold til at jeg ville være endnu mere påpasseligt i forhold til usikkerhedsfaktorer, hvis jeg overhovedet ikke har nogle observationer eller nogen historik omkring, hvordan er du som mor, hvordan har du været som mor? Jamen, det er jo en usikkerhedsfaktor (Interview Eva).

I citatet beskriver Eva, hvordan der er en øget usikkerhedsfaktor, som gør, at hun er mere påpasselig, når hun ikke har nogle observationer eller historik på, hvordan en mor er i interaktionen med sit barn. Når der ikke er den samme mængde af informationer, medfører det, at tvivls- og vurderingsspørgsmålet bliver større. Psykologens vurdering af sandsynligheden for, hvorvidt forældre har potentiale til at opfylde barnets behov, bliver dermed mere afhængigt af, hvordan de tolker og vurderer testresultater frembragt ved hjælp af den psykologiske undersøgelse. I forlængelse heraf beskriver Karina vigtigheden af at kigge på andre aspekter af de vordende forældres liv, når samspilsobservationer ikke er muligt. Om dette udtaler hun følgende:

Man bliver også nødt til at se på, jamen kan man være stabil på andre måder og har man været det over tid. Altså for eksempel, hvis man ikke har kunne passe nogen form for skole eller uddannelsesfleksjob eller et eller andet, hvis du ikke har kunnet være stabilt, men måske max har været det i to uger, også har du droppet ud af den ene eller anden grund, så siger det også noget om din evne til at kunne aflevere et barn i en børnehave eller få dem i skole eller sørge for mad i huset, altså nogle af de her ting (Interview Karina).

I citatet beskriver Karina, hvordan man må se på, hvordan de vordende forældre har været stabile over længere tid på andre tidspunkter i deres liv. Det kan eksempelvis være, om de har kunne møde stabilt op i skole eller på arbejde og har fået deres barn/børn af sted i institution. Dette er et udtryk for, at Karina medtager andre typer af information i vurderingen, når hun ikke kan se samspillet

mellem mor og barn, men alligevel skal udtale sig om sandsynligheden for, om forældrene vurderes til at være tilstrækkelig gode forældre. Har forældrene ikke kunne leve op til det, vil det således have en negativ påvirkning på tipping pointet, hvilket vil trække den prognostiske vurdering i en negativ retning.

Psykologernes oplevelse er, at disse sager har nogle særlige udfordringer, grundet utilgængelige informationer om tidligere forhold. Derfor ser vi, at vurderinger i disse sager hviler på andre typer af informationer. Ud over at trække på eksisterende viden om forældrene, benytter psykologerne ligeledes specifikke psykologiske tests, der er designet til at give dem indblik i, hvilke tanker og forestillinger de vordende forældre har om det, der venter dem. I tilknytning hertil beskriver informanten Peter, hvordan han i disse sager fokuserer på at observere, om der er overensstemmelse mellem det, som den vordende mor fortæller, og det hun viser med sin krop. F.eks. holder han øje med, om hun kærtegner sin mave eller på andre måder gennem sit kropssprog udviser omsorg for det ufødte barn. Informationer som disse indgår således også som en del af grundlaget for psykologernes vurdering i sager, hvor de ikke har mulighed for at lave samspilsobservationer.

4.1.6. Den endelige vurdering af forældreevnen

Når psykologen har udført de tests, samtaler og undersøgelser, de finder relevante, begynder arbejdet med at vurdere den samlede forældreevne. I denne forbindelse beskriver psykologerne, hvordan det er afgørende for dem, at der er overensstemmelse mellem alle undersøgelsens delelementer. Om dette udtaler psykolog Kathrine følgende:

Vi vurderer parametrene i en sammenhæng, det vil sige, hvordan spiller det sammen? Og der skal være en sammenhæng med min kliniske vurdering, fordi jeg har al min teori og al den forskningsmæssige viden jeg har, det skal matche, det jeg ser i testene (...) når vi er i mål med at lave alt det kliniske arbejde, så skal der være en sammenhæng med alt det, der står i sagsakterne, det er én kilde. Den anden kilde, det er den kliniske vurdering. Den tredje kilde, det er testene. Den fjerde kilde, det er samspilsobservationerne. Og der skal være en rød tråd, der hænger sammen (Interview Kathrine).

I citatet beskriver Kathrine, hvordan hun vurderer alle de parametre for at finde sammenhænge i de fund, hun gør. Når hun vurderer sammenhængen og den samlede forældreevne, sætter hun det op

mod sin forskningsbaserede og teoretiske viden. I tilknytning hertil pointerer psykologerne, at de psykologer, der udfører FKU'er, bør besidde tilstrækkeligt med psykologisk viden og ekspertviden. Gør de ikke det, er der risiko for, at resultaterne af de udførte tests tolkes og sammenholdes forkert, hvilket kan påvirke resultatet af den samlede vurdering, så forældreevnen enten fremstår bedre eller dårligere end den reelt er (Interview Kathrine).

I ovenstående citat understreger Kathrine, at hun foretager vurderingen af forældreevnen ud fra den forskningsbaserede og teoretiske viden, hun besidder. I et bourdieusk perspektiv kan vi se dette som et eksempel på, hvordan hun gennem sin uddannelse og autorisation har opnået et niveau af symbolsk kapital, som giver hende legitimitet i forhold til at udføre disse undersøgelser. Når Kathrine forklarer, at hun holder sin teoretiske indgangsvinkel og den forskningsmæssige viden op mod testresultaterne, udgør denne ramme Kathrines perceptionskategorier. Disse perceptionskategorier anvender hun som en målestok for at vurdere forældrenes samlede kompetenceniveau. Ved at fortsætte i Bourdieus terminologi, ser vi, hvordan psykologerne ved hjælp af deres symbolske kapital udleder noget af det samlede informationsgrundlag. Gennem denne position opnår de retten til at vurdere forældreevne og udtale sig om, hvorvidt de mener, at forældrene i en given sag forventes at kunne leve op til kriterierne for det tilstrækkelige forældreskab.

I forhold til den kompleksitet, der relaterer sig til arbejdet med at samle de mange informationer om forældrene til en vurdering og afsluttende erklæring om forældreevnen, opstiller informanten Peter denne poetiske metafor:

Du skal samle et billede. Det har jeg faktisk tænkt. Det er som at male med rent vand hver eneste gang. Du har de forskellige farver og felter (...) du er simpelthen nødt til at sige: "Nå, så var der den nuance, og så var der den nuance." Og så kommer der et billede frem (Interview Peter).

I citatet beskriver Peter, hvordan alle informationer om forældrene og deres evner, kan ses som nuancer, der i samspil med hinanden udgør et maleri. Hver enkelt nuance og felt har en betydning for det endelige maleri. I dette tilfælde udgøres nuancerne af informationer om forældrene, og deres måde at være i verden på. Det samlede indtryk, der dannes på baggrund af relevante sagsakter, psykologiske tests, samtaler og samspilsobservationer, udgør således grundlaget for, hvordan forældreevnen

vurderes i erklæringen. Peter fremhæver, hvordan maleriet skal males med rent vand hver eneste gang. Dette tolker vi som et udtryk for den kompleksitet, der kendetegner det vurderingsarbejde, psykologerne udfører i en FKU, fordi det er et udtryk for, at alle sager og mennesker er forskellige. Hvorfor psykologerne er nødt til at 'male med rent vand' hver gang for at frembringe alle de nuancer, der spiller ind i forældreevne. Når Peter udtrykker, at der skal samles et billede, handler det om at finde nye nuancer. Denne subjektive vurdering er i bourdieusk forstand ikke helt tilfældig, da både Kathrine og Peters vurderingsevne beror på deres sociale egenskaber i vurderingsarbejdet. Det vil sige, at den måde de perciperer på, er afgørende for den endelige vurdering af forældreevnen. Psykologernes vurderingsarbejde er dermed præget af symbolske positioneringer i den forstand, at de bedømmer ud fra bestemte vurderingskriterier og idegrundlag i kraft af deres position.

4.1.7. De etiske dilemmaer med at vurdere forældreskab

Analyseafsnittet har været med til at anskueliggøre, hvilke faktorer der spiller ind i psykologers vurdering af forældreevnen og udviklingspotentiale i forskellige sammenhænge. Dette afsnit har til formål at belyse psykologernes etiske dilemmaer i arbejdet med at vurdere det tilstrækkelige forældreskab. Disse dilemmaer knytter sig primært til informanternes egne oplevelser med den vanskelige opgave, om at skulle dømme nogen ude af forældrerollen, enten delvist eller permanent. Empirien peger på et gennemgående mønster, hvor dilemmaerne ekspliciteres i forbindelse med den udfordrende opgave i at dømme andre som utilstrækkelige forældre. Informanten Karina italesætter eksempelvis kompleksiteten i at foretage en prognosevurdering af forældres fremtidige udviklingspotentiale i forhold til det etiske aspekt:

Det er ikke at finde den perfekte løsning. Det er at finde den mindst skadelige, og det sådan det tit er med de her anbringelsessager, for det er ikke lykkeligt at blive anbragt, det er måske bare den mindst skadelige af to dårlige løsninger, ikke? Jeg tænker, at der er nogle forældre, hvor jeg virkelig tænker, at der hjælper jeg barnet ved at lave den her prognosevurdering og fører dem godt videre. At de bliver sikret en stabil opvækst i et kærligt og godt hjem, så dem jeg har haft, har været så dårligt fungerende, at der ikke har været nogen tvivl om, at det var det rigtige (Interview Karina).

Uagtet sagens udfald, tilkendegiver Karina i citatet, at det handler om at finde den mindst skadelige løsning frem for at tilstræbe den perfekte løsning. Derfor erkender Karina, at sager, som har denne

alvorlige karakter, ikke altid er forbundet med glædelige nyheder. I tråd med dette pointerer hun vigtigheden af at foretage vurderingen ud fra intentionen om at sikre børn en kontinuerlig anbringelse. Karina opstiller et afhængighedsforhold mellem barnets tarv og den rigtige beslutning, hvortil hun opvejer de mindst skadelige løsninger for derved at komme frem til en etisk forsvarlig konklusion. I og med at Karina i sin praksis råder over perceptionskategorier og vurderingskriterierne for den etisk forsvarlige løsning, viser dette sig som social dominans, som udøves gennem den symbolske vold. Denne magtform er kendetegnet ved at være en ikke-voldelig magtudøvelse (Järvinen, 2013), som Karina udøver gennem sine perceptionskategorier og dermed legitimerer anvendelsen af disse vurderingskriterier.

I forlængelse af ovenstående er der tale om en mild form for magtudøvelse, som Bourdieu betegner som symbolsk magt. Denne magt udøves i kraft af den symbolske kapital, da Karina i sit arbejde bringer sine faglige vurderinger i spil for at opveje de mindst skadelige løsninger i prognosevurderingen. I denne henseende skal symbolsk kapital forstås som en egenskab, der tilskrives en værdi i psykologers praksis, hvor psykologfaglige betragtninger må antages at have symbolsk værdi. Karinas vurderingskriterier opnår således social anseelse gennem den symbolske kapital. Her bliver den symbolske magt ligeledes synliggjort over for Karina, eftersom hun intentionelt vurderer forældreskabet ud fra egne perceptionskategorier om det gode børneliv, som ikke nødvendigvis stemmer overens med forældrenes interesser.

Empirien peger på konkrete tilfælde, hvor informanterne står over for etiske dilemmaer i forhold til at vurdere det tilstrækkelige forældreskab. Fælles for Maries og Evas udtalelser er, at dilemmaet opstår i forbindelse med at skulle dømme nogen ude af forældrerollen i kontaktfladen med de berørte forældre. Marie, som er leder for et team af socialrådgivere og psykologer, fortæller, at vurderingen ligger i hænderne på nogen som blot er mennesker, hvorfor det etiske aspekt kunne forestilles at fylde en stor del af arbejdet. Om dette fortæller hun:

Det er svært for psykologerne, fordi de er også bare i gåseøjne er mennesker. At vide at man der med sin person og med selvfølgelig god faglighed i hånden, er den afgørende stemme ind i noget. Det er svært, og svært og netop også fordi, hvem er jeg til at sige, på trods af mange års erfaring og en specialistuddannelse. Hvem er jeg til at sige, at det her menneske aldrig nogensinde vil kunne være forældre igen.” (Interview Marie).

I citatet fremhæver Marie, at psykologerne “i gåseøjne er mennesker”, selvom de besidder kvalificeret viden og er i stand til at løfte den opgave, som kommunen bestiller. Der kan dog være et etisk dilemma i at skulle sidde over for nogen forældre og fortælle dem, at de ikke egner sig til at påtage sig rollen som forældre. Eva, som er autoriseret psykolog, tilkendegiver at stå i et lignende dilemma, hvor hun finder det svært at meddele forældrene, at de ikke kan være forældre på fuld tid:

Jamen det er jo både det der med at det er mega barskt at skulle sidde overfor nogle forældre og faktisk sige, at du egner dig ikke til at være forældre på fuld tid. Og at nogle af dem er det sådan, at man tænker, at de egner sig næsten heller ikke til at være forældre på deltid, vel. Altså så det er næsten nemmere, hvis man kan tale om dem med at det bedste forældreansvar du kan tage på dig er måske at være forældre på deltid, men ikke på fuld tid (Interview Eva).

Det etiske dilemma i citatet kommer til udtryk ved, at Eva eksempelvis vurderer, at en forældre hverken kan påtage sig forælderrollen på fuld tid eller deltid. Håndteringen af disse situationer oplever hun i høj grad som værende barskt, idet hun på baggrund af en selvstændig vurdering må dømme nogen ude af forælderrollen. Endvidere pointerer hun, at det er nemmere at arbejde med forældre, der er egnet som deltidsforældre, fordi samtalen vil gå på en snak om det gode forældreansvar. Det vil ifølge Eva opleves mindre udfordrende end at skulle diskvalificere nogen fuldstændig fra forælderrollen.

Set i betragtning af Foucaults tænkning (Villadsen 2004) benytter Eva individualiserende taktikker i den forstand, at hun i samtalen bevidst forsøger at få forældrene til at indse, at de ikke egner sig til at være fuldtidsforældre. Taktikken kommer til udtryk ved, at Eva sætter lighedstegn mellem det gode forældreansvar og rollen som deltidsforældre. Herigennem fremstiller Eva en sandhed om forældrene, således at forældrene kan spejle sig selv i den sandhed. Derigennem underkaster forældrene sig sandheden og agerer ud fra den. Pastoralmagten anses derfor også for at være en produktiv magt, da magtudøvelsen fremelsker bestemte identiteter hos forældrene, hvilket i dette tilfælde er rollen som deltidsforældre. Når forældrene underkaster sig denne sandhed, sker det gennem subjektiveringsprocessen. Eva benytter eksempelvis i samtalen forskellige teknikker funderet i psykologfaglig viden for at overbevise forældrene om denne etikette. Subjektivering er derfor en nødvendighed i psykologernes arbejde, idet pastoralmagten har til formål at fremtvinge en bestemt

forestilling hos forældrene, således at forældrene selv accepterer den tildelte etikette. Og for psykologernes vedkommende gør det deres komplekse arbejde mere håndgribeligt, når forældrene forstår dem selv ved hjælp af denne sandhed konstrueret gennem psykologernes subjektivering af forældrene.

4.1.8. Delkonklusion

På baggrund af denne analysedel kan det konkluderes, at psykologernes arbejde med at vurdere forældreskab sker gennem en kompliceret proces, hvor de sammenholder mange typer af informationer om forældrene. Psykologerne finder sager om adoption uden samtykke mindre komplicerede at vurdere end anbringelsessager, fordi forældrene har så få ressourcer, at der ikke er tvivl om, at de er ude af stand til at tage vare på et barn. Forældrene i sager om anbringelse har flere kompetencer, hvilket øger kompleksiteten i vurderingssprøgsålet, fordi der er faktorer, som kan påvirke deres udviklingspotentiale. Således konkluderes det, at der er flere gråzoner, der kan påvirke tipping pointet i FKU'er, der udarbejdes i anbringelsessager. Derudover kan det ligeledes konkluderes, at der er særlige udfordringer forbundet med at vurdere sager om ufødte børn, eftersom det ikke er muligt at lave samspilsobservationer. Derfor er psykologerne opmærksomme på at tilgå disse sager med øget forsigtighed. Yderligere konkluderes det, at arbejdet med at sammensætte den samlede vurdering af forældreevne og udviklingspotentiale er en kompliceret vurderingsproces, hvor psykologerne ud fra deres psykologfaglige viden sandsynliggøre, hvorvidt forældrene er egnede til forælderrollen. Slutteligt konkluderes det, at psykologerne oplever etiske dilemmaer eksempelvis, når de skal fortælle forældrene om deres vurdering.

4.2 Analysedel 2: Udfordringer relateret til andre psykologers faglighed

Vi vil i følgende analysedel belyse, hvilke kompleksiteter autoriserede psykologer oplever, når de skal udarbejde FKU'er, hvor vi vil besvare følgende arbejdsspørgsmål: *Hvilke udfordringer italesætter psykologerne i forhold til andre psykologers faglighed?* Denne kompleksitet bunder i, at tidligere skulle forældrenes manglende kvalifikationer dokumenteres, hvorimod ansvaret på nuværende tid pålægges autoriserede psykologers vurdering, som blot kræver en sandsynliggørelse. Dette er medvirkende til, at psykologerne udsættes for komplekse og etiske dilemmaer. Denne kompleksitet vil vi udfolde med henblik på at belyse, hvordan deres faglighed og erfaring kan medvirke til at kvalitetssikre udførelsen af FKU'er. Vi vil endvidere analysere, hvordan yngre psykologer kan forringe kvaliteten i FKU'erne ved at fejltolke testresultaterne. Vi vil til slut fremvise, hvordan autoriserede psykologer indbyrdes samarbejder omkring FKU'er og hertil demonstrere vigtigheden af supervision, når den faglige vurdering er altafgørende. Afsnittet vil således medvirke til en samlet forståelse af, hvilke komplekse dilemmaer autoriserede psykologer italesætter i forbindelse med udførelsen af FKU'er.

4.2.1. Psykologernes rolle i feltet

Empirien viser, at udarbejdelsen af FKU'er tillægges stor vægt, hvor informanten Marie blandt andet i interviewet nævner, at psykologers undersøgelsesresultater har en afgørende faktor i kommunens beslutningsgrundlag. Hun forklarer, at deres vurderinger anses for at være *den afgørende stemme* i den kommunale beslutningsproces (Interview Marie). I tråd med dette fremhæver Marie, at kun psykologerne er bemyndiget til at vurdere, hvordan en FKU korrekt skal udføres samt hvilke test, der skal anvendes for at få en samlet forståelse af, hvorvidt forældrene er kvalificeret til forælderrollen (Interview Marie). Anni fremhæver vigtigheden i at inddrage den enkelte psykolog for at undersøgelsen både kan være psykologisk relevant samt udarbejdes af fagligt kvalificerede psykologer (Interview Anni). Dette kan ud fra vores empiriske fund fortolkes således, at autoriserede psykologer betragtes som værende autonome i feltet, som FKU'erne udarbejdes i, idet psykologerne besidder symbolsk kapital i kraft af deres position i feltet. Ud fra et bourdieusk forstand kan vi udlede, at autoriserede psykologer bidrager til at opretholde feltets doxa, hvilket indikerer, at de er med til at bestemme, hvad der anses for at være anerkendelsesværdigt og hvilke argumenter, der er gyldige eller ugyldige i forhold til den normative forælderrolle i feltet. Psykologerne tildeles en indflydelsesrig rolle på baggrund af deres akademiske faglighed og flere års erfaring inden for feltet, da de indtager en magtfuld position i det sociale rum. Vores fund belyser endvidere vigtigheden af at besidde

højt kvalificeret viden, hvor informanten Kathrine forklarer, at autorisation ikke alene er nok, hvis kvaliteten af FKU'er skal sikres. Hertil udtaler hun:

Du kan ikke nå at tilegne dig alt den viden på så kort tid, altså autoriseret kan du blive efter to år, ikke, når du er færdig som psykolog. Det er slet ikke nok (Interview Kathrine).

I citatet fortæller Kathrine, at viden opbygges med tiden, da hun mener, at autorisation ikke alene er fyldestgørende, når FKU'er skal udføres. Hun fremhæver i stedet vigtigheden af at besidde en større faglighed sammen med autorisationen, som skabes gennem erfaringsdannelsen. Psykologernes vurderingsevne er formet af kriterier, der stammer fra deres individuelle erfaringer, som enten er socialt eller kulturelt baseret. Psykologernes erfaringer og autorisation påvirker dermed kvaliteten af, hvordan de vurderer eller bedømmer, eftersom deres symbolske kapitaler er vigtige i denne forbindelse. Påstanden, som Kathrine fremhæver, er et udtryk for vigtigheden af autoriserede psykologers symbolske kapital, som i dette tilfælde rummer deres erfaringer samt autoritet i feltet, som FKU'er udarbejdes i. FKU'er er en kompleks undersøgelse, som består af mange tilgange, hvorfor den nødvendige viden og erfaring bliver afgørende for psykologerne i forhold til at kunne belyse alle nuancer i sagerne.

4.2.2. Psykologernes kritik af yngre psykologers faglighed

Vores fund fremhæver som nævnt før, at udførelsen af FKU'er er central, da både kommunens afgørelse og forældrenes fremtidige muligheder afhænger af undersøgelsens resultater. Psykologer skal være erfarne inden for både børne- samt voksenområdet og have et bredt kendskab til psykologiske vanskeligheder eller andre sociale dilemmaer, som Anni blandt andet fremhæver i interviewet (Interview Anni). Stort set alle informanter fremhæver, at erfaring er essentielt i forbindelse med udførelsen af FKU'er, eftersom vurderingen kræver tilstrækkelig god faglighed. Informanterne udtaler, at psykologerne skal kunne skelne mellem enhver nuance, som kan forekomme under FKU'en. De skal være i stand til at kunne kode testene korrekt, ellers kan eventuelle fejlvurderinger forekomme, hvilket flere af vores informanter retter kritik mod (Interview 5 & 6).

Professioner består af hver deres erhvervsområde i overensstemmelse med Abbott, hvor der anvendes abstrakt viden til bestemte cases (Abbott, 1988). Herigennem frembringer psykologerne praktisk viden, som de kan anvende i deres erhverv, hvilket Abbott definerer som graden af deres

abstraktionsniveau. Fundene fremhæver således, at hvis psykologen ikke har nok kendskab til eventuelle dimensioner af forældrenes funktioner eller tilstand, eller hvorvidt barnet er i udvikling, kan psykologen ikke vurdere korrekt, fordi vedkommende ikke har nok abstrakt viden indenfor sit arbejdsområde. De fleste af informanterne forklarer, at yngre eller nyuddannede psykologer kastes ud i at lave FKU'er, selvom de ikke er rutinerede, hvor de oftest ender med at vurdere forældrene forkert (Interview Kathrine). Om dette udtaler Kathrine:

Som psykolog skal du have testerfaring, grundig testerfaring. Du skal også certificeres i de forskellige tests. Du skal have rigtig meget børnepsykologisk udviklingsviden. Du skal også kende psykiatri, altså du skal have viden om udviklingsforstyrrelser, om personlighedsforstyrrelser og om psykose, så du skal kunne se, om du ser en, der er psykotisk eller ej. Du skal kunne skelne mellem, om det er psykose, eller om det er en alvorlig tilknytningsforstyrrelse, så sådan nogle ting skal du kunne se. Det kræver enormt meget erfaring, altså jeg håber i virkeligheden, at man kan finde ud af at certificere psykologer i at lave dem her. Jeg synes, det er helt fjollet, at man ikke gør det, fordi jeg synes, det er så ærgerligt. Jeg læser mange FKU-rapporter fra yngre psykologer, hvor jeg tænker, det ikke er korrekt, det der står, det er simpelthen ikke korrekt. Altså meget tit læser jeg faktisk, at de opgør intelligenstestene forkert. Det er altså et problem (Interview Kathrine).

Kathrine kritiserer yngre autoriserede psykologer, fordi de aflæser testene forkert, som ender i en misforståelse af forældrenes tilstand. Hun italesætter dilemmaet som et problem, fordi fejlvurderingen af forældrenes evner ændrer undersøgelsens udfald, samt hvordan forældrene bliver mødt af systemet, hvilket endvidere udfoldes af Eva (Interview Eva). Eva fremhæver hertil, at de således bliver "kategoriseret" anderledes, hvilket medvirker til, at de bliver mødt med en anden forståelse af systemet, hvor de ikke vil kunne modtage den nødvendige hjælp. Fejlvurderingen skyldes utilstrækkelig viden og manglende erfaring ifølge Kathrine, eftersom deres akademiske viden ikke kun kan suppleres med en autorisation. Vi kan ud fra Abbott forklare, at Kathrine peger på udfordringer, som vedrører de subjektive og objektive egenskaber af opgaven, hvor der forekommer en uoverensstemmelse mellem disse egenskaber af opgaveløsningen. Når Kathrine i citatet kommer ind på forskellige mentale tilstande, fremhæver hun vigtigheden af at beherske forskellige former for

psykologisk viden. Hvis de yngre psykologer heller ikke har stor testerfaring, så er det i Abbotts terminologi et tegn på, at de subjektive og objektive egenskaber af opgaveløsningen er i disharmoni.

Kathrine fremhæver endvidere, at en forbedring på undersøgelsesområdet kunne være at certificere psykologer således, at de opkvalificeres i at udføre forskellige tests (Interview 5, 6 & 8). På den måde kan eventuelle fejlvurderinger forhindres, eftersom yngre psykologer, ifølge Kathrine, mangler viden. Vi kan i forbindelse med informanterne udlede, at yngre psykologer formodentlig ikke er i stand til at vurdere forældreevnen, eller om hvorvidt barnet trives hos forældrene, fordi de ikke har tilstrækkelig nok erfaring med i bagagen. I den forbindelse fortæller Kathrine om en konkret situation fra hendes sidste forløb, hvor en forælder blev fejldiagnosticeret:

Det var en ung mor på 21, som endte med at få barnet anbragt. Hun var inden da fået en mental retarderings diagnose fra psykologens test, men det var hun altså ikke, men det er fordi den måde, de opgør testen på, der skal du vide det tekniske i det, du skal vide, hvad er et normalt område, hvad er normen, og hvad er normalområde, og det er ikke det samme, så der er nogle psykologer, altså fordi det er en normalfordelingskurv, ikke, så nogle psykologer siger, hvis de ikke ligger der, lige herinde, så er de ikke normale, men det er de, fordi normalfordelingskurven går helt ned til 70 og op til 120, ikke. Det ser jeg altså for meget af. Det synes jeg ikke er i orden (Interview Kathrine).

Kathrine fremhæver i citatet, hvordan en anden psykolog ikke aflæste normalfordelingskurven fra intelligencetesten korrekt. For at kunne kode testene korrekt, skal den udførende psykolog have forståelse for det tekniske i testene. Psykologerne skal med andre ord have en helhedsforståelse for, hvordan testene laves, hvorfor de laves, samt hvordan de aflæses. Ved at forstå essensen af det tekniske, kan de tilsammen danne et billede af forældreevnen, hvor det handler om at sætte nuancerne sammen til en helhed. I den forbindelse nævner Peter, at ”du skal samle et billede [...] det er faktisk som at male med rent vand hver eneste gang [...] og så kommer der et billede frem.” (Interview Peter). Psykologerne skal udforske hver eneste nuance for derefter at sætte det hele sammen til et billede, der kan vurderes ud fra. Psykologerne har brug for mere specifikke kompetencer og et større erfaringsgrundlag for at kunne forstå helheden.

Eva fremhæver et andet dilemma med yngre psykologer, hvor yngre psykologer anvender en masse test uden at tænke over, hvad der er relevant (Interview Eva). Hun forklarer, at en vigtig forudsætning for psykologernes arbejde er at kunne afgøre, hvilke test, der er relevante i den konkrete situation. Ud fra Abbotts teoretiske ramme kan der forklares, at faggrupper via det akademiske system genererer viden om nye behandlingsmetoder, diagnoser og logiske slutninger. Når psykologerne fremhæver, at der er nogle store udfordringer med yngre psykologer, peger informanterne på, at yngre psykologer ikke har kapacitet til at løfte opgaven. Dette kan desuden betragtes som et internt angreb mod egen profession, fordi påstanden går på, at yngre psykologer har manglende forståelse for eksempelvis aflæsning af testresultater. På den måde bliver andre psykologers arbejde genstand for kritik og muliggør et angreb. Denne kritik belyser kompleksiteten i psykologernes arbejdsfelt i og med, at fokus rettes mod, hvem der er kvalificeret nok til at udføre en FKU.

I forbindelse med dilemmaet fremhæver Eva, at kommunerne har en tendens til at bestille yngre psykologer (Interview Eva). Dette kan efter hendes bedømmelse være udfordrende for psykologen, eftersom de ikke er kvalificerede til at udføre FKU'er, hvorfor situationen kan sætte dem i et udfordrende dilemma efter hendes skøn. Vi vil desuden betone, at Eva fremhæver, at yngre psykologer skal have lov til at udvide deres referenceramme samt forbedre deres kvalifikationer, hvor ældre psykologer skal være behjælpelige, men at dilemmaet er rettet mod at forhindre dem i at havne i en sådan situation, hvor konsekvenserne er alvorlige (Interview Eva).

4.2.2.1. Certificeringsordninger

Psykologerne peger i empirien på, at der er brug for certificeringsordninger af psykologer. De understreger af den grund vigtigheden af certificeringsordningen for at kunne højne fagligheden, hvor Kathrine til dette udtaler følgende:

Men først og fremmest, synes jeg, at der burde udarbejdes en form for licensering eller certificering i forhold til at kunne lave de her forældrekompetenceundersøgelser. At det ikke er unge, nyuddannede psykologer, der kaster sig ud i det her felt. Både af hensyn til, at der er meget alvorlige konsekvenser, som undersøgelserne kan få, men også fordi, at der er mange af de psykologer, der virkelig får rumpen på komedierne, når de havner i Psykolognævnet (Interview Anni).

Anni mener grundlæggende, at der er brug for en form for licensering af psykologer, der udfører FKU'er. Hun peger på, at problematikken ligger i, at yngre eller nyuddannede psykologer kastes ud i at sammensætte en FKU, hvilket hun italesætter som problematisk, fordi undersøgelsen kan ende med at få fatale konsekvenser for både forældre og børn. En anden problematik er, at det omvendt også har konsekvenser for dem selv, eftersom Psykolognævnet fører tilsyn. Anni udfolder i citatet et normativt ideal i den forstand, at hun mener, at licenseringer eller certificeringsordninger bør implementeres og inkorporeres i professionen. Kathrine fremhæver, at kommunerne har en tendens til at bestille psykologer, som sagsbehandleren kan finde i momentet, fordi de måske ikke er bevidste om, hvem der er kvalificerede nok til at udføre FKU'erne, hvor Kathrine udtaler nedenstående:

Jo, og så lige det, det at kommunerne også har skabt, og hvad nu hvis de ikke kender nogle psykologer, der laver et godt stykke arbejde. De kender dem ikke, altså, og så, når der var nogen der, så prøver de bare dem. Altså der kunne det være fedt, hvis man også havde sådan et register eller et eller andet, hvor man kan sige, de der ved det... (Interview Kathrine).

Kathrine mener, at en mulighed kan være at lave et slags registersystem, hvor kommunale medarbejdere kan gå ind og se i systemet, hvilke psykologer, der er kompetente til udarbejdelsen af FKU'er. På den måde kan kvaliteten sikres i den forstand, at kommunerne bestiller en psykolog, som de ved, er kompetent nok til at udføre en FKU. Dette ratingsystem kan være brugbart for alle parter og beskytte dem i at havne i komplekse situationer, som kan være udfordrende for dem i deres profession. Kathrine nævner i den forbindelse Norge som et eksempel, hvor psykologerne bliver vurderet ud fra, om de er i stand til at udføre FKU'er, ellers må de ikke udføre undersøgelsen i praksis. Hun synes, at ratingsystemet i Norge fungerer godt, da vurderingsarbejdet som nævnt kræver høj faglighed, hvorfor psykologerne kontrolleres i henhold til, om de overholder præmisserne, før de kommer ud i feltet. Hertil tilføjer hun, ”at dem, der skal lave de her vurderinger, bliver kontrolleret et eller andet samlet sted hos en eller anden instans, som har mega styr på det her, som kender FKU'er virkelig godt.” (Interview Kathrine). Dette er både for at sikre kvaliteten af undersøgelserne og dem, der udarbejder disse.

4.2.3. Forældrekompetenceundersøgelser bliver udført som ”business”

En anden kompleksitet, der præger FKU’er, er udbydelsen af undersøgelserne. Psykologen Eva fremhæver, at hun støder ind i psykologer, der udbyder FKU’er til 30-50.000 kr., hvilket hun italesætter som dybt problematisk (Interview Eva). Hun betoner, at FKU’er kan koste op mod 100.000 kr., hvis ikke mere, hvorfor hun ikke forstår, hvordan sådan et beløb kan være realistisk. Eva fremhæver, at FKU’er er krævende i den forstand, at selve indholdet såsom at anvende tests, observationerne, interviewene m.m. ikke kan udføres indenfor en prisramme på 30-50.000 kr., eftersom arbejdet er tidskrævende. I den forbindelse udtaler hun, ”*at der er et eller andet, de må lave, som samlebandsarbejde*” (Interview Eva), som kan tolkes således, at de enten dublerer resultaterne videre til næste FKU, eller at indholdet ikke bliver udført fyldestgørende. Dette kan svække kvaliteten af testene, da enhver test tegner et nyt billede afhængig af detaljerne. Eva fortæller konkret om en psykolog fra Jylland, som har udført 30 om året (Interview Eva), hvilket eksemplificerer problematikken. Hun hævder i den forbindelse, at forældre, som blev vurderet som mangelfulde hos psykologen, måske kunne have været tilstrækkelige som samværsforældre eller omvendt.

Psykologerne Peter og Eva fremhæver, at grundet ”Copy and Paste” kan nuancerne mistes under forløbet, hvilket definerer graden af kvaliteten (Interview 4 & 6). Eva retter kritik mod psykologer, der fremstår som materialister, hvor udførelsen bliver til et mere ”samlebandsarbejde”. Eva fremhæver endvidere i interviewet, at den udførende psykolog maksimalt skal udføre 4 om året, hvis FKU’erne skal kvalitetssikres (Interview Eva). I tråd med dette fremhæver informanten Anja, at en psykolog ikke kan udføre flere FKU’er sideløbende med hinanden, hvis kvaliteten skal sikres (Interview Anni). Hun hævder, at sådan en situation vil være udfordrende, da nuancerne i FKU’erne ellers kan blive overset, da det er en længerevarende proces at udarbejde en FKU.

Spørgsmålet om, hvorvidt kvaliteten er sikret, kan være udfordrende for deres erhverv, som vores informanters kritik omhandler. Deres profession kan stå over for en udfordring på grund af muligheden for utilstrækkelig kvalitet i FKU’er. Eva understreger, at nogle psykologer behandler deres arbejde som en business, idet de prioriterer kvantitet frem for kvalitet (Interview Eva). Problematikken ved denne kritik er i overensstemmelse med tendensen i samfundsudviklingen, eftersom de professionelle befinder sig i et netværk af kontraktprægede relationer, hvor konkurrence, cost-benefit-analyser og antagelser om kundeefterspørgsel er udbredt (Järvinen et al., 2012). Denne tendens kan anskues ved at kommunen hyrer privatpraktiserende psykologer til udførelsen af FKU’er.

Med denne tendens kan man indikere, at ydelserne, der førhen lå i den offentlige sektor, er ved at blive markedsført til private aktører (ibid.). Problematikken kan hermed blive en realitet, fordi feltet bliver en konkurrencepræget tendens, desto flere FKU'er, desto større fortjeneste. Psykologerne fremhæver, at denne tendens i samfundet er kickstarter til de ændrede vilkår i arbejdsindholdet, hvor tendensen forårsager forværring af kvaliteten af arbejdsområdet (Interview Eva).

4.2.4. Den udførende psykologs neutralitet

For at kunne kvalitetssikre FKU'erne understreger Anni at den udførende psykolog bør være neutral. Hertil forklarer hun, at psykologen konstant skal reflektere over, om han/hun er tilstrækkeligt neutral. Der forekommer en kompleksitet i takt med den udførende psykologs selvrefleksion, når mødet med forældrene bliver en realitet. Anni udfolder i den henseende nedenstående:

Man skal være neutral og uhildet, og man må ikke være på en måde forudindtaget. Man må ikke på forhånd tænke, at alle muslimer er på den måde, eller alle Jehovas Vidner er på den måde, eller alle grønlandere er på den måde, men altså, det er rigtig, rigtig vigtigt. Samtidig er det også svært, fordi mange gange, så ved man ikke selv, at man måske egentlig er forudindtaget. Altså vi er nok alle sammen, det man kalder biased, fordi vi alle sammen har nogle grundlæggende holdninger, moralværdier, teorier og arbejdsmodeller, som vi tager udgangspunkt i (Interview Anni).

I citatet fremhæver Anni, at den udførende psykolog skal udvise neutralitet eller uhildethed i forløbet, hvilket italesættes som en bærende faktor i forbindelse med udførelsen af FKU'er. Med neutralitet menes, at psykologen ikke må have forudfattede ideer om forældrene, da de skal være i stand til at undlade generaliseringer i tråd med vurderingsgrundlaget. §16 i psykologloven beskriver endvidere, at "autoriserede psykologer skal udvise omhu og uhildethed ved udfærdigelse af erklæringer, som de afgiver i deres egenskab af autoriserede psykologer" (Psykologloven, 2018, §16), hvilket betones i Annis udtalelse vedrørende neutraliteten som et bærende element. Vi kan i tråd med ovenstående fortolke, at psykologen skal overholde neutralitet for at sikre objektiviteten og retfærdigheden i vurderingerne, da idealet om objektivitet er i højsædet. På den måde kan neutraliteten være med til at styrke kvaliteten i vurderingerne, snarere end at blive svækket af subjektive faktorer.

Det er i så fald relevant at fremhæve, at psykologen i øvrigt er et selvstændigt menneske med individuelle forståelser, værdier, sandheder m.m. udover sin professionelle profil (Järvinen et al., 2012). Situationen kan forekomme som udfordrende, eftersom den udførende psykolog ikke kan komme udenom sin habitus, som er en del af identiteten. Ud fra et bourdieusk forstand træder deres habitus frem i henhold til, hvilke ressourcer han/hun indtræder med i feltet. Den udførende psykolog kan således ikke undlade sin habitus, når FKU'en udføres. Vi kan i forlængelse heraf argumentere, at psykologerne har deres egne livserfaringer, der potentielt kan påvirke deres professionelle vurderinger af forældrene. Psykologerne skal frem for alt konfrontere deres "skævheder" for at forhindre en eventuel påvirkning af deres vurderinger, som Anni formidler således:

Der kan være mange ting, som man skal være opmærksom på hele tiden selv, om man nu er tilstrækkeligt neutral, og hele tiden skal huske sig selv på, at man ikke får overengageret sig i sagerne, at man hele tiden holder en neutral distance og husker for eksempel, at det er absolut ikke terapi, man laver, når man laver forældrekompetenceundersøgelser, men det er en helt anden tilgang. Jeg synes, at man skal være meget opmærksom på, om man på nogle måder også bliver forført af en af de voksne, og om vedkommende gør noget med en, så man på en måde mister sin neutralitet og bliver påvirket på en måde, som man ikke skulle (Interview Anni).

I citatet understreger Anni, at den udførende psykolog skal være selvreflekterende og bevidst om, hvorvidt man har en neutral distance i den forstand, at FKU'er skal udføres i overensstemmelse med uhildethed, som nævnt førhen. Derudover forklarer Peter, hvordan han formår at møde forældrene uden fordomme, når han skal vurdere deres forældreevne ved at bevare neutraliteten i sin bedømmelse, som han forklarer i nedenstående citat:

Jeg synes, at når man undervejs undersøger, så undersøger man. Du er ikke ude i nogen konklusioner. Jeg vælger altid at læse baggrundsmaterialet bagefter, fordi ellers så har jeg erfaring med, at det kan ligesom være styret af en forudfattet-tilgang. Så når jeg går ind i det, så er det altid med det største håb om, at det her lykkes. Så jeg er helt med forældrene og kommer måske også sådan lige til at skifte lidt; "Det er også forvaltningen og sådan nogle ting". Så jeg er med dem i det her, og så når jeg opgør resultaterne, læser

baggrundsmaterialet igennem og resumerer det, så er det, at billedet træder frem, og så må jeg tænke på det lille barn, og så må jeg give mit bedste råd ind i det (Interview Peter).

Peter forklarer i citatet, at han først læser baggrundsmaterialet efter udførelsen af testene med forældrene. Grunden er i den henseende, at han ikke vil være forudfattet i forhold til deres forælderrolle ud fra kommunens sagsakter, men hellere selv vil skabe et indblik i deres evner via resultaterne af testene. Han fremhæver, at FKU'er trods alt eksisterer for at udforske deres forældreevne, hvorfor man ikke skal trække konklusioner frem forud for undersøgelsen. Det er FKU'en, der skal skitsere et billede af, hvordan tilstanden står til med forældrene, samt hvad behovet for barnets trivsel er. Han formår at skabe et fordomsfrit møde med forældrene ved ikke at prioritere baggrundsmaterialet, men i stedet er neutral i mødet fra start af. Vi kan således ud fra citatet tolke, at Peter i mødet med forældrene formår at etablere et samarbejde med dem. På en måde tildeler han forældrene retten til at udvise deres værdi som forældre forud for, hvad kommunen mener om dem. Der vil herske tvivl om Peter kan afstedkomme ønsket om at være fordomsfrit, da der allerede eksisterer herskende diskurser i feltet om, at forældrene stort set er risikofyldte, marginaliserede eller misbrugsfamilier, der bliver tilbudt om en FKU. Denne kategorisering bliver en realitet, når forældrene forekommer som en sag for Peter. Vi kan argumentere for, at forældrene bør have en chance for at demonstrere, hvad de kan som forældre, uden at de mødes med fordomme, men enhver fagprofessionel vil have en antagelse om deres "klienter", som de skal kategorisere eller diagnosticere.

Psykologer er oftest afhængige af sagsakterne fra kommunen, som potentielt kan være mangelfuld i et dækkende billede af forældrenes evner psykologisk set. Vores fund viser derimod, at psykologerne i stedet selv danner et indblik via FKU'en, hvor de dernæst sammensætter resultaterne fra testene med kommunens sagsakter for derved at komme frem til en konklusion. Vi kan i forlængelse heraf argumentere, at neutralitet kan fremme pålideligheden af vurderingen ved at minimere indflydelsen af forudfattede meninger om forældreevnen. På den måde kan den udførende psykolog rette fokus mod at indsamle relevant information, observere adfærd, interviewe forældrene m.m. for at kunne udlede en professionel vurdering. I forbindelse med neutralitetens rolle udtaler Marie nedenstående:

Rent etisk og fagligt vil jeg sige, at til enhver tid skal den undersøgelse varetages af en uvildig psykolog, som ikke sidder i frokoststuen, eller som ikke deltager i fælles

personalearrangementer. Det synes jeg både er etisk og fagligt i forhold til forældrene, og om man kan kigge dem i øjnene og sige; ”skæg for sig, snot for sig”, og så tror jeg også, at man kan komme til at skyde sig selv i foden, fordi forældrenes advokat... det vil være noget af det første, de peger på, og på et børne-unge udvalgs møde og videre i Ankestyrelsen, at ”hov for søren, sidder de to ikke på samme rådhus og arbejder, kan vi erklære her, at de er inhabile?” (Interview Marie).

I citatet forklarer Marie, at FKU'er skal udføres af uvildige psykologer af hensyn til fagligheden og de juridiske rammer. En uvildig psykolog kan betragtes som værende objektiv, da vedkommende kommer ind i feltet udefra, som ikke er påvirket af den pågældende institutions strukturelle ramme, men kan bevare sin neutralitet i et vist omfang. Selvom neutralitet og objektive vurderinger er afgørende for psykologer, er en erkendelse vigtig i forbindelse med, at fuldstændig objektivitet kan være udfordrende at realisere på grund af menneskets iboende forudindtagethed, som informanten Eva udfolder i interviewet, når hun snakker om opvækstens betydning for psykologernes vurderinger (Interview Eva).

4.2.5. Vigtigheden af supervision for at kvalitetssikre undersøgelsen

Psykologerne kan målrettet stræbe sig efter supervision hos kollegaer for at imødegå kompleksiteter beskrevet i foregående del. Supervision vil medvirke til en udvidelse af andre perspektiver og sikre objektiviteten i deres vurderinger. Psykologerne kan have gavn af andres indsigt og vejledning, hvilket kan medvirke til at bibeholde en høj grad af objektivitet i deres arbejde (Byriel & Damgaard, 2001). I tråd med ovenstående udfolder Marie, at FKU'er kræver en del drøftelse, eftersom de indeholder flere dilemmaer, som kræver flere ”blikke” end blot den udførendes for at kunne komme til en konklusion. Hun forklarer i den forbindelse nedenstående:

Der er dilemmaer i det, som kræver en del drøftelse og supervision. Og det er også derfor, som jeg sagde tidligere, at det ikke bare er en undersøgelse, de sidder og laver selv. Nej, det er makkerskaber, og det er også med ekstern særskilt supervision fra en specialist ved siden af, som er inde og kaste lys på alle eventuelle ubelyste spørgsmål eller blinde vinkler eller vende bøtten på hovedet (Interview Marie).

I citatet forklarer Marie, at FKU'er kræver makkerskab, fordi området er komplekst, hvori flere blikke, er nødvendigt for at kunne sikre kvaliteten. Psykologerne sidder ikke med FKU'en alene, men de laver dem oftest i makkerskab, hvilket informanterne endvidere bekræfter i deres udtalelser. Marie fremhæver derudover, at selvom man oftest laver FKU'erne i makkerskab, så er en ekstern psykolog i øvrigt med inde over som en supervisor for at nuancere billedet yderligere. Superviseren hjælper med at give psykologerne vejledning og feedback samt fungerer som en slags mentor for dem. Psykologerne kan således løbende udvikle deres læring, forbedre deres kliniske færdigheder eller udvide deres vidensbase relateret til vurdering af forældreevnen. På den måde kastes flere vinkler på sagerne, hvilket vores informanter italesætter som en kvalitetssikring af vurderingerne, fordi flere parter er inde over for at sikre en valid vurdering. I forbindelse med ovenstående nævner Eva endvidere, hvordan supervision kan være behjælpelig med at sikre en tilstrækkelig vurdering af sagerne:

Jamen, det hjælper virkelig til både, altså, hvis man nu virkelig er i tvivl, om man nu har tilstrækkeligt til at konkludere det, man nu skal, så kan man få supervision på, bør jeg lave noget mere, eller er det tilstrækkeligt, og så er det her med at få supervision på den samlede undersøgelse i forhold til at køre den igennem én gang mere. Er den holdbar, og er den respektfuldt skrevet eller hvordan? (Interview Eva).

I citatet fremhæves, at supervision hjælper psykologen med at vurdere om ens konklusioner eller resultater er tilstrækkelige, eller om eventuelle ændringer eller forbedringer er gældende. Eva fremhæver derudover, at makkerskabet burde være et krav, da hun understreger, at samarbejdet mellem to kvalificerede psykologer vil kvalitetssikre vurderingerne frem for, hvis man sad helt alene med FKU'en. Hun udtaler således: *"man kan drøfte alle delelementerne og tolkningen af det, og det synes jeg, at det tager mere tid, men det er mere givende for mig professionelt og udviklingsmæssigt, og jeg tænker, at det også kvalitetssikrer undersøgelsen"* (Interview Eva). Vi kan i forlængelse heraf argumentere, at supervision eller makkerskab med andre kvalificerede psykologer kan sikre overholdelse af både etiske retningslinjer og faglige standarder ved udførelsen af FKU'er. Eftersom psykologerne kan drøfte etiske dilemmaer eller bekymringer, som de kan støde på under vurderingsarbejdet.

I forbindelse med Eva's ovenstående udtalelse, nævner Kathrine, at hun samarbejder med en kollega om undersøgelserne, hvor de sammen diskuterer om indholdet af psykologifagligheden samt dilemmaerne, der fremkommer i den konkrete situation (Interview Kathrine). Hun forklarer, at en eventuel uenighed føres videre til deres eksterne supervisor, hvis formål er at hjælpe med at nå til enighed. Processen vil både give psykologerne tryghed til at overkomme kompleksiteten samt fremme FKU'ernes kvalitet, da flere psykologer indgår i forløbet. I forbindelse med nødvendigheden af makkerskabet fremhæver Eva endvidere:

Ja, og det er også det med at observere det samme sammen og så snakke om, fordi tit så har man meget forskellige tanker om det, man ser klinisk, så derfor drøfte det og få kigget på, hvad er det egentlig, vi ser, og hvad handler om din baggrund og min baggrund. For eksempel, hvis det er to psykologer, og den ene kommer fra en meget larmende familie i sin opvækst, og den anden kommer fra en meget stille familie i sin opvækst, og man så er ude og kigge i en familie, hvor der er meget larm, så vil den psykolog, som er vant til larmen måske ikke tænke på det som særligt problematisk, hvor den psykolog, som er vokset op i et meget stille miljø, vil tænke "hold da op, det er virkelig problematisk". Så det er det der med at få drøftet, hvad er det så, vi ser her, altså du ved ud over det der med, at jeg bliver præget af min barndom og hun af sin. Og det får man jo ikke med, hvis man kun er alene (Interview Eva).

I et bourdieusk forstand fremhæver Eva, at ens habitus er fremtrædende i, hvordan psykologen vurderer og tolker situationen. Hun udfolder, at ens erfaringer fra opvæksten former ens forståelser i livet, hvor hvert individ fortolker fra egne præmisser. Genkendelighedsfølelsen kan medvirke til, at psykologen anskuer en situation som værende problematisk eller uproblematisk. Hvilket kan forårsage, at psykologen kan undervurdere problematikken, som Eva forklarer i citatet. Eva mener i den forbindelse, at samarbejde er nødvendig for at minimere subjektiviteten i bedømmelsen, hvor den faglige vurdering dermed vil understøttes af andre nuancer og perspektiver. På den måde kan man hindre, at nuancerne overses, som let kan blive en realitet, hvis psykologen udfører FKU'erne alene.

Supervision er afhængig af supervisors ekspertise og perspektiver, som kan have deres egne forudsætninger eller præferencer. Psykologerne skal således engagere sig i kritisk tænkning og overveje flere synspunkter, hvis supervisionen skal forblive afbalanceret og objektiv (Byriel &

Damgaard, 2001). Vi kan i forlængelse heraf argumentere, at vurderingerne afhænger af, hvem der foretager undersøgelserne, da undersøgelserne både er tilrettelagt af de strukturelle rammer, men samtidig er præget af psykologens habituelle dispositioner og heraf, hvilke idemæssige ståsteder de selv har. Informanterne fremhæver således nødvendigheden af at få supervision, da kompleksiteten kan formindskes, og kvaliteten af FKU'erne kan fremmes.

4.2.6. Delkonklusion

Der kan konkluderes, at fagligheden og erfaringsgrundlaget er af stor betydning, når det handler om en tilstrækkelig vurdering af forældreevnen. For at kunne vurdere mere sikkert, skal psykologen være erfaren og have et solidt vidensgrundlag, hvilket vores informanter mener, at yngre og nyuddannede psykologer i mindre grad besidder. Af den grund udfolder informanterne en mulig forbedring ved at tilrettelægge en certificeringsordning, hvor psykologerne skal indgå i et ratingsystem. Dette skal forbedre kvalitetssikringen af både undersøgelsens indhold samt psykologerne, der udarbejder undersøgelserne. Derudover kan vi konkludere, at objektivitet i undersøgelserne forudsætter, at psykologerne er uhildet mest muligt. Dette kan især etableres gennem supervision eller samarbejde med andre psykologer, hvilket fremmer kvalitetssikringen.

4.3. Analysedel 3: Det komplekse arbejde med andre faggrupper

Analysedel tre sætter fokus på psykologernes samarbejde med andre faggrupper og besvarer følgende arbejdsspørgsmål: *Hvilke udfordringer italesætter psykologerne i forhold til samarbejdet med andre faggrupper?* Analyseafsnittet har til formål at belyse de autoriserede psykologers oplevelse af kompleksiteten i deres arbejde med udgangspunkt i deres kritikpunkter til andre faggrupper. Jævnfør problemfeltet udspringer denne kompleksitet af problemernes vilde karakter, som ikke er let håndgribeligt, hvilket kan være medvirkende til at udløse en række jurisdiktionskampe. Dog er det ikke ensbetydende med, at resultatet af kampene ender med at rykke på jurisdiktioner. Abbotts teoretiske ramme (Abbott, 1988) anvendes til at demonstrere de videnskampe, der udspiller sig i samspillet med andre faggrupper. Det er derfor hovedsageligt et spørgsmål om viden, og den viden der bringes i spil for at løse specifikke opgaver. Overordnet fremtræder der i store træk to tendenser i empirien i henhold til den kritik informanterne italesætter. Det første omhandler kompleksiteten i samarbejdsfladen i forbindelse med udarbejdelsen af opdraget, og det andet knytter sig til fagligheden blandt andre faggrupper på familieinstitutioner og opholdssteder.

4.3.1. Kompleksiteten ved udarbejdelse af opdraget til undersøgelsen

Vores empiriske fund peger på få tilfælde, hvor informanterne oplever en vis form for kompleksitet i samarbejdet med udformningen af opdraget. Informanten Anja nævner ikke direkte kompleksiteten i den sammenhæng, men pointerer derimod, at psykologen er medansvarlig i forhold til at sikre et godt grundlag for udførelsen af undersøgelsen (Interview Anja). Selvom socialrådgiveren er den aktør, som har det fulde ansvar for at udarbejde og færdiggøre opdraget, ser vi i empirien tendenser til, at psykologerne tilkendegiver at lave en faglig vurdering af socialrådgiverens bidrag til opdraget. Det gør de ved at kommentere på socialrådgivernes forståelse af undersøgelsens formål, hvilket resulterer i adskillige tolkningsproblemer. Denne kompleksitet er i empirien fremtrædende, når to forskellige jurisdiktionsområder skal samarbejde om opgaveløsningen.

Informanten Anni forklarer, at det er blevet mere almindeligt for socialrådgivere og psykologer at fungere som sparringspartnere i forbindelse med tilrettelsen af opdraget. Hertil kommer hun med et eksempel på, hvordan hendes videnssystem kan komme til at kolliderer med en kommunal socialrådgiveres videnssystem, når de i fællesskab drøfter opdragets indhold:

Nogle gange spørger sagsbehandlere om noget, som man ikke psykologisk set kan svare på. Hvordan bliver det i fremtiden? Vi er jo ikke spåkoner. Der kan være ting, som ikke er relevante at stille spørgsmål om (...) eller det kan være, at kommunen stiller 20 spørgsmål, og en masse af det er overlapninger, og så prøver man sammen sagsbehandler at få redigeret det, så det bliver meningsfuldt og letforståeligt, og noget, der kan undersøges psykologisk (Interview Anni).

I citatet retter Anni konstruktiv kritik mod socialrådgiverens forståelse af de elementer, der indgår i psykologernes opgaveløsning. Dertil pointerer hun, at socialrådgivere i opdraget kan komme til at formulere identiske spørgsmål, som ifølge Anni kan skabe forvirring omkring opdragets målsætning. I citatet lægger hun særligt vægt på, at opdraget skal have psykologfaglig relevans, således at opgavens elementer bliver meningsfuldt og letforståeligt for Anni. Derudover bruger Anni udtrykket: *“Vi er ikke spåkoner”*, når socialrådgivere beder hende om at vurdere fremtidsperspektivet. Dette kan være et udtryk for, at der opstår uoverensstemmelser i forhold til, hvordan opgaven skal tolkes. Det er denne faglige udfordring, som Anni fremhæver som værende en kompleksitet i samarbejdsfladen med socialrådgivere.

Set i betragtning af Abbotts teoretiske terminologi (Abbott, 1988) fortæller Anni, at socialrådgivere har en tendens til at have unødige abstraktioner, hvilket i praksis kommer til udtryk som et utilstrækkeligt abstraktionsniveau. Empirien indikerer ikke tilfælde af jurisdiktionskampe, men der udspiller sig derimod et andet fænomen. Indledningsvist blev videnskampe nævnt, som i denne sammenhæng har til formål at synliggøre, hvordan informanterne benytter deres vidensgrundlag til at argumentere imod socialrådgiveres ideer og løsningsforslag. En jurisdiktionskamp ville indikere, at psykologerne aktivt forsøger enten at fjerne eller overtage socialrådgivernes jurisdiktion, men empirien peger på en mildere grad af denne kamp, som udspiller sig i form af en videnskamp. Når to tæt forbundne jurisdiktioner indgår i et samarbejde, kan der i stedet peges på en videnskamp, hvor det handler om at gennemtrumfe egne ideer i opdraget, hvilket Anni giver udtryk for at gøre. Dertil tager Anni ligeledes afsæt i de objektive egenskaber af opgaven ved at påpege, at undersøgelsen skal have psykologisk relevans. Derfor ses der en tendens til, at Annis videnssystem kolliderer med socialrådgivernes i forhold til at definere opdragets formål.

Informanten Eva snakker om de samme udfordringer, der kan være ved utilstrækkeligheden i socialrådgiverens viden på feltet. Hun påpeger, at der kan være tale om en aldersfaktor, som forhindrer kommunale socialrådgivere i at udføre et kvalificeret arbejde. Ifølge Eva er det problematisk, at især yngre socialrådgivere får til opgave at udforme opdrag til psykologer. Om dette udtaler hun følgende:

Men jeg tænker, at de bliver ikke klædt på dagens rådgivere i Danmark. Det er unge, ofte piger, som bliver kastet ud i at skulle lave et kommissorium eller et opdrag... de gør det så godt, de kan, men jeg bruger tid på ligesom at hjælpe med at få lavet et kommissorium som giver mening... sådan som det kører nu, så ville jeg være meget bekymret i forhold til de rådgivere, som er på de her sager. De har ikke særlig stor erfaring (Interview Eva).

I citatet vender Eva kritikken mod unge socialrådgiveres erfaringer med udarbejdelsen af opdraget, da hun bruger tid og ressourcer på at hjælpe socialrådgivere med at tilrette den, så opgaven bliver let håndgribeligt. Den generelle kritik går på, at yngre socialrådgivere ikke forstår opgavens elementer, som Anni til dels også nævner. Komplexiteten i Evas opgave består derfor i, at hun bruger ekstra tid på at hjælpe de yngre socialrådgivere med at udarbejde opdraget. Endvidere kan Evas udtalelse virke nedladende, når hun omtaler socialrådgiverne som 'unge piger'. Hun mener dog stadig, at de gør et godt stykke arbejde, men giver udtryk for, at de ikke lever op til hendes forventninger. Samtidig har Eva en fornemmelse af, at unge socialrådgiverne mangler de rette færdigheder til at udarbejde opdrag til psykologerne, fordi de ikke er godt "klædt på". Derfor udtrykker Eva at have en bekymring med unge socialrådgivere, som ifølge hende ikke har stor erfaring på området.

Evas vurdering af socialrådgiveres håndtering af opgaven relaterer sig til de subjektive egenskaber af opgaveløsningen, idet valg af undersøgelsesmetoder beror på en konkret vurdering i sagen. I lighed med Anni, giver Eva i citatet udtryk for, at yngre socialrådgivere også kan bidrage med unødige abstraktioner, som ikke giver et entydigt billede af undersøgelsens formål. Ud fra Abbotts teoretiske ramme (Abbott, 1988) kan Eva og socialrådgivere siges at samarbejde om at klassificere et problem eller stille diagnosen. Det vil sige, at Eva også aktivt tager del i opgaveformuleringen og i opdraget hjælper med at rammesætte undersøgelsens formål, og i den proces imødekommer de ideer, som korresponderer med hendes psykologfaglige videnssystem. Her konkretiserer Eva dermed

kompleksiteten og forklarer, at udfordringen i praksis udmønter sig i forbindelse med klassificeringen af opgavens karakter, som i dette tilfælde relaterer til opdragets konkrete indhold.

4.3.1.1. Videnskampe mellem autoriserede psykologer og socialrådgivere

Når to gensidigt afhængige professioner med hver deres jurisdiktionsområder samarbejder om tætforbundne opgaver, viser empirien, at det skaber rum for kritik. Den indsamlede empiri viser dog ikke tendenser til store forstyrrelser forårsaget af eksterne faktorer; forstyrrelser som rammer professioner og jurisdiktioner udefra. Tilsvarende viser det empiriske fund ikke tendenser til, at socialrådgiverens jurisdiktion udsættes for en sårbar position trods informanternes kritik af socialrådgivernes manglende psykologiske indsigt og færdigheder i udarbejdelsen af opdraget. Omvendt kan det argumenteres, at socialrådgivere fungerer som arbejdsgiver for psykologerne, eftersom forvaltningen bestiller opgaven. Selvom empirien indikerer en vis indtrængen i opdragsdelen, så er der ikke nødvendigvis tale om en trussel mod socialrådgivernes jurisdiktion.

Ovenstående empiriske betragtninger kan yderligere nuanceres med Bourdieus begreber om felter og doxa (Järvinen, 2013). Faggrupper som socialrådgivere og autoriserede psykologer indgår i overlappende felter på anbringelsesområdet, og hver især træder ind i det sociale rum med forskellige videnssystemer. Da felterne er relativt autonome, er forhandlinger om feltets spilleregler overladt til feltets faggrupper. I forbindelse med udarbejdelsen af opdraget til undersøgelsen, omsætter socialrådgivere og psykologer deres abstrakte viden til viden om problemets omfang, teknikker og anvendelsen af disse. I denne sammenhæng kan en teoretisk betragtning være, at psykologerne indarbejder deres egne spilleregler i feltet, selvom opdragsdelen hører under socialrådgiverens jurisdiktion. Feltets doxa påvirkes dermed også af de spilleregler, informanterne forsøger at afprøve ved til dels at diskvalificere socialrådgiveres viden på området.

4.3.2. Den uvildige vurdering

I empirien viser psykologerne tilbøjelighed til at vurdere indsatserne på familieinstitutionerne. Omdrejningspunktet for psykologernes kritik af andre faggruppers indsatser knytter sig hovedsageligt til den manglende psykologiske indsigt i børns udvikling. Kritikken af familiebehandlerens indsatser udspringer enten af de erfaringer informanterne selv har haft med behandlingsarbejde eller kommer til udtryk i samarbejdsfladen mellem informanterne og familiebehandlere. For at eksemplificere dette,

fortæller Anja om hendes egne erfaringer med behandlingsarbejde på familieinstitutioner, hvor hun italesætter de blinde vinkler, der kan være ved arbejdet:

Altså jeg har også arbejdet for familieinstitutioner, altså hvor sådan nogle forældre og babyer bor. Og noget af det der sker, det er at når man arbejder med behandling, så skal man jo selv opleve, selvfølgelig at man gør nytte og det kan komme til at gøre, at man overvurderer resultaterne af ens egen indsats... Men det er et problem synes jeg. Og der tænker jeg faktisk at sådan noget som psykologundersøgelserne er vigtigt, fordi vi kommer ind udefra og ikke har en del i det. Vi er på den måde neutrale i forhold til, om de her forhold vi ser, vi har i hvert fald mulighed for at, hvad skal vi sige, tage barnets parti uden at være rodet ind i om vi selv synes at vi gør nytte (Interview Anja).

I ovenstående indrømmer Anja, at hun fra sin tid som behandler på familieinstitutioner har fanget sig selv i at overvurdere egne indsatser. Hun mener, at det kan være sværere at spotte specifikke forhold hos barnet, når man ikke kommer som en uvildig part udefra og skal observere forholdene. Hun forklarer yderligere, at disse blinde vinkler i behandlingsarbejdet kan opstå som følge af diskrepansen mellem at tage barnets parti og følelsen af, at man gør nytte. Disse to forhold går ikke altid hånd i hånd, hvilket kan være problematisk set i lyset af den betragtning, hun laver efterfølgende, hvor hun nævner psykologundersøgelserne som værende værdineutrale. Anja opstiller det således, at psykologundersøgelser kan belyse barnets forhold på andre måder, end hvis man lavede behandlingsarbejde i en kontinuerlig relation til barnet på institutionen.

I lighed med Anjas betragtninger, fremhæver informanten Marie problematikken i forhold til at lade sig blive farvet af relationen til et barn eller en forælder. Hertil understreger hun, at uvildige psykologers opgaver i denne sammenhæng er særdeles vigtige med henblik på at blotlægge skjulte forhold. Hun uddyber det således:

Altså medarbejdere har forskellige opgaver, og nogle har fokus på det relationelle til barnet. Nogle har fokus på at have opgave til det relationelle i forhold til forældrene. Og det er jo netop derfor, det er så vigtigt, at der kommer en uvildig psykolog udefra og skal vurdere... Fordi der er brug for nogle, sådan lidt kliche 'friske øjne', og der er brug for en uvildig part til at belyse det fra en objektiv vinkel. Så det her med at lade sig farve

eller blive farvet, det kan jeg sagtens genkende, at enkelte medarbejdere kan blive i forskellige sammenhænge. Men det er jo netop bevæggrunden for, at psykologerne så kommer ind med den fine opgave, de nogle gange har med et helikopterperspektiv og belyser sagen (Interview Marie).

I citatet lægger Marie særligt vægt på objektiviteten og opstiller dermed et modsætningsforhold mellem psykologer og familiebehandlere, hvortil hun påpeger, at psykologerne kaster lys over sagerne med et 'helikopterperspektiv'. Maries udsagn er på linje med Anjas udtalelser, idet begge pointerer vigtigheden af et udefra-perspektiv, som psykologerne kan bidrage med. I citatet bliver det opstillet på en måde, hvor psykologerne fungerer som den dominerende faggruppe. Når informanterne i deres udtalelser dømmes andre familiebehandlere for at være farvede, grundet deres relation til forældre eller børn, kommer psykologernes faglige vurderinger også til at blive ophøjet, sammenlignet med den indsats andre faggrupper lægger i behandlingsarbejdet. Det påfaldende i Maries udtalelse er, at hun benævner psykologernes synspunkter som værende objektive, hvorfor hun i sit udsagn kommer til at negligere andre faggruppers indsatser.

I et bourdieusk forstand (Prieur & Sestoft, 2006) kunne det tænkes, at forskellige faggrupper på familieinstitutioner rangeres efter høje faglige standarder, hvor psykologen kunne forestilles at have en vigtigere stemme, fordi de ifølge informanterne kommer ind i feltet med andre måder at tolke barnets forhold på. Med andre ord udøves der symbolsk dominans i den forstand, at både Anja og Marie i citaterne viser, at psykologerne råder over dominerende perceptionskategorier og vurderingskriterier for at oplyse sagerne objektivt. Her tydeliggøres distinktionen i og med, at psykologisk viden tilskrives symbolsk værdi. Det sker ved, at psykologernes faglige viden fremstilles som en personlig egenskab hos dem, der får social dominans i samspillet med andre faggrupper. Disse perceptionskategorier om anerkendelsesværdig viden formes af de dominerende faggruppers egen opfattelse af, hvad der anses for at være kvalificeret viden. De dominerende faggrupper, som i dette tilfælde er autoriserede psykologer, opfatter andre faggrupper gennem kategorier fremkaldt af dominansforholdet, hvorigennem psykologernes viden favoriseres. Videre kan det fremhæves, at psykologer opnår en position, hvor de kan opretholde deres egen opfattelse af feltets spilleregler (doxa), hvilket i dette tilfælde bliver til en faglig opvejning af, hvad der anses for at være en uvildig vurdering.

4.3.2.1. Faglige stridigheder

For at give et eksempel på, hvordan interaktionen mellem en psykolog og familiebehandler kunne udspille sig i praksis, afbilder informanten Kathrine en episode, hvor modsætningsforholdet kommer tydeligt til udtryk:

Når jeg spørger familiebehandleren, så har de måske en masse fancy ord, men de kan slet ikke forklare mig, hvad det er, de ser, så til sidst, der sagde jeg, jeg plejer faktisk at være meget venlig, men sidst, der var jeg faktisk lidt skarp, og der sagde jeg: "Nu fortæller du mig om legeterapi" "Du fortæller mig om filial terapi, du fortæller mig, at de skal blive gode til at mentalisere. Du har en masse fine begreber, men prøv at fortælle mig med helt almindeligt dagligdagsord, hvordan du ser, at det sker." Så kommer det jo frem, at han faktisk ikke rigtig ser børnene. Han sidder bare og snakker med mor og far, og de fortæller ham, at det går godt, og derfor så rapporterer han til mig, at det går godt. Det er jo synd (Interview Kathrine).

I citatet udfolder Kathrine den kompleksitet, der opstår i samarbejdsfladen med en familiebehandler. Citatet tydeliggør en uoverensstemmelse, der opstår i kraft af, at Kathrine bliver frustreret over familiebehandlerens måde at italesætte barnets forhold på. Hertil kommer Kathrine også hurtigere til at dominere samtalen, fordi hun udnytter sin viden om legeterapi til at pege på, at familiebehandleren mangler en faglig forståelse for barnets signaler. Kathrine udspørger familiebehandleren og når efterfølgende til en konklusion om, at han ikke har aflæst barnet korrekt, hvorfor hun ligeledes udtrykker at have ondt af børnene. I sammenligning med Anjas tidligere citat om overvurdering af egen indsats, ser vi i citatet det samme mønster, idet familiebehandleren rapporterer en positiv udvikling på baggrund af en samtale med forældrene, som ifølge Kathrine helt grundlæggende fører til en fejltolkning af barnet.

I ovenstående tilfælde opstår der en diskrepans mellem de benyttede teknikker i form af forskellige terapiformer og viden i forhold til at omsætte disse terapiformer til brugbar viden, om forståelsen af barnets relationelle miljø, tilknytningsmønstre, forældrenes mentaliseringsevner osv. Kathrines konfrontation er et udtryk for en skarp kritik, der rettes mod familiebehandlerens abstraktionsniveau, hvor kritikken eksplicit går på, at de objektive og subjektive egenskaber af familiebehandlerens opgaveløsning ikke harmonerer med hinanden. Kathrine udnytter sit eget videnssystem til at

argumentere for, at familiebehandleren ikke besidder den nødvendige viden om forskellige terapiformer og dertil sammenkæder det til, at han ikke lykkedes med at omsætte sin terapeutiske viden til, hvilke signaler barnet udviser. Citatet afbilder helt konkret en videnskamp, som udspiller sig i samarbejdsfladen mellem Kathrine og familiebehandleren, hvilket resulterer i faglige stridigheder.

Set i betragtning af Bourdieus terminologi (Priour & Sestoft, 2006) må det antages, at fagligheden tilskrives en værdi i de samarbejdsfelter, psykologerne indgår i med andre faggrupper. Når psykologerne i empirien lægger høj vægt på fagligheden, må det ud fra Bourdieus termer siges at få en egenskab i form af symbolsk værdi. Eftersom psykologiske fagtermer anvendes af andre faggrupper udover psykologerne selv, får det endvidere en symbolsk effekt, idet psykologfaglig viden er efterspurgt i feltet og dermed får en privilegeret status. Problemet opstår imidlertid, når familiebehandleren ifølge Kathrine mislykkes med at oversætte disse fagtermer til dagligsprog forstået på den måde, at Kathrine under episoden demonstrerer at kunne beherske de psykologfaglige begreber. Det gør hun ikke blot ved at anvende dem, men også viser at kunne bruge det som et værktøj til at forklare, hvad der sker i praksis.

4.3.3. Manglende psykologisk indsigt

De to forrige afsnit har haft fokus på kompleksiteten af de autoriserede psykologeres arbejde på familieinstitutionerne i samspillet med andre familiebehandlere. Formålet med dette afsnit er at anskueliggøre, hvilke bevæggrunde psykologerne har for at kritisere andre faggruppers faglige perspektiver, og hvad årsagen kan være til, at der opstår videnskampe i samarbejdsfladen. Afsnittet har særligt fokus på vurderingen af samværsgrundlaget mellem barn og forældre. I empirien fremstiller informanterne negative historier, hvad angår opmærksomheden på børns reaktionsmønstre i samværet med deres biologiske forældre. Da fagligheden spiller en stor rolle for vurderingen af samværsgrundlaget, viser empirien tendenser til, at psykologerne kritiserer familiebehandleres manglende indsigt i børns negative reaktionsmønstre til samværsobservationerne. Om dette italesætter Kathrine:

Det er et kæmpe problem, at fagligheden ikke er højt nok, kæmpe problem, at de ikke ved, hvad de ser, at de ikke kan genkende angst i et barn på halvandet år, hvis du ikke ved, hvordan det ser ud, så er det altså et stort problem, hvis du ikke har nogen fornemmelse

af, hvordan autisme, ADHD, mental retardering i øvrigt også ser ud. Du kan meget hurtigt mistolke et barn, at der er en tilknytningsforstyrrelse, hvis det faktisk er mentalt retarderet, fordi det ligner faktisk det samme, men det er det slet ikke (Interview Kathrine).

I ovenstående citat pointerer Kathrine, at det halter med fagligheden på de fleste familieinstitutioner, hvilket hun understreger som et stort problem. Det er især problematisk, at reaktionsmønstre såsom angst, autisme, ADHD og mental retardering ikke genkendes hos småbørn. I citatet kritiserer Kathrine primært det visuelle aspekt af arbejdet, som kan opleves komplekst, hvis man ikke har forstand på forskellige adfærdsmæssige udtryksformer. I denne sammenhæng kan der derfor argumenteres, at psykologernes komplekse arbejde består i at vurdere det visuelle, og kompleksiteten i samarbejdet kan opstå i forbindelse med at forskellige faggrupper perciperer det observerbare anderledes i forhold til, hvad de selv ser og hører, og heraf hvilke konklusioner der drages efterfølgende.

Informanten Anja har en tilsvarende opfattelse af andre faggruppers manglende forståelse for småbørns negative reaktionsmønstre i samværet. I nedenstående citat hævder hun, at dem der overværer samværet ikke er dygtige nok til at aflæse, hvad der foregår:

Og der er samvær, og dem der har det samvær, de er faktisk ikke dygtige nok til at se hvad der foregår. For det der foregår, det er at der er massive afvisning reaktioner fra barnets side, der er undvigereaktioner, hvis man har forstand på spædbørn, så kan man se at der er undvigereaktioner... i massevis og barnet er i udu. Spiser ikke, kaster op, sover ikke om natten, har skrigeture i op til 4 dage efter, hver gang det har været sammen med sin mor, selvom det foregår i neutrale lokaler i halvanden time, og med en konsulent (Interview Anja).

Anja giver i citatet et eksempel på en række alarmerende undvigelses-symptomer hos et 10 måneder spædbarn efter det har været i samvær med en dårlig mor, som skiftevis er over- og underinvolveret, hvilket medfører, at barnet trækker sig (Interview Anja). I lighed med Kathrines antagelse om den manglende faglighed, pointerer Anja, at der mangler fagligt dygtige fagfolk til at genkende disse undvigelses-symptomer hos spædbørn. Hun forklarer videre, at samværsundersøgelsen i denne sag resulterede i en samværsafbrydelse, men inden da havde barnets undvigelsesreaktioner stået på længe,

hvilket ifølge Anja var bekymrende både, hvad angik det faglige aspekt og barnets udvikling. Set i betragtning af sagens alvorlighed, kan det siges, at sagens karakter bærer præg af vilde problemer. Når sagen har denne vilde karakter, afhænger løsningen således også af den, der vurderer samværet. Det er Anjas bevæggrund for at kritisere andre faggrupper, eftersom hun har en anden opfattelse af, hvad den bedste løsning er i den konkrete situation. Anjas kritik udspringer primært af, at spædbarnet trues på sin udvikling, når det i forvejen viser tegn på negative reaktionsmønstre, hvilket yderligere medvirker til, at barnet fastholdes i noget, der får konsekvenser for dets videre udvikling.

Ovenstående skildring af det komplekse arbejde i forhold til den visuelle vurdering af samspilsobservationerne, kan nuanceres med Bourdieus begreber om felter og doxa (Järvinen, 2013). Psykologerne kan i denne sammenhæng siges at indgå i felter, hvor der forhandles om, hvorvidt en faglig betragtning anses for at være anerkendelsesværdigt. Kathrine udtrykker eksempelvis i citatet, at et barn hurtigt kan fejltolkes, hvortil hun kommer med et eksempel på forskellen mellem at være tilknytningsforstyrret og mentalt retarderet. Her fremhæver hun, at de nævnte karakteristika i praksis kan fremtræde identiske, men i virkeligheden kan der være tale om en fejltolkning, fordi noget, der viser sig som en tilknytningsforstyrrelse, kan være tegn på mental retardering. I bourdieusk forstand knytter dette sig til faggruppernes forskellige perceptionskategorier af det observerbare. Eftersom psykologerne observerer samspillet ud fra egen perceptionskategori, har de nemmere ved at diskvalificere andres faglige betragtninger. Således har de medindflydelse på spillereglerne i forhold til, hvordan specifikke forhold skal tolkes.

4.3.3.1. Nye jurisdiktioner og uddannede dommere

I empirien tilkendegiver informanten Eva, at hun har en opfattelse af, at børn i Danmark fastholdes i noget skadeligt i længere tid, før de kommer hos en anden familie. Når der ikke reageres tidligere på risiciene i børns tilværelse, risikerer børnene at vedligeholde den usikre tilknytning specielt i tilfælde, hvor samværet foregår med dårlige forældre. Hertil opstiller Eva, med inspiration fra Norge, et normativt ideal for, hvor beslutningskompetencen skal ligge i samværssagerne. I tråd med dette beskriver hun, at Norge har foretaget en opkvalificering af de dommere, som dømmer samværsundersøgelserne. Dommerne i Norge er blevet opkvalificeret til at skulle bidrage med psykologisk ekspertise med henblik på at lave en faglig bedømmelse af risikofaktorerne ved opretholdelsen af et samvær, således at børnene påtager mindst mulig belastning (Interview Eva). Sammenholdt med Kathrines og Anjas udtalelser fra forrige afsnit om den manglende psykologiske

indsigt, bunder hele dette drømmescenarie i en opfattelse af, at der mangler fagligt dygtige fagfolk til at genkende risikofaktorer, der viser sig som negative reaktionsmønstre hos truede børn.

Evas drømmescenarie er udtryk for suveræn magt, idet beslutningskompetencen til at træffe afgørelser om afbrudt samvær hører under forvaltningens jurisdiktionsområde. Set i betragtning af Abbotts termer (Abbott, 1988) kan der i denne sammenhæng være tale om kognitive strategier for at ændre i jurisdiktioner. Hertil skal det pointeres, at Eva ikke entydigt tilkendegiver et ønske om at ændre i forvaltningens jurisdiktion, men det er blot for at illustrere, at Evas normative kritik udspringer af den manglende indsigt i børn udvikling psykologisk set. I denne sammenhæng kan en analytisk betragtning være, at Eva anvender reduktionsargumentet i forsøget på at omdefinere forvaltningens jurisdiktion. Reelt set vil det være et angreb mod, hvordan forvaltningen klassificerer samværsvanskelighederne og heraf, hvordan de logiske slutninger drages i forhold til en konkret beslutning. I praksis vil det betyde, at problemforståelsen og beslutningskompetencen inkorporeres i en anden faggruppes jurisdiktion, således at forvaltningens opgaveterritorium reduceres til noget, der kan løses af uddannede dommere.

4.3.4. Flydende jurisdiktionsgrænser på opholdssteder

Empirien viser ét tilfælde på en mildere version af en jurisdiktionskamp, hvor informanten Kathrine retter skarp kritik mod normaliseringen af en mekanikers håndtering af pædagogiske opgaver på opholdssteder. Denne kritik udspringer primært af de erfaringer og observationer, hun har gjort på visse opholdssteder. Kathrine er åbenlyst fortaler for, at mekanikere ikke bør have jurisdiktion til at håndtere komplekse faglige opgaver på opholdsstederne. Hendes argument går derfor på at styrke den pædagogiske jurisdiktion ved at fjerne andre professionsgrupper, som ikke har den nødvendige uddannelse for at udføre pædagogisk arbejde. I nedenstående citat fælder Kathrine en hård dom mod mekanikere på opholdsstederne og udtaler følgende:

Der er alt for mange opholdssteder, der er alt for dårlige, og det er sådan noget, jeg virkelig kan blive sur over, fordi jeg kan næsten ikke holde ud af at kigge på det faktisk. Det er noget af det, jeg virkelig synes, der er svært, når jeg kommer ud, for jeg kommer jo mange steder hen. Jeg kan næsten ikke holde det ud. Jeg kan ikke holde ud, at man ansætter en mekaniker, fordi han er god til drenge. Det er slet ikke det, de har brug for (Interview Kathrine).

I citatet udtrykker Kathrine en frustration, som først og fremmest rettes mod opholdssteder, der ansætter mekanikere til at lave pædagogisk arbejde, hvorefter hun påstår, at mekanikere hverken er egnede til at løfte opgaven eller har kapacitet til at forstå, hvad børnene har brug for. Denne kritik udspringer med stor sandsynlighed af Kathrines egen opfattelse af, hvad der anses for at være fagligt kvalificerende, idet hun selv kommer fra en psykologfaglig disciplin og derfor ikke vil acceptere det faktum, at mekanikere ansættes steder, hvor pædagogisk viden bør sættes i højsædet. Hele frustrationen bunder derfor i, at mekanikere ikke er specialiserede til at understøtte børn og unge i deres videreudvikling, hvorfor hun tager afstand til beslutningen om at ansætte mekanikere.

Ud fra Abbotts teoretiske ramme (Abbott, 1988) kan det siges, at mekanikers abstraktionsniveau i form af kapaciteten til at forstå pædagogisk arbejde ikke korresponderer med Kathrines akademiske videnssystem. Hun er åbenlyst imod mekanikers tilstedeværelse i den pædagogiske profession, da de ifølge Kathrine ikke er fagligt egnede til at håndtere komplekse opgaver af pædagogisk karakter. Kritikken ekspliciteres med henblik på, at mekanikere tilhører en anden profession og på opholdssteder bliver tildelt samme jurisdiktioner som pædagogerne. Dette kan i Abbotts terminologi være en årsag til udefrakommende forstyrrelser i systemet i og med, at Kathrine, som tilhører en anden profession, markerer sine synspunkter med hård kritik om en anden profession. I citatet udtrykker hun endvidere, at opgaveløsningen på opholdsstederne bærer præg af flydende jurisdiktionsgrænser, eftersom hun påpeger, at fagligheden svækkes og fjerner den professionelle identitet, som pædagogerne råder over.

Ovenstående empiriske betragtning er det tætteste eksempel på en jurisdiktionskamp, men som påpeget tidligere i analyseafsnittet, skal disse udsagn ikke tolkes som reelle jurisdiktionskampe. Det begrundes i, at empirien ikke viser tendenser til store og konfliktfyldte kampe mellem professioner, men snarere viser tegn på mildere videnskampe, som i praksis udspiller sig i en direkte interaktion mellem forskellige faggrupper.

4.3.5. Delkonklusion

Det kan ud fra tredje delanalyse i store træk konkluderes, at informanterne oplever udfordringer i samarbejdsfladen med andre faggrupper. Denne kompleksitet fremtræder i empirien i forskellige sammenhænge og kommer primært til udtryk gennem kontaktfladen til forskellige fagpersoner. I praksis kan der udspille sig en videnskamp ved udformningen af opdraget, hvor psykologerne kan opleve, at der opstår uoverensstemmelser i forbindelse med opfattelsen af opgavens formål.

Derudover kommer det komplekse arbejde til udtryk ved eksempelvis samspilsobservationer og samspilsundersøgelser, hvor psykologerne kritiserer behandlere på familieinstitutioner for blandt andet at være for farvede i deres tilgang til arbejdet og de forhold, de ser. Denne kritik udspringer af familiebehandlerens manglende psykologiske indsigt, som ifølge informanterne er mangelfulde. Dette er ifølge informanterne problematisk, da disse blinde vinkler i arbejdet forhindrer familiebehandlerne i at spotte negative reaktionsmønstre hos truede børn, som i forvejen er truet på deres udvikling. Det kan i praksis medføre faglige stridigheder, når psykologerne er dybt uenige i behandlernes faglige betragtninger af det visuelle vurderingsarbejde. Som påpeget i analysen, viser empirien ikke tegn på store konfliktfyldte jurisdiktionkampe, men i empirien retter en af informanterne skarp kritik mod opholdssteder, som ansætter mekanikere, fordi de får jurisdiktion til at udføre pædagogisk arbejde.

Kapitel 5: Diskussion

Med udgangspunkt i et socialfagligt perspektiv har undersøgelsen relevans for det sociale arbejdes felt, eftersom anbringelser af børn og unge i socialt udsatte positioner er symptom på sociale problemer i samfundet. Derfor skal det være et mål for samfundet at støtte børnene og deres familie bedst muligt (Dansk Socialrådgiverforening, 2019). For at kunne støtte børnefamilierne bedst muligt, skal det sociale område, ifølge Dansk Socialrådgiverforening, være mere vidensbaseret. De italesætter mangel på mere og bedre forskning i forbindelse med beslutningsgrundlaget for mulige anbringelser, hvor alle aktører bør inddrages herunder forældre, barnet, nære relationer m.m. (ibid.).

I forbindelse med beslutningsgrundlaget skulle sagsbehandlere førhen godtgøre, at en forælder var uegnet før en anbringelse eller adoption uden samtykke kunne finde sted. Denne godtgørelse var en længerevarende proces, som kunne udskyde afgørelsen om en mulig anbringelse. På nuværende tidspunkt er lovkravet ændret, så der ikke længere kræves en godtgørelse, men blot en sandsynliggørelse fra autoriserede psykologer. Psykologerne skal lave en vurdering af forældreevne, som skal danne grundlag for kommunens endelige beslutning. Der er således sket et skift, hvor man ikke længere skal bevise, at forældreevnen er varigt nedsat, men blot vurdere, at der er sandsynlighed for, at forældrene ikke kan drage omsorg for deres barn.

Formålet med skiftet er at skabe større fleksibilitet i reglerne, hvor fagprofessionelle vurderinger prioriteres højere ud fra en intention om at skabe mere tillid til deres faglighed (Social- og Ældreministeriet, 2021). Advokatrådet var særligt kritiske, da lovforslaget blev fremlagt i 2014-15. Deres begrundelse var, at ændringen ville få fatale konsekvenser ved adoption uden samtykke, da en afgørelse ikke kan ændres, når adoptionen først er vedtaget (Adoptionsnævnet, 2014). Endvidere fremhæver advokatrådet, *”fordi forbuds-sager behandles hurtigere, og man anerkender, at der ikke er tid til at indhente det bevis, der kan ”godtgøre” krænkelsen eller det retsstridige forhold”* (Adoptionsnævnet, 2014). Ændringen fra *”godtgørelses-princip”* til *”sandsynliggørelses-princip”* blev således en realitet, fordi intentionen var at forkorte forløbet, hvorfor den faglige vurdering blev mere central.

Fordelen kan således være, at forløbet i beslutningsprocessen bliver kortere, hvorved barnet kan hjælpes bedst og hurtigst muligt, mens ulempen kan være, at den udførende psykolog kun kan skabe et øjebliksbillede af forældrene. Dette kan være problematisk, fordi der er tale om risikofamilier, hvis liv og adfærd kan være præget af mange faktorer, som kan påvirke deres adfærd i perioden, hvor FKU'en udføres, hvilket kan få en betydning for udfaldet af undersøgelsen. En anden ulempe er, at forældrene kan forsøge at beskrive deres forældreskab ud fra, hvad de tror, psykologerne ønsker at høre. Dette kan resultere i, at iscenesættelsen af dem selv som "gode" forældre kan bevirke, at de fremstår som afvigende eller urealistiske, hvilket vores analytiske fund peger på.

Derudover kan yngre psykologer, ifølge informanterne, udgøre en ulempe i forhold til "sandsynligheds-princippet", fordi deres manglende erfaring gør dem inkompetente i forhold til at vurdere forældrene korrekt. Vi kan reelt set ikke vide, om informanterne har ret i disse påstande, da vi ikke har interviewet dem. Forkerte vurderinger kan resultere i, at forældre enten fratages forældremyndigheden, eller at barnet bliver boende hos forældre, der ikke kan leve op til forældreansvaret.

Grænsen mellem "godtgørelses-princip" og "sandsynliggørelses-princip" er hårfin, eftersom ansvarsmyndighederne i begge henseender skal dokumentere, om forældrene kan drage omsorg for barnet på længere sigt. Det der adskiller principperne er, at godtgørelsen kræver dybdegående beviser fra flere aktører, hvorimod sandsynliggørelsen kræver psykologernes vurdering af sandsynligheden for, hvorvidt forældre besidder et tilstrækkeligt niveau af forældreevne og udviklingspotentiale.

Som beskrevet i problemfeltet, udtalte Mette Frederiksen i sin nytårstale fra 2020 at flere børn bør bortadopteres i forsøget på at give dem en stabil opvækst med forbedrede udviklingsmuligheder (Regeringen, 2020). I forlængelse heraf, har vi været interesseret i at høre psykologernes holdning til, hvorvidt de ud fra et psykologfagligt synspunkt er enige. Ifølge psykologen Eva, går man i Danmark for vidt i forhold til at give forældrene chancer for at forbedre sig. Videre beskriver hun, at det har konsekvenser for barnets tarv, samt at børn skal være meget ødelagte for at få lov til at komme i en anden familie (Interview Else). Derfor mener hun også, at der er en del tilfælde, hvor børn ville have haft bedre af at blive bortadopteret (Interview Else). Samme pointe fremhæves af de øvrige informanter. På trods af dette, giver alle informanter udtryk for, at en beslutning om adoption uden

samtykke altid bør hvile på en individuel vurdering. Derfor kan man ifølge psykologerne ikke udtale sig generelt om, hvorvidt et øget antal adoptioner uden samtykke er en god løsning.

I tilknytning hertil udtaler informanten Marie, hvordan hun oplevede udtalelserne i nytårstalen som unuanceret, og at hun hellere havde set Mette Frederiksen tale ind i, hvordan der kan arbejdes med at fjerne “de rigtig børn” (Interview Marie). Psykologerne udtrykker samme pointe, hvorfor vi ser, at der blandt informanterne er skepsis i forhold til, hvorvidt børn fjernes af de rigtige årsager. Det med at fjerne “de rigtige børn” relaterer sig, ifølge psykologerne, til kvaliteten og fagligheden blandt andre faggrupper, som arbejder med de børn og forældre, sagerne drejer sig om. Sammenfattende går kritikken på, at manglende faglighed og ekspertise gør, at børn og forældre vurderes forkert. Det kan have negative konsekvenser fordi det kan medføre, at børn fastholdes i mistrivsel, eller at forældre vurderes til at være mere eller mindre egnede til forælderrollen, end de reelt er (Interview 2-8). Således kan fejlvurderinger af både børn og forældre føre til, at der træffes beslutninger om barnets fremtid, som ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til barnets tarv. For at undgå dette, fremhæver flere af psykologerne, at der bør være en ekstra certificering, som bidrager til at øge kvaliteten i vurderingerne. Ved at øge kravene til, hvem der må udføre FKU'er, mener psykologerne, at man bedre vil kunne finde frem til, hvordan man træffer de beslutninger, som vurderes at være mest gavnlige for det enkelte barn. Dette bidrager til, at kun “de rigtige” børn bortadopteres.

Derudover italesætter psykologerne Anni, Anja, Else og Kathrine, hvordan adoption ikke altid er den bedste måde at hjælpe denne gruppe af børn og unge. De nævner, at det i nogle tilfælde vil være bedre for barnet eller den unge at få en videreført anbringelse og eventuelt afbrudt samvær, frem for at blive bortadopteret. Dette begrundes de med, at nogle børn og unge er så knyttet til deres plejefamilie og i øvrigt har en alder, som gør, at det ville være et overgreb, hvis man besluttede, at de skulle bortadopteres til en fremmed familie. Derudover kan der ifølge psykologerne Peter og Kathrine være en udfordring ved, at børn og plejefamilier mister nogle rettigheder, hvis barnet går fra at være plejebarn til adoptivbarn. Hvis barnet får en videreført anbringelse, vil det kunne blive i plejefamilien anbringelsesperioden ud. Dette giver ifølge psykologerne Anja og Anni ro og stabilitet, hvilket er gavnligt for den anbragte. I modsætning hertil nævner de også, ligesom Else og Peter, at adoption kan være en god løsning, når der er tale om nyfødte eller småbørn. Dette skyldes, at adoption medfører stabilitet og udgør et godt udgangspunkt for tilknytning mellem barn og forældre (Interview 2, 4, 6, 8).

Vi ser altså, at informanterne ikke er entydigt enige i den socialpolitiske agenda, om at flere børn bør bortadopteret. Derudover ser vi også, at mange faktorer spiller ind, når psykologer og andre fagprofessionelle arbejder med at tilrettelægge hjælpeforanstaltninger til denne gruppe af børn og unge. Derfor er der ifølge psykologerne tale om et komplekst vurderingsarbejde, hvorfor psykologerne argumenterer for, at man burde arbejde for at løfte fagligheden og øge kravene til, hvilke psykologer, der må lave denne type af vurderinger.

Som beskrevet i problemfeltet tog Folketinget tilbage i 2009 det første skridt mod Barnets Lov, hvor reglerne i adoptionsloven blev ændret med den hensigt at skabe mere kontinuitet i anbringelsesforløb. Set i betragtning af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol retspraksis, må adoption uden samtykke kun foranstalles i ekstraordinære tilfælde, hvor det vurderes, at forældrene er uegnede i så høj grad, at de ikke kan tage vare på deres barn/børn (Institut for Menneskerettigheder, 2023). Lovændringerne i 2009 og 2015 har medført, at antallet af adoptioner uden samtykke har været langsomt stigende i Danmark. Før 2009 var der gennemsnitligt et barn årligt, som blev bortadopteret uden samtykke. I perioden fra 2009 til 2015 var der gennemsnitligt to børn årligt og efter 2015 steg gennemsnitsantallet til otte børn årligt (Paulsen, 2020). Selvom tallene ikke peger på en alarmerende udvikling, har spørgsmålet om tvangsbortadoption som en alternativ løsning ligeledes delt vandene i den politiske debat. Der er tale om en vanskelig etisk beslutning, der kan være med til at krænke både børnenes og forældrenes ret til familieliv (Søndergaard, 2021).

Ifølge en undersøgelse udført af Ankestyrelsen har de nordiske lande, herunder Sverige og Norge, forskellige forståelser af kontinuitet og stabilitet i anbringelsesforløbet som følge af landenes forskellige organisering af lovgivningen på anbringelsesområdet. Norsk lovgivning reguleres således, at børn og unge ikke oplever mange skift mellem anbringelsesstedet og familie. Kontinuiteten sikres yderligere ved, at barnets relation til plejeforældre vægtes højere end forældrenes ønsker, hvilket endvidere får betydning for, hvorvidt barnet skal hjemgives. Omvendt prioriteres det i svensk lovgivning, at barnet så vidt muligt skal hjemgives, såfremt omstændighederne tillader det. Dette gøres med den hensigt at genetablere stabiliteten hjemme hos forældrene (Ankestyrelsen, 2021).

I både norsk og svensk lovgivning er der ifølge undersøgelsen lovhjemmel til at videregive forældremyndigheden til plejeforældre, og hertil muliggør norsk lovgivning også at foranstalte en

bortadoption uden samtykke (Ankestyrelsen, 2021). Med de nye lovændringer i adoptionsloven fra 2009 og 2015, ser vi således et skift i dansk lovgivning på anbringelsesområdet, hvor barnets tarv vægtes højere og forældrenes chancer for at opretholde tilknytningen til deres barn/børn mindskes. Samme tendens ser vi i den kommende Barnets Lov, hvor der lægges op til, at børn skal have ret til at frasige sig samvær med deres biologiske forældre. Tidligere var det kun forældrene, der havde sådanne rettigheder (Social- og Ældreministeriet, 2021). I denne henseende kan det diskuteres, om den danske lovgivning på anbringelsesområdet bevæger sig mere hen imod norsk lovgivning; En lovgivning, der gennem domme ved den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har rejst en debat om, hvorvidt Norge er for vidtgående i forhold til at prioritere barnet over forældrenes ret til familieliv (ibid.).

Kapitel 6: Konklusion

Formålet med undersøgelsen har været at svare på: *Hvordan vurderes forældreskab gennem forældrekompetenceundersøgelser, og hvad er særligt udfordrende for autoriserede psykologer i dette arbejde?* For at besvare denne problemstilling har vi udført syv kvalitative interviews, heraf seks med autoriserede psykologer og ét med én, der er leder for et team af sagsbehandlere og autoriserede psykologer, der alle arbejder med FKU'er. På baggrund af disse interviews kan vi konkludere, at arbejdet med at vurdere forældreskab er et komplekst vurderingsarbejde, der kræver et højt videns- og erfaringsniveau at udføre, samt at psykologerne oplever udfordringer i samarbejdsfladen med andre faggrupper.

Angående psykologernes arbejde med at vurdere forældreskab, kan det konkluderes, at forældreevne, ifølge psykologerne, udgøres af mentaliseringsevne, affektregulering og kognitive funktioner, samt at forældreskabet påvirkes af forældrenes evner inden for disse områder. I tilknytning hertil understreger de, at det er vigtigt, at forældreskab ikke vurderes op mod urealistiske forventninger om, hvornår forældreskabet er tilstrækkeligt. Derudover kan vi konkludere, at psykologerne benytter en bred vifte af psykologiske undersøgelsesmetoder, når de skal vurdere forældreevne. Hertil knytter sig en kompleksitet, som opstår, når de skal sammenholde mange typer informationer for at nuancere blikket på forældreevne og udviklingspotentiale.

Derudover konkluderes det, at psykologerne oplever en øget kompleksitet i forhold til at vurdere sager om anbringelse end sager om adoption uden samtykke. Dette skyldes, at forældre i sager om adoption uden samtykke er resourcesvage i en grad, som gør at det næsten er indlysende for psykologerne, at de ikke kan tage vare på barnet, hvilket ofte skyldes lavt intelligensniveau eller udviklingshæmning. Når anbringelsessager er mere komplekse for psykologerne at vurdere, skyldes det at forældrene har flere ressourcer, hvorfor der er flere gråzoner og faktorer, som kan påvirke tipping pointet. Yderligere konkluderes det, at der er en særlig usikkerhedsfaktor i forhold til at vurdere sager om ufødte børn, fordi det ikke er muligt at lave samspilsobservationer, hvorfor psykologerne tilgår disse sager med øget forsigtighed.

Hvad angår arbejdet med at sammensætte den endelige vurdering kan vi konkludere, at psykologerne opfatter det som en kompliceret proces, hvorigennem de søger at skabe en rød tråd gennem alle tilgængelige informationer, for at skabe et nuanceret billede af både forældreevne og

udviklingspotentiale. Afslutningsvis kan vi på baggrund af analysen udlede, at psykologerne oplever nogle etiske dilemmaer, der opstår i forhold til at vurdere forældre som utilstrækkelige. Dette kommer eksempelvis til udtryk, når psykologerne skal konfrontere forældrene med deres utilstrækkelighed.

Endvidere kan vi konkludere, at autoriserede psykologer bør besidde et højt niveau af faglighed for at kunne udarbejde forældrekompetenceundersøgelser af tilfredsstillende kvalitet. Ifølge informanterne kræves det, at de udførende psykologer har et tilstrækkeligt højt vidensgrundlag, hvis FKU'er skal udarbejdes med høj kvalitet. Af denne grund italesætter informanterne mangel på kvalitetssikring, hvad angår psykologifagligheden blandt yngre psykologer. Informanterne er enige om, at autorisation ikke alene er fyldestgørende, men derimod skal autoriserede psykologer opkvalificeres til at kunne udføre FKU'er. Hertil bliver et ratingsystem udfoldet som en mulighed, hvor kommunale udbydere bør kunne vælge mellem autoriserede psykologer, som er kvalificerede. Der er her tale om en certificeringsordning, hvor intentionen er at sikre kvaliteten af FKU'erne. En sådan ordning vil ligeledes beskytte autoriserede psykologer fra at blive kritiseret af Psykolognævnet for at udføre FKU'er af ringe kvalitet, hvilket psykologerne beskriver som en udfordring.

Ydermere kan vi i denne forbindelse konkludere, at neutralitet er essentielt i psykologernes vurderingsarbejde. Psykologerne skal undgå at udlede generaliserende konklusioner, hvorfor de skal være neutrale og uhildet, ellers kan psykologerne overse nuancer, som ellers kan være problematiske. Derfor er objektiviteten et vigtigt redskab i udførelsen af FKU'er, selvom tilstrækkelig objektivitet kan være en udfordring at leve op til. Dette kan opretholdes gennem supervision eller samarbejde med andre kvalificerede psykologer, da den udførende psykolog således kan udvide sine perspektiver på sagerne. Psykologernes faglige vurdering og deres erfaringer er således afgørende for undersøgelsens udfald, som også er faktorer, der fremmer kvalitetssikringen.

Slutteligt kan vi konkludere, at psykologerne oplever udfordringer i samarbejdsfladen med andre fagprofessionelle. Udfordringerne er baseret på, at der opstår uoverensstemmelser i forhold til den faglige vurdering. Dette kan føre til en videnskamp mellem autoriserede psykologer og andre faggrupper som følge af, at de har forskellige perspektiver på det visuelle vurderingsarbejde. Psykologerne kritiserer blandt andet i denne forbindelse familiebehandlere på familieinstitutioner for at mangle psykologisk indsigt. Komplexiteten kommer til udtryk ved, at familiebehandlere kan komme til at overse de negative reaktionsmønstre hos børnene under samspilsobservationer og samspilsundersøgelser. Dette skyldes deres manglende faglige indsigt i børnenes udvikling, da de

ikke er kvalificeret til at kunne vurdere, hvad børnene fejler psykologisk set. Vi kan således konkludere, at denne problematik kan føre til faglige stridigheder mellem faggrupperne, da der opstår uenigheder i vurderingsarbejdet.

Kapitel 7: Litteraturliste

Abbott, A. (1988). *The system of professions: An essay on the division of expert labor*. Chicago: The University of Chicago Press.

Adoptionsnævnet (2014). Høringssvar, pp. 1-168.

Andersen, M. H., Jørgensen, L. & Davidsen, S. (2016). Litteratur- og informationssøgning i samfundsvidenskaberne, I Kristensen, C. J. og Hussain, M. A. (red.) *Metoder i Samfundsvidenskaberne*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, pp. 57-71.

Andersen, L. B., Binderkrantz, A. S., & Hansen, K. M. (2012). *Metoder i statskundskab*. København: Hans Reitzels Forlag.

Ankestyrelsen (2020). *Beskyttelse af titler*, <https://ast.dk/naevn/psykolognaevnet/beskyttelse-af-titlerne-psykolog-og-autoriseret-psykolog> [Sidst besøgt 02.04.2023]

Ankestyrelsen (2021). *Ny undersøgelse: Forskellige tilgange til anbringelsesområdet i de nordiske lande*, <https://ast.dk/born-familie/artikler/sager-om-born-og-unge/ny-undersogelse-forskellige-tilgange-til-anbringelsesområdet-i-de-nordiske-lande?fbclid=IwAR3UWXO-SGYggL1FzhclF0vxJ8gSeG36cO9xkrh2U2WRVKpebxOWGPjHZrY> [Sidst besøgt 30.05.2023]

Baviskar, S., Christoffersen, M. N., Karmsteen, K., Hansen, H., Leth-Espensen, M., Christensen, A., Brauner, J. (2016). *Kontinuitet i anbringelser: Evaluering af lovændringer under Barnets Reform. Delrapport 1*. VIVE (SFI), pp. 1-125.

Bourdieu, P. (1995). *Distinktionen: En sociologisk kritik af dømmekraften*. Oslo: Pax Forlag.

Byriel, C. & Damgaard, I. (2001). *Introduktion til Supervision*. København: C.A. Reitzels Forlag.

Christensen, G. & Hamre, B. (2018). *At tænke Foucault*. København: Forlaget for UP Unge Pædagoger.

Dansk Socialrådgiverforening (2019). Anbringelsesområdet – det mener Dansk Socialrådgiverforening, pp. 1-10.

Foucault, M. (2002). *Overvågning og straf: Fængslets fødsel*. Frederiksberg: Det lille forlag.

Institut for Menneskerettigheder (2023). *Lov om tvangsadoptioner kan føre til krænkelse af retten til familieliv*, <https://menneskeret.dk/nyheder/lov-tvangsadoptioner-kan-foere-kraenkelse-retten-familieliv> [Sidst besøgt 30.05.2023]

Järvinen, M. (2013). Pierre Bourdieu, I Andersen, H. K. & Kaspersen, L. B. (red.), *Klassisk og Moderne Samfundsteori* (s.365-385). København: Hans Reitzels Forlag, pp. 365-385.

Järvinen, M. (2014). *Et magtperspektiv på mødet mellem klient og system*. København: Hans Reitzels Forlag.

Järvinen, M., Mik-Meyer, N., Obling, A. R. & Bjerg, H. et al. (2012). *At skabe en professionel - Ansvar og autonomi i velfærdsstaten*. København: Hans Reitzels Forlag.

Juul, S. (2012). Hermeneutik, I Juul, S. & Pedersen, K. B. (red.) *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori - en indføring*. København: Hans Reitzels forlag, pp. 107-148.

Krogstrup, H. K (2007). *Det handicappede samfund*. Aarhus: Forlaget System.

Kvale, S. & Brinkmann S. (2015). *Interview. Det kvalitative interview som håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag.

Monrad, M., Olesen, S. P. (2018). *Forskningsmetode i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag

Nilsson, R. (2009). *Michel Foucault – en introduktion*. København: Hans Reitzels Forlag.

Olsgaard, M., Schmidt, A., Sørensen, A. S., (2021). *Tvangsfjernelse og bortadoption af børn og unge i praksis*. Tranbjerg: Trykværket.

Paulsen, S. (2020). Forskning: Åbne adoptioner fungerer bedst. *Dansk Socialrådgiverforening*, 17. marts 2020.

Prieur, A. & Sestoft, C. (2006). *Pierre Bourdieu: En introduktion*. København: Hans Reitzels Forlag.

Psykologloven. (2018, LBK nr 52 af 24/01/2018). Bekendtgørelse af lov om psykologer m.v. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/52> [Sidst besøgt 30.05.2023]

Regeringen (2020). Mette Frederikssens nytårstale 1. januar 2020, <https://www.regeringen.dk/aktuelt/statsministerens-nytaarstale/mette-frederikssens-nytaarstale-1-januar-2020/> [Sidst besøgt 31.05.2023]

Socialstyrelsen (2019). *Adoption uden samtykke - et inspirations- og vejledningsmateriale til sagsbehandlere*, pp. 1-117

Socialstyrelsen (2021). *Retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser*, pp. 1-50.

Social- og Ældreministeriet (2021). Aftaletekst - Børnene Først, pp. 1-26.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet. *Børnene Først*, <https://sm.dk/arbejdsomraader/udsatte-boern-og-unge/boernene-foerst> [Sidst besøgt 20.02.2023]

Socialministeriet, Servicestyrelsen og KL (2010). *Barnets Reform - Spørgsmål og svar*, pp. 1-14.

Søndergaard, B. (2021). Tvangsadoptioner er i fortsat stigning: Det er en svær etisk beslutning. Vi skal tænke os virkelig godt om. *Kristeligt dagblad*, 14. oktober 2021.

Staubæs, D. & D. M. Søndergaard (2005). Interview i en tangotid, I Järvinen, M. & Mik-Meyer, M. (red.): *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv*. København: Hans Reitzels Forlag.

Thagaard, T. (2011). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode*. Oslo: Fagbokforlaget.

Villadsen, K. (2004). Socialt arbejde og subjektivering - Fra velfærdsplanlægning til postmoderne socialpolitik. *Psyke & Logos*, 25: 613-640.

Wilken, L. (2011). *Bourdieu for begyndere*. Frederiksberg. Samfundslitteratur.